ISSN 2229-547X VIDEHA

𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯 𑓓𑓘𑓓 𑒧 𑒁𑓀𑒏 𑓑𑓖 𑒖𑒢𑒫𑒩𑒲 𑓒𑓐𑓒𑓔 (𑒫𑒩𑓂𑒭 𑓑𑓗 𑒧𑒰𑒮 𑓑𑓙 𑒁𑓀𑒏 𑓓𑓘𑓓)

[𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯 (since 2000) ISSN 2229-547X VIDEHA (since 2004) www.videha.co.in]

𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨 𑒂𑒢𑓂𑒠𑒼𑒪𑒢: 𑒧𑒰𑒢𑒳𑒭𑒲𑒧𑒱𑒯 𑒮𑓀𑒮𑓂𑒏𑒵 ◌𑒰𑒧𑓂

𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯- 𑒣𑓂𑒩𑒟𑒧 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒣𑒰𑒏𑓂𑒭𑒱𑒏 𑒃-𑒣𑒞𑓂𑒩𑒱𑒏𑒰

𑒮𑒧𑓂𑒣𑒰𑒠𑒏: 𑒑𑒖𑒹𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒚𑒰𑒏𑒳𑒩।

ই মৈথিলীক পহিল ইন্টৰনেট পত্রিকা থিক জকৰ নাম বাদমে ১ জনৱৰী ২00৮ সঁ 'বিদেহ' পড়লৈ। ইন্টৰনেটপৰ মৈথিলীক প্রথম উপস্থিতিক যাত্রা বিদেহ- প্রথম মৈথিলী পাক্ষিক ই পত্রিকা ধৰি পহুঁচল অছি, জে http://www.videha.co.in/ পৰ ই প্রকাশিত হোইত অছি। আব "ভালসৰিক গাছ" জালবৃত্ত 'বিদেহ' ই-পত্রিকাক প্রৱক্তাক সঁগ মৈথিলী ভাষাক জালবৃত্তক এগ্রীগেটৰক ৰূপমে প্রযুক্ত ভই ৰহল অছি।

Videha eJournal (link www.videha.co.in) is a multidisciplinary online journal dedicated to the promotion and preservation of the Maithili language, literature and culture. It is a platform for scholars, researchers, writers and poets to publish their works and share their knowledge about Maithili language, literature, and culture. The journal is published online to promote and preserve Maithili language and culture. The journal publishes articles, research papers, book reviews, and poetry in Maithili and English languages. It also features translations of literary works from other languages into Maithili. It is a peer-reviewed journal, which means that articles and papers are reviewed by experts in the field before they are accepted for publication.

Font/ Keyboard Source: https://fonts.google.com/ , https://github.com/virtualvinodh/aksharamukha-fonts , https://keyman.com/

Cover designed by AUM GAJENDRA THAKUR
Videha e-Journal: Issue No. 386 at www.videha.co.in

সমানান্তৰ পৰম্পৰাক রিদ্যাপতি- *চিত্র রিদেহ সম্মানসঁ সম্মানিত ্ৰী পনকনান মণ্ডন দ্বাৰা*

মৈথিনী ভাষা জগজ্জননী সীতাযাঃ ভাষা আসীৎ। হনুমন্তঃ উক্তরান- মান্বষীমিহ সংস্কৃতাম্।

<u>অক্ষৰ খম্ভা (আখৰ খাম্হ)</u>

তিদ্দখন খেত্তহি কাঞি তস্ব কিত্তিরলি পসৰেগ। অক্ষৰ খম্ভাৰম্ভ জওঁ মঞ্চো ক্কি ন দেগ॥ *(কীর্তিনতা প্রথমঃ পল্লরঃ পহিন দোহা।)*

মানে আখৰ ৰূপী খাম্হ নির্মাণ ক**ই** ওগপৰ (*গদ্য-পদ্য ৰূপী*) মংচ জঁ নৈ রাঁন্থন জায তঁ ঐ ত্রিভুরনৰূপী ক্ষেত্রমে ওকৰ কীর্তিৰূপী নত্তী কেনা পসৰত।

শুক্ল যজুর্রেদ (২৬.২)-যথেমাং রাচং কন্যাণীমারদানি জনেভ্যঃ। ব্রহ্মৰাজন্যাভ্যাং শূদ্রায চার্যায চ স্বায চাৰণায চ॥হম সভ গোটেকেঁ ঞ্র পরিত্র রাণী (রেদরাণী) সুনারী। ব্রাহ্মণকেঁ, ক্ষত্রিযকেঁ, শূদ্রকেঁ আ আর্যকেঁ; অপন নোককেঁ আ অপৰিচিতকেঁ সেহো (মানে সভকেঁ)। মুদা ঐ রেদরাক্যক রিপৰীত মন্বস্মৃতি রেদরাণীক অধ্যযন/ শ্রৱণকেঁ সমাজক কিছু গোটে নেন নিষেধ কৰ**ই** চাহনক, মুদা স্মৃতি সেহো রেদরাক্যকেঁ প্রমাণ মানৈত অছি (শব্দ প্রমাণ) তেঁ তকৰ রিৰুদ্ধ দেন ও ৰ নির্দেশ স্বযং অমান্য ভ**ই** জাগত অছি।

Do not judge each day by the harvest you reap but by the seeds that you plant. -Robert Louis Stevenson

----

Videha: Maithili Literature Movement

ƒ

𑓇 𑒠𑓂𑒨𑒾𑓁 𑒬𑒰𑒢𑓂𑒞𑒱𑒩𑒢𑓂𑒞𑒩𑒱𑒏𑓂𑒭 𑒑𑓂𑒩𑓀𑒑 𑒬𑒰𑒢𑓂𑒞𑒱𑓁

𑓇 𑒠𑓂𑒨𑒾𑓁 𑒬𑒰𑒢𑓂𑒞𑒱𑒩𑒢𑓂𑒞𑒩𑒱𑒏𑓂𑒭 Ẇ 𑒬𑒰𑒢𑓂𑒞𑒱𑓁

𑒁𑒢𑒳𑒏𑓂𑒩𑒧

𑒌 𑒁𑓀𑒏𑒧𑒹 𑒁𑒕𑒱:-

𑓑.𑓑.𑒑𑒖𑒹𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒚𑒰𑒏𑒳𑒩- 𑒢𑒴𑒞𑒢 𑒁𑓀𑒏 𑒮𑒧𑓂𑒣𑒰𑒠𑒏𑒲𑒨

𑓑.𑓒.𑒁𑓀𑒏 𑓓𑓘𑓖 𑒣𑒩 𑒙𑒱𑒣𑓂𑒣𑒝𑒲

𑓒.𑒑𑒠𑓂𑒨

𑓒.𑓑.𑒮𑒱𑒨𑒰𑒩𑒰𑒧 𑒗𑒰 '𑒮𑒩𑒮'-𑒏𑒩𑒼𑒙 𑒤𑒹𑒩𑒻𑒞 𑒑𑒰𑒧𑒏 𑒢𑒱𑒠𑒩𑓂𑒬𑒏: 𑒏𑒹𑒋𑒢𑒙𑒲

𑓒.𑓒.𑒣𑒩𑒧𑒰𑒢𑒢𑓂𑒠 𑒪𑒰𑒪 𑒏𑒩𑓂𑒝-𑒋𑒏𑒰𑒠𑒬𑒲𑒏 𑒅𑒞𑓂𑒞𑒩

২.३.নির্মলা কর্ণ- অগ্নিশিখা খেপ ३৪

২.৪.ৰবীন্দ্র নাৰাযণ মিশ্র-চিত্রগুপ্তকেঁ ঘাট পৰ

২.৯.কিশন কাৰীগৰ- মানকীকৃত তৰাজূ পৰ জোখাগেত লোকভাষা মৈথিলী

২.৬.নানদের কামত- পুস্তক সমীক্ষা/ ঙষা কিৰণ খাঁ/ ্ৰী চন্দ্র-চকোৰী জয-জয হো (সীতা-ৰাম বিবাহ সংকীর্তন)/ মৰ আদর্শ স্মৃতি শেষ সূর্য নাৰাযণ চৌধৰী/ পোথী সমীক্ষা: কোনো টুটেল অছি তন্ত/ আত্মক জীবন-আত্মক সাহিত্য/ মৈথিলী কবিতা ভীমভায সঁ স্বনন অছি

২.৭.ৰবীন্দ্র নাৰাযণ মিশ্র- চেহা পৰক মৌলাএল গাছ (ধাৰাৰাহিক)

২.৮.কুমাৰ মনোজ কশ্যপ-বেদনা

২.৯.প্রমোদ ঝা 'গোকুল'-ভল গপ/ প্রেমক চীচ্চ

३.পদ্য

३.१.আচার্য ৰামানন্দ মণ্ডল- ঝক মোৰৈয ছৈ!/ মিথিলা মহাত্ম্য/ কেরল মানর মানৈয ছী ঞ্ঞশ্বৰ/ কোযন আ কাগ

३.२.সংতোষ কুমাৰ ৰায 'ৰ্ঁগোহী'- দূষ্টা করিতা-ৰ্রেৰ-ৰ্ঁ ৰ/ পিযা হেৰাযন

३.३.ৰাজ কিশোৰ মিশ্র- সভ্যতাক ভ্রম

३.४.ডা স্বমংগলা ঝা- এখনো ঞ্ঞ হান অছি

३.५.জগদীশ চন্দ্র ঠাকুৰ 'অনিল'-গজল (রিঁনা ৰদীফক)

३.६.আশীষ অনচিন্হাৰ- দূষ্টা গজল

३.७.প্রমোদ ঝা 'গোকুল'-দীন স্বৰ/ পিষ্টা মর্দ

ß

ॐ द्‌यौ: शान्तिरन्तरिक्ष ग्वंग शान्तिः पृथ्वी शान्तिराप: शान्तिरोषधय: शान्ति वनस्पतय: शान्तिर्विश्वे देवा: शान्तिर्ब्रह्म

ওঁ দ্যৌ: শান্তিৰন্তৰিক্ষ Ẇ শান্তি◌ঃ পৃথ্বী শান্তিৰাপ: শান্তিৰোষধয: শান্তি ৰনস্পতয: শান্তির্বিশ্বে দেৰা: শান্তির্ব্ৰহ্ম

ब्रह्मणसँ प्रार्थना जे द्युलोकमे, अंतरिक्षमे, पृथ्वीपर, जलमे, औषधमे, वनस्पतिमे, विश्वमे, सभ देवतागणमे आ ब्रह्ममे शांति हुअय।

ॐ-ब्रह्मण, द्यौ-सूर्य-तरेगण, अंतरिक्ष- पृथ्वी आ द्यूलोकक बीच, आप:-जल, विश्वेदेवा- सभ देवता, ब्रह्म- सर्जक।

ব্ৰ্হ্মণসঁ প্রার্থনা জে দ্যুনোকমে, থংতৰিক্ষমে, পৃথ্বীপৰ, জনমে, ঔষধমে, ৰনস্পতিমে, ৰিশ্বমে, সভ দেৰতাগণমে থা ব্ৰ্হ্মমে শাঁতি হুথয।

ওঁ-ব্ৰ্হ্মণ, দ্যৌ-সূর্য-তৰেগণ, থংতৰিক্ষ- পৃথ্বী থা দ্যুনোকক ৰীচ, থাপ:-জন, ৰিশ্বেদেৰা- সভ দেৰতা, ব্ৰ্হ্ম- সর্জক।

ॐ, स॒हस्रं॑शीर्षा॒ पुरुं॑षः। स॒ह॒स्रा॒क्षः स॒हस्रं॑पात्।

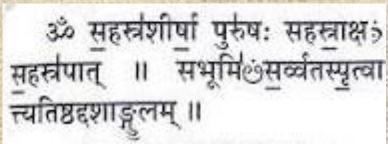
𑓐, 𑒮↓ 𑒯𑒮𑓂𑒩↑ 𑒬𑒲𑒩𑓂𑒭𑒰↓ 𑒣𑒳𑒩𑒳↑ 𑒭𑓁। 𑒮↓ 𑒯↓ 𑒮𑓂𑒩𑒰↓ 𑒏𑓂𑒭𑓁

𑒮↓ 𑒯𑒮𑓂𑒩↑ 𑒣𑒰𑒞𑓂।

स भूमिं ग्वंग वि॒श्वतों वृ॒त्वा। अत्यंतिष्ठद् दशाङ्गु॒लम्॥

𑒮 𑒦𑒴𑒧𑒱𑓀↑ Ẇ 𑒫𑒱↓ 𑒬𑓂𑒫𑒞𑒼↑ 𑒫𑒵↓ 𑒞𑓂𑒫𑒰। 𑒁𑒞𑓂𑒨↑ 𑒞𑒱𑒭𑓂𑒚𑒠𑓂 𑒠𑒬𑒰𑓂𑒑𑒳↓ 𑒪𑒧𑓂।।

हजार माथ, हजार आँखि, हजार पएर संग विश्वकेँ आच्छादित केने अछि, दस आंगुरक गनतीक वशमे नै अछि ओ।

ॐ स॒हस्र॑शीर्षा॒ पुरु॑षः स॒हस्रा॒क्षः स॒हस्र॑पात् ॥ स भूमि॑ꣳ स॒र्व्वत॑स्पृ॒त्वात्य॑तिष्ठद्दशाङ्गु॒लम् ॥

प॒द्भ्यागँ् शू॒द्रो अंजायत॥

প↓ ড্যাগ্ঁ↑ শূ↓ দ্রো অ↑ জাযত।।

पएरसँ शूद्रक उत्पत्ति भेल॥

प॒द्भ्यां भूमि॒र्दिश॒ः श्रोत्रा॑त्।

প↓ ড্যাং ভূমি↓ র্দিশঃ↓ শ্রোত্রা↑ ↑ ৎ।

मुदा पएरेसँ भूमियोक उत्पत्ति।

❀ (White Florette- innocence and purity)

☸ (Wheel of Dharma)

卐 (Swastik)

Ẇ (Gwang ग्वंग- two small circles connected by u and a dot placed over it, used in reference of Vedic texts)

꣼ (सिद्धिरस्तु, सिद्धम সিদ্ধিৰস্তু, সিদ্ধম Devanagari Anji)

৽ (Bengali Anji, Siddham)

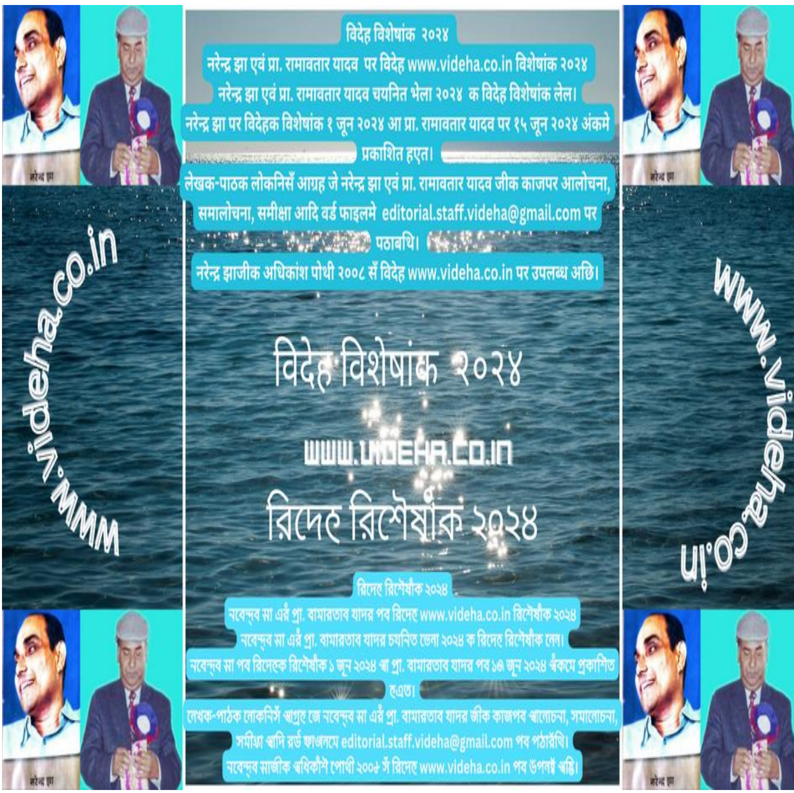
𑓆 (Tirhuta Anji, Ankush of Ganeshji, placed at the beginning of something)

𑓆

𑓑.𑓑.𑒑𑒖𑒹𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒚𑒰𑒏𑒳𑒩- 𑒢𑒴𑒞𑒢 𑒁𑓀𑒏 𑒮𑒧𑓂𑒣𑒰𑒠𑒏𑒲𑒨

𑓑.𑓒.𑒁𑓀𑒏 𑓓𑓘𑓕 𑒣𑒩 𑒙𑒱𑒣𑓂𑒣𑒝𑒲

১.১.গজেন্দ্র ঠাকুৰ- নূতন অংক সম্পাদকীয

জে আর্য ছথি যে ভাৰতক পশ্চিম ভাগসঁ মিথিলামে এলাহ, আ হুনকা সভক এতয়সঁ পূর্ব রেদক কিছু অংশ রিদ্যমান ছল, তেঁ নে মৈথিলীমে অছি রর্ত্ত ৱাস শব্দ জে, রর্ত্ত ৱাস উচ্চাৰণ জে মৈথিলীমে অছি ও রৈদিক সংস্কৃতমে অছি, মুদা লৌকিক সংস্কৃতমে

নৈ অছি। অরিদ্যা, কর্মসিদ্ধান্ত, আরাজাহী আ জন্ম আ পুনর্জন্মক মোক্ষ ঈ সভ অনার্যসঁ আর্যকেঁ ভেটৈনৈ। তেঁ নে উপনিষদমে মোক্ষ প্রাপ্তিক মার্গ ছৈ, স্বর্গ প্রাপ্তিক নৈ। মোক্ষ ভেটৈত কোনা? যজ্ঞ কেনাসঁ? নৈ, ভেটৈত জ্ঞানসঁ আ মনন ঈ-চিন্তন আ সমাধিসঁ। ৰাজা জনকক সংৰক্ষণমে যাজ্ঞরল্ক্য বৃহদাৰণ্যক উপনিষদক তিৰহুতক অনার্য ক্ষেত্রমে ৰচনা কেনন্হি।

রাচস্পতি মিশ্র সাংখ্যকাৰিকাক সন্তারনম সূত্রক র্যাখ্যা কৰৈত কহৈ ছথি জে কী ঈ কহি সকৈ ছী জে অচেতন দূধ কেৰ পোষণসঁ পৰু পোসাগএ আ অচেতন প্রকৃতিক সংচাননসঁ জীরকেঁ মুক্তিক জ্ঞান ভেটৈএ? ঈশ্বৰ তঁ স্বযংমে পূর্ণ ছথি তঁ ও কোন উদ্দেশ্যে রিশ্বক সৃষ্টি কৰতাহ আ জীর নেন জঁ ও সৃষ্টি কৰতাহ তঁ সৃষ্টিক রাঁদে তঁ জীর রন্ধাগএ আ সৃষ্টিসঁ পূর্র তঁ রন্ধেরাঁক প্রশ্ন নৈ অছি, তখন জীরক প্রতি কথীক দযা? সে প্রকৃতি দ্বাৰা সৃষ্টি হোগএ আ কৰৈ ছথি। আ রিরেকসঁ জীর অপন প্রযাসসঁ অপরর্গক প্রাপ্তি হোগএ প্রনয। সে ঈশ্বৰরাদ নৈ নিৰীশ্বৰরাদ অছি রাচস্পতিক র্যাখ্যা। প্রকৃতি সংচাননমে জঁ ঈশ্বৰ ভাগ নৈ ছথি তঁ ও চেতন জে কোনো উদ্দেশ্যেসঁ হএত আ তকৰ কোনো খগতা প্রক্রিযা হএত ঈশ্বৰকেঁ ছন্হিযে নৈ। ন্যাযসূত্রক ৰচনা কেনিহাৰ মিথিনাক গৌতম সোনহ পদার্থক জ্ঞানসঁ জীরক নিঃশ্রেযস প্রাপ্ত কৰরাঁক চচ কৰৈ ছথি, মুদা ঐ সভমে ঈশ্বৰক কতৌ চচ নৈ অছি জে হুনকো দ্বাৰা মুক্তি সম্ভর অছি। রৈশেষিক সূত্র কহৈএ জে রেদ রিদ্বান নোকনি দ্বাৰা ৰচন গেন অছি নৈ কি ঈশ্বৰ দ্বাৰা। কুমাৰিন ভট্ট কহৈ ছথি জে সৃষ্টিক পূর্র ঈশ্বৰক রিষযমে কোনো রিশ্বসনীয চচা অসম্ভর অছি।

শতপথ ব্ৰাহ্মণক তথাকথিত মুখ্য ধাৰা, আ তকৰ সমানান্তৰ মুখ্যধাৰা:

ব্ৰাহ্মণ আ গএৰ ব্ৰাহ্মণৱাদ মিথিলামে শুৰুএসঁ ৰহল অছি। জ্যোতিৰীশ্বৰ লিখৈ ছথি- বৌধ পক্ষ অৱগমন- আপাত ভীষণ। অগতিশীল শতপথ ব্ৰাহ্মণক পৰম্পৰা নামক মান্যতাক কাৰণ সংস্কৃত আ অৱহট্ঠবলা বিদ্যাপতিকেঁ পূজ্য বলবৈপৰ বিবৰ্ত অছি। ঋক্ আ নাৰাশংসী, পাগবলা বিদ্যাপতি মহাকবি বিদ্যাপতি আ, মোক্ষ আ স্বৰ্গ-নৰ্ক ই দুনূ পৰস্পৰ বিৰোধী বিচাৰধাৰা মিথিলামে ৰহল। শতপথ ব্ৰাহ্মণক বিদেঘমাথৱ আ পুৰাণক নিমি দুনূ গোটেক গৌতম ছথি সে দুনূ একে ছথি আ এতএসঁ বিদেহ ৰাজ্যক পুৰোহিত প্ৰাৰম্ভ। মাথৱক পুৰহিত গৌতম মিত্ৰবিন্দ যজ্ঞক/ বলিক প্ৰাৰম্ভ মহাজনক কএলন্হি আ পুনঃ একৰ পুনঃস্থাপনা ভেল-২ ক সমযমে যাজ্ঞবল্ক্য দ্বাৰা। মৈত্ৰেযী, যাজ্ঞবল্ক্য, সীতা, জনককেঁ বঢ়ৈত-বঢ়ৈত ই পৰম্পৰা বিদ্যাপতিক যজ্ঞোপবীত সংস্কাৰ আ পাগ জগ তীব্ৰ গতিযে কেলক সে ওকৰ শতপথ ব্ৰাহ্মণক প্ৰতিষ্ঠাপন তথাকথিত মুখ্য ধাৰাক অনুকূল ছল।

১৭৩০ ই.ক মাধৱ সিংহক শাখা পঞ্জীক আদেশক বাদ মিথিলামে ব্ৰাহ্মণ আ কাযস্থ মধ্য নৱ- কুলীনৱাদক প্ৰসাৰ ভেল আ ভলমানুস (বত্তিসগমিযা) উপজাতিক কৰ্ণ কাযস্থমে আ শ্ৰোত্ৰিয উপজাতিক মৈথিল ব্ৰাহ্মণমে উৎপত্তি ভেল, আ মানসিক ওসঁ শাৰীৰিক বীমাৰী ই দুনূ উপজাতি মধ্য ভযংকৰ ৰূপসঁ বঢ়ল, সংগে বহুবিবাহ, বাল-বিবাহক আ বিধৱাক সংখ্যামে অত্যধিক বৃদ্ধি ভেল। আ ইহো জগ শান্তিপূৰ্ণ ৰূপসঁ আ তীব্ৰগতিসঁ ভেল সে শতপথ ব্ৰাহ্মণক তথাকথিত মুখ্য ধাৰাক অনুকূল ছল।

-Gajendra Thakur, editor, Videha (be part of Videha www.videha.co.in -send your WhatsApp no to +919560960721 so that it can be added to the Videha WhatsApp Broadcast List.)

অপন মঁতব্য editorial.staff.videha@gmail.com পৰ পঠাউ।

১.২.অংক ৩৮৫ পৰ টিপ্পণী

অংক ৩৮৫ পৰ টিপ্পণী
ৰাজ কিশোৰ মিশ্র
অহাঁক মৈথিলী নেন অনৱৰত কাজ, আ সেহো চুপচাপ প্ৰশং নীয অছি।

অপন মঁতব্য editorial.staff.videha@gmail.com **পৰ পঠাউ।**

২.গদ্য

২.১.ম্নিযাৰাম ঝা 'সৰস'-কৰোট্টে ফেৰৈত গামক নিদর্শক: কেএনটী

২.২.পৰমানন্দ লাল কর্ণ-একাদশীক উত্তৰ

২.৩.নির্মলা কর্ণ- অগ্নিশিখা খেপ ৩৪

২.৪.ৰবীন্দ্র নাৰাযণ মিশ্র-চিত্রগুপ্তকেঁ ঘাট্টে পৰ

২.৬.কিশন কাৰীগৰ- মানকীকৃত তৰাজূ পৰ জোখাগত লোকভাষা মৈথিলী

২.৬.নানদের কামত- পুস্তক সমীক্ষা/ ঙষা কিৰণ খাঁ/ শ্ৰী চন্দ্ৰ-ঠকোৰী জয-জয হো (সীতা-ৰাম ৰিৱাহ সংকীৰ্তন)/ হমৰ খাদৰ শ স্মৃতি শেষ সূৰ্য নাৰাযণ চৌধৰী/ পোথী সমীক্ষা: কোনো ষ্টেশন খ ি তন্ত/ খাজ্বক জীৱন-খাজ্বক সাহিত্য/ মৌথিনী কৰিতা ভীমভায ঁ স্বনন খচি

২.৭.ৰৱীন্দ্ৰ নাৰাযণ মিশ্ৰ- ঠেহা পৰক মৌনাএন গাছ (ধাৰাৱাহিক)

২.৮.কুমাৰ মনোজ কশ্যপ-ৰেদনা

২.৯.প্ৰমোদ ঝা 'গোকুন'-ভন গপ/ প্ৰেমক চীঠ

২.১.সিযাৰাম ঝা 'সৰস'-কৰোষ্ট ফেৰৈত গামক নিদৰ্শক: কেএনষ্টী

সিযাৰাম ঝা 'সৰস'

কৰোট ফেৰৈত গামক নিদৰ্শক: কেএনটী

নাম ৰহনি ৰূপানন্দ ঠাকুৰ। আশয় নগৰৈত ছী- কিনকৰ ৰূপা? কিনকা উপৰ ৰূপা? আনন্দ- তঁ সে কোন তৰহক বা কোন বাঁতক আনন্দ? স্বয়ং আনন্দক অনুভূতিমে ডূবৈত আকি অনকা তাহিমে ডুববৈত? এহন-এহন বহুতো প্ৰশ্নক কছমছীকেঁ শান্ত কৰবাঁক চেষ্টা থিক ই ব্যক্তিবাচী নিবন্ধ !

পৰিসৰ ও পৰিৱেশ: বাঁত ছঠম-সাতম দসক, গত সদীক থিক। বাঁত আজুক মধুবনী জিলাক থিক জে তাহি দিনমে জিলা নহি, অনুমণ্ডলে ছল আ ৰূপ তকৰ, বাঁকনম মনীগিয়া- 'একটা ঠিঠুৰন শহৰ- মধুবনী' সৈহ ছনৈক। ঠিঠুৰন কিএক, তকৰ খীসা বড়কীটা ঢৈক মুদা অতি সংক্ষেপহিমে কহী তঁ এক সান বাঁঢ়ি, তঁ দোসৰমে অকাল! ফেৰ উগডুব-উগডুব, তঁ ফে সুখাড়ে-সুখাড়! তৈঠাম গাম-ঘৰ, লোকৱেদ, জীৱ-জন্তু-বনস্পতিকেঁ জেহেন হেবাঁক চাহী- গৰমীমে নংগ-ধৰংগ তঁ জাড়মে কঠুআগত-সিমসিমাগত! দেহ ঝাঁপএ, তঁ টাঙ উঘাৰ আ টাঙ ঝাঁপএ তঁ আঙ উঘাৰ!

তাহী জিলাক মধ্যৱৰ্তী ক্ষেত্ৰান্তৰ্গত কমলা-বলানক পছবাঁৰিএ পাৰমে অৱস্থিত অছি- একটা গাম। নাম তকৰ মেঁহথ। কী সে, তঁ মেঁহমে কহিযো হাথী জোতল জাগত ছলৈ- তেঁ মেঁহথ! বাঁত সে ফুসিযো নহি থিক। ১৯৬০-৬৬ ক আসপাস মে চাৰিটা হাথী ৰহৈক, সে আঁখিক দেখল সাঁচ থিক।

পৰিসৰক আৰো গ্ৰামাঁচলক চৰ্চ কৰী, তঁ কমলাক পূৰ্ৱাৰি পাৰমে মহৰৈল-কন্হৌলী-ঝঁঝাৰপুৰ ৰঁজাৰ-স্টীশন প্ৰভৃতি, তঁ পশ্চিম দিস কোঠিয়া-পট্টী-ৰৈমা, ভৰাম-ৰিজগ, কোতগনখ আদি। উত্তৰ দিস গোপনখা-ৰামখেতাৰী-শংকৰপুৰ তঁ দক্ষিণমে মহিনাথপুৰ-নৰুআৰ-হেঁঠীৰাঁনী, ভৈৰৱ-থান, বিদেশ্বৰ-থান, লোহ ◌া-কথনা আদি।

এহি দসকোসী প্ৰক্ষেত্ৰক ৰহন-সহন সাধাৰণ-গৃহস্থ থৌ সৈহ! হঁ, কিছু সোতি-যোগক কাৰণেঁ লোহনা-ৰুপৌলী-কথনা, ভৰাম-ও কোতগনখক মান-মৰ্যাদা কনেক ঝাঁপন-তোপন; হমৰা গামমে ছৌ-নৌ, তই ওগ গামসৰঁমে নৌ-তেৰহ হোগক। এমহৰ 'হৌ-ৰৌ-যৌ' চলৈক, তই ওমহৰ অগৰেঁ 'যৌ-যৌ-যৌ'। এমহৰ ৰোটী মানে-মডুআ-খেসাৰী-চাৰ্উৰ-ৰঁদাম-মকগ পৰ্যঁতে, তই ওমহৰ শুদ্ধ গোৰকী সোহাৰী- খাহেঁ সে চাৰ্উৰক হো কিঁৰা গহূমক!

কহৰাঁক আশয জে এতৰঁহি দূৰমে অকাশ-পতালক অন্তৰ ৰহৈক- ৰহন-সহন, খান-পীন আ সোচ-বিচাৰমে।

শিক্ষা: মূলভূত সুৱিধাক অকাল: গামমে চল একটা লোঅৰ প্ৰাগমৰী ওসকূল। ওসকূলক ৰঁগলমে কনেকটা শিৱ-মন্দিৰ আ আগাঁমে গামক জীৱন-ৰেখা- ৰঁড়কা পোখৰি। ওনা চল তই আৰো ৰঁড়কা-ৰঁড়কা পোখৰি- সমিয়া-পোখৰি, ডকহী পোখৰি মুদা সে সৰঁ গামসঁ ৰাঁহৰ; ৰাঁৱূঁ-ৰঁৱূঁআলক দফানল-কাঁটে নই ক ৰেঁঢ়ল জকাঁ!

মিডিন গসকূনক পঢ়াগ কৰত ক্যো, **তই** ডেঢ় কিনোমীটৰ দূৰ, গাম টৈপিক**ই** কোৰ্ঠিয়া-গসকূন। ৩া ৰোৰ্ড মিডিন স্কূন ছন (ঔখন তহিনাক তহিনা খছি)। এতয চাৰূ দিশক পাঁচ গাম ছোঁড়া খৰৈত ছন চৌথা কিনাসমে, তৈ মেসঁ মোটে ৯০% সাতমা পাস কএ ৰঁহৰাগত ছন, ৰাঁকী ৯০% হৰৰাঁহী-চৰৰাহী, খেতী-কিসানীমে নাগি জাগত ছন খা সে নৈ, তঁ সোঝে কনকত্তা!

হাগ গসকূন সাতম দসকমে খাৰিঁকএ দূ-দূটা খূজন ছন- ভৰাম খা ভৈৰৰ্-থানমে। দ্বনূ খাঁটী টৈটঘৰ, গাম-গামসঁ ৰাঁস-খঢ়-খূট্টা-ৰঁড়েৰী মাঁগি-চাঁগিকএ ৰঁনন। তকৰ তেহনে শিক্ষকো-সটোফো!

তেহনাঠাম জকৰা ব্যৰস্থিত শিক্ষা চাহী, জে কিছু খাস কৰএ-ৰঁনএ চাহএ- সে জাথু ঝঁঝাৰপুৰ- কেজৰীৰান ডচ্চাঙন ৰিদ্যানয খথৰা সৰিসৰ্ হাগ গসকূন খথৰা টেঁটমে দম হোনি, **তই** দেখথ মধুৰঁনী-দড়িভঁগা!

এতৰাঁ শিকস্তে খা সংঘৰ্ষক খছৈতো ১৯৬০ গ্ৰম্বীক খাসপাস খৰৈত-খৰৈত গামমে দূ গোটে এম.এ. পী.চ.ডী. কনকত্তাম প্ৰাধ্যাপক, গোটে ছৰেক স্নাতকোত্তৰ এৰং পাঁচে-ছৰটা স্নাতক ডিগ্ৰীধাৰী ভএ গেন ৰহথি, জে সৰঁকে-সৰঁ গামসঁ ৰাঁহৰে প্ৰৰাসমে ছনাহ। দূৰ্গা-পূজা, দীযা-ৰাঁতী-ছঠি, ফগুখা তথা গৰমী-তাতিনমে ৩া নোকনি খৰকাশ পাৰিঁ গাম খৰৈত ছনাহ, তেঁ তাহি সমযমে গামক প্ৰাযঃ সৰঁদ্দ টোনমে ছহৰ-মহৰ জকাঁ ৰহৈ ছন। তেঁ দীযা-ৰাঁতী-ছঠি নগাতি খথৰা সৰস্বতী-পূজাসঁ গুখাক ৰীচ 'যুৰা নাট্য-কনা-পৰিষদ' দ্বাৰা দূটা নাটকক মঁচ হোগত ছন।

সে, জে কহৈত ৰহী শিক্ষা-দীক্ষাক মাদে, সে একটা স্ত্ৰ ়াধাৰণ সমস্যা ছল তাহি দিনমে। ৯৯% ধৰি ব্ৰাহ্মণোক পৰিৰাৰ খেতিএ-গৃহস্থী স্ত্ৰা মানে-জান পৰ নিৰ্ভৰ ছল। শেষ জাতিমে থোড়ে-থোড়ে যাদৱ, মনাহ, ধোৰিঁ, হজাম, পাসমান, ৰাম, মণ্ডল, কমা - সোনাৰ স্ত্ৰাদিক হান স্ত্ৰাৰ ৰেঁহান ৰহৈক! জকৰা ঘৰ ব্ঁতাতো পৰ স্ত্ৰাফদ, তেঁ ঘৰক ছওঁৰা-মাড়ৰ ওসকূলক সপনা কী দেখত, কোনা দেখত!

ভৰিগামক দস-ৰাঁৰহটা পৰিৰাৰ জে সম্ভ্ৰম্ভ (ঝাঁপন - তোপনে) কহৰৈত ছল, তিনকে নোকনিক ৰাঁনক মিডিল ও হাগ ওসকূল দেখৈত ছলনি! ধী-ৰেঁটীক তই প্ৰশ্নে ডঠাএব্ঁ ব্যৰ্ ছনৌ। চঠিতো দস-ৰাঁৰহ পৰিৰাৰক কন্যানোকনি, গামমে নোস্ত্ৰৰ প্ৰাগমৰী ওসকূলক স্ত্ৰছৈতো নীক জকাঁ সাক্ষৰ নহি ভই পৰৈত ছনি। কহৰী ৰহৰহাঁ ছনৌ 'চিট্ঠী-প্ৰৰজী নীখএ স্ত্ৰাৰিঁ গেন , তই ৰঁগত ভেনৌ!' মুদা তাদৃ ৰিষম পৰিস্থিতি মে ১৯৩১-৩২ গ্ৰষ্টীক স্ত্ৰাসপাস গামক দূটা ৰেঁটী- ডৰ্মিনা স্ত্ৰা সোনদাগ- ঝঁঝাৰপুৰ-স্কূলসঁ জেনা-তেনা প্ৰৱেশিকা পৰীক্ষা পাস কএনে ছনি (গ্ৰ দুনূ ডপৰোক্ত কনকতিয়া প্ৰাধ্যাপক নোকনিক সহোদৰা ছনীহ, তেঁ তৰাঁ স্ত্ৰদস্য সাহসক পৰিচয দএ সকল ছনীহ)।

এহেন স্ত্ৰকাদাৰুণ সময়মে, জঁ ঠক্কুৰটোনীক একটা সামান্য মধ্য-ৰিত্ত পৰিৰাৰ (স্ব. জযকনিত তথা স্ত্ৰনকনিত ঠাকুৰক) মে সঁ এক ডচ্চ মেধা-প্ৰতিভাক ধনীক ৰাঁনক- কৃপানন্দ (জন্ম ১৯২৯ গ্ৰ.) ৰহৰেনাহ স্ত্ৰা কেজৰীৰান ডচ্চ ৰিদ্যানয, ঝঁঝাৰপু সঁ প্ৰথম শ্ৰেণীমে (১৯৪৭) প্ৰৱেশিকা পৰীক্ষা পাস কএননি, তঁ সে সহজহিঁ গামক নেন গৌৰৱক এৱং ওনাকাক নেন স্ত্ৰচম্ভোক ৰিষয ছনৌক।

এতয উল্লেখনীয থিক জে উক্ত রিদ্যালযক ট্রেক-ৰেকার্ডে জিলা স্তৰপৰ তাহি তৰহক নামী-গামী ছলৈক। লগাতাৰ কএক রর্ষ পহিলেসঁ লগাতাৰ কএক রর্ষ ৰাঁদ ধৰি এহ স্কুল রাষ্ট্ৰসন উ.রি. মধুৰঁনী; জিলা স্কুল দৰভংগা এরং এম.এল. একেডমী (সৰস্বতী স্কুল) লহেৰিযাসৰায কেঁ টক্কৰ দৈত ৰহল ছলৈক। তীনূমে ক্রমশঃ ঠাকুৰ প্রসাদ সিংহ, এম.এ. দ্বয, ডিপ.এড. (সংস্কাৰপুৰ); চন্দ্রনাথ মিশ্র (পোখৰৌনী), এম.এ. দ্বয, ডিপ.এড. (মধুৰঁনী); সিংহৰ কুঁৱৰ, এম.এ. দ্বয, ডিপ.এড. (লহেৰিযাসৰায) ৰাজ্যভৰিমে সুখ্যাত রিদ্বান শিক্ষকেটা নহি, কঠোৰ প্রশাসক ৰূপেঁ ততরেঁ ক খ্যাতো রূঁঝল জাগত ছলাহ। ততরেঁ নহি, সংস্কাৰপুৰক উক্ত রিদ্যান মে জহিনা লক্ষ্মীরাঁবূ সন কঠোৰ অংগ্রেজীক রিদ্বান, দুখহৰণরাঁবূ ও পীতাম্বৰ লাল দাস সন-সন সুপ্রতিষ্ঠ রিজ্ঞান-শিক্ষক, শ্যামরাঁবূ-রিষ্ণুদের রাঁবূ সন-সন হিন্দী আ সামাজিক রিজ্ঞানক স্বর্ণ-পদক প্রাপ্ত শিক্ষকাদিক মার্গদর্শন উপলব্ধ ছলৈক; তহিনা রাষ্ট্ৰসন (মধুৰঁনী) ক চৰ্চ কৰী তঁ ডা. শ্যামচন্দ্র ঝা (ভরানীপুৰ, পঁডৌলক) হিন্দী-অংগ্রেজীক স্নাতকোত্তৰ, ডা. দেরনাৰাযণ ঝা (শৰহদ-শাহপুৰক) এম.কৌম, স্বর্ণ-পদক প্রাপ্ত (রাণিজ্য), রিজ্ঞান-মৈথিল শিক্ষক (ঘোঁঘৰডীহা-রাসী) তেহলে ভৌতিকী-ৰসাযন ও গণিতক ধুৰংধৰ, ফুলারাঁবূ-মদনরাঁবূ দুনূ ভাগ তেহলে অংগ্রেজ ক টোপৰ স্নাতকোত্তৰ রিদ্বত্ জনসঁ সুসজ্জিত ছলৈক ও রিদ্যালয। প্রধানাচার্যক অনুশাসন কেহন, তঁ দূ-দূ রেৰ অপন রাঁলককেঁ সেন্ট-পৰীক্ষা (প্রী-ৰোর্ড) মে সেন্ট-অপ নহি হোরঁএ দেলে ছলাহ কিএক তঁ হুনকা কলমসঁ অংগ্রেজী রিষযমে ২০ নম্বৰ নহি আনি সকল ছলনি।

তখন-তেহেন হোগত ছনৈক ৰাষ্ট্ৰপতি-সম্মানসঁ সম্মানিত শিক্ষক তাহি দিন মে!

আ এম.এন. একেডমী (দৰভংগা) মে তাহূ সৰ্ঁসঁ 'ৱজ্রাদপি কঠোৰাণি' প্রশাসক-সুযোগ্য প্রাচার্য (ৰাষ্ট্ৰপত -পুৰস্কৃত) ছনাহ- গংগাপট্টী (নেহেৰিযাসৰায) ৰ্ঁাসী ঝিংগুৰ ৰুঁৰৰজী। পং শ্রী চন্দ্রনাথ মিশ্র 'অমৰ' (সংস্কৃত-হিন্দী শিক্ষক) সহিত সভ ৱিষযক শ ক্ষক মাত্র তহিনা একসঁ ৱঁঢ়ি এক উত্কৃষ্ট ৱিদ্বান! তেঁ, তত্কোনীন অৱিভাজিত ৱিঁহাৰক ৱোঁৰ্ড পৰীক্ষামে ক্রমাংক একসঁ ১০ ধৰিক মেধা-সূচীমে পাঁচ-পাঁচ, ছৱ-ছৱটা জগহ যৈহ স্কূন ৱঁ ছেকি নৈত ছনৈক। এতৱঁা খুশফৈনসঁ ওা ৱিৱৰণ দএ ৰহন ছী, কিএক ত হম স্বযং কেজৰীৱান স্কূন, ঝঁঝাৰপুৰ এৱং ৱাট্সন স্কূন, মধুৱঁনীক ছাত্র ৰহি, হাযৰ সেকেণ্ড্রী কযনহুঁ তথা ঝিংগুৰ ৰুঁৰৰজী মেঁহথক সমাধিএ ছনাহ। ক্রপাৱাঁৱূঁক প্রাযঃ সঙত্তৰিযে ৰহন হেথিন- এক আৰ ওহনে তেজস্বী ছাত্র- ৰামৱঁহাদুৰজী জিনকৰ হাথ কড়ি নএ গেন ৰহথি অপন জমাএ ৱঁনএৱঁা নেন (কিন্তু সে ৱিদ্যার্থীক গচ্ছাক ৱিৰুদ্ধ)! ফনতঃ ৱিৱাহক দুগএ-চাৰিএ দিনক ভীতৰ ও অসা ান্য ৰূপেঁ কানক গানমে সমা গেন ছনাহ। এহি ঘটনা অথৱা দুর্ঘটনাসঁ সম্পূর্ণ ৱঁস্তী দিন নৈ, মাস নৈ, কএক ৱর্ষ ধৰি শোকাকুন ৰহন ছন তথা তকৰে প্রতিফনেঁ তীন-চাৰি ৱঁৰখক অভ্যংতৰে পৰোপট্টাক নামী ৱা অপনা সন একমাত্রে নাগৱ্ৰেৰী- 'শ্রী ৰামৱঁহাদুৰ সাৰ্ৱজনিক পুস্তকানয'ক স্থাপনা সম্ভ ভেন ছন। ওহি হোনহাৰ যুৱককেঁ ভাৱাংজনি অর্পিত কৰৈত এহি অৱন্তৰ কথাকেঁ ঠামহিঁ ৱিৰাম দৈত ছী। সে, কহৈত জে ৰহী- ১৯৬৭ ওা মে মৈট্রিক আ ১৯৬৯ মে আৰ. কে. কানেজসঁ আগ.এস.সী. উঠাংক সহিত

কৰৈত ঞ্চপানন্দ জী এম.ঋাগ.ষ্টী., ম্বজফ্ফৰপ্বৰ যিৰিন ঋভিযাঁত্রিকীমে (১৯৬৯-৬ৼ) ৰান নম্বৰ ১ যহিত নামাংকন নেনন্থি ঋা ঋভিযন্তা ৰঁনি গেন ছনাহ। হমৰা মোন পড়ৈছ, হিনকা মাথপৰসঁ পিতাক ছত্র-ছাযা ঋকানহি ৺ঠি গেন ছননি ম্বদা গ্রজ শ্রী নিত্যানন্দজী পৰ তাহি ঋন্তৰ-ৰিঁহাড়িক কোন ষ্টা প্রভার নৈ পড়ন ছননি। ও ঋডিগ ঋভিভারকত্বক নির্ৱহন কএনে ছ াহ।

হিনকোৰ জে নহৰি ৰঁনি গেন: ঢোনিযা-ৰঁজনিযাঁ ৰঁজৰাঁকএ প জা-প্রসাদ জে ভৰো গাম ৰঁষ্টাযন ছন- ঞ্চপানন্দজীক যফনতা ৰিঁহাৰ যৰকাৰক যহাযক ঋভিযন্তা ৰূপেঁ যোগদান (১৯ ৼ) দেনাপৰ, তকৰ হিনকোৰ গৌএঁ-যমাজ ধৰি যীমিত নহি ৰহন ছন। প্রাযঃ গোষ্টেক যানক ঋাগাঁ-পাছাঁ নৰুঋাৰসঁ ম্ব. ৰিঁকন ঝা (মেঁহথক ভাগিন) কেৰ জেঠ ৰাঁনক শ্রী হৰেকান্ত ঝা (ৰোঁ ্ড-ষ্টাপৰ, ওহী কেজৰীৰান রিদ্যানযসঁ) যেহো, কোঠিযা ত া মহৰৈন গামসঁ দূ-দূ ঋভিযন্তা (কোঠিযাক শ্রী হৰিৰঁল্লেভ ঝা, ডীডীএ দিল্লী সঁ রিখ্যাত); ফেৰ ১৯৬৯-৬৬ মে, হমৰে ৰৈঁচক ৰোঁৰ্ড-মেৰিষ্ট-নিস্ষ্টেক নাৰাযণ ঝা (নৰুঋাৰ) ঋভিযন্তা এৰং ওহী ঋৱধিমে প্বনঃ হমৰ মিত্র-দ্বয শ্রী নৰেশ ঝা (ঋাৰঁ ম্ব.) এৰং শ্র দ্বর্গানন্দ ঝা নোকনিক ওংজীনিযৰিং ডিপ্লোমা প্রাপ্ত কৰৰঁ- মহত্ত্বরপূর্ণ পৰিরর্তনক দৌৰ ছন, যে কহি যকৈত ছী। ওহী ৰীঠেঁ, কথনাসঁ যেহো এক জে.ড্রা. (নাম প্রাযঃ রেদানন্দ মিশ্র ছননি, ঋাৰঁ ম্ব.) ভেন ছনাহ। হমৰ এক যহপাঠী- মেঁহথ- নক্ষ্মণজী যেহো ঋভিযন্তা ৰঁনন ছনাহ।

शिक्षाक ेत्र-क्षेत्र क्षेत्र वा विद्यामे सेहो एकटा द्रुत बदलाव ओहि अवधिमे आयल छल, तकरो अकानल जा सकैछ; यथा गोटेक मानक आगाँ-पाछाँ चन्द्रकान्तजी एम.ए. राजनीतिशास्त्र, सचीन्द्र कुमार झा (फूलबाबू) म.ए., रामनारायण झा, बी.काम/ एम.काम, पीताम्बर झा (भुटकुन) क आइ.एस.सी. कबैत नेभी बॅराजमे भरती, कृप्तिनारायणजीक ओ जयनारायणजीक स्नातकीय डिग्री एवं सत्यनारायण ठाकुरक बी.एस.सी. प्रतिश्ठा तथा भराम उच्चविद्यालयमे विज्ञान शिक्षकक नोकरी-प्राप्ति प्रभृति किछु एहेन-एहेन दृश्टांत थिक जे तत्कालीन शैक्षिक संक्रमण-कालक जागृतिकेँ रेखांकित कबैत अछि; जे 'नठिधर-मटिमराक आ पढ़लमान' मंहथकेँ पढ़ैत-लिखैत, आगू बढ़ैत तथा सुशिक्षित होइत मंहथक र पें ठिन्हारए देने छल। एही लेओँपर परवर्ती पीढ़ीमे हम, कृष्ण कुमार झा, केन्द्रीय उच्चपाद आयुक्त, दिल्ली; मोहन झा डाक्टर (एम.बी.बी.एस.) आ विजय कुमार ठाकुर (मुख्य अभियन्ता, कोल इण्डिया, कृपाबाबूएक कृपा-उच्चप द) एवं आजुक ग्र-पत्रिका- विदेह सहित अनेक प्रकारक ग्र-ग्रन्थ क मैथिली-साहित्यमे प्रथम सूत्रपातकर्त्ता श्री गजेन्द्र ठाकुरोक नामोल्लेख जरूरी बुझैत छी। अ थ ठ सातम दशकमे उठल ओ हिलकोर आइयो नहवि बॅनि-बॅनि आयुश्मती प्रीति ठाकुर धरिक तटकेँ ँ स्पर्श कबैत देखल-अकानल जा सकैछ।

गौँआ-घरुआक बीच के.एन.टी.: कृपानन्दजी जखन अपन एवं अपना परिवारक उत्थान केर सोपानपर पैर टिका रहल छलाह, ठीक ताही अवधि (सातम दशकक आरम्भिक काल) मे यथा-

পূর্রোক্ত ৰামৱঁহাদুৰজীরনা শোক-প্রসঁগ সেহো গৌঁখা কেঁ ব্যথিত আ মথিত কএনে ৰহৈক। ঞ্র কহৱঁ কঠিন অছি জে হমৰ অড়ো - পড়োসক গাম-সমাজ এহেন দুর্ঘটৈ প্রসঁগপৰ কোন ৰূপক প্রতিক্রিয়া দিতএ, কিন্তু হমৰ গৌঁখাঁ সমাজ কোনা ৰিঐক্যৈ কএনক, সে তঁ হমৰা আঁখিক সোঝাঁ ঝনকৈত অছি মুদা ে প্রসঁগ কনেক থম্হিকই।

ৰিদ্যার্থীক সহায়তা: ১৯৩১ ঞ্র. মে হমৰ নামাংকন ভৰাম আ কোঠিয়া হাগ স্কূন (জে সম্প্রতি ভৈৰৱঁথানমে অৱস্থিত অছি) কে অৱঁডেৰৈত, ঝঁঝাৰপুৰ-কেজৰীৱান স্কূনক আঠম ৱর্গমে, হমৰ গচ্ছাক তথা জিদ্দক মান ৰখৈত পিতাজী কৰৱঁওনে ছনাহ। জড়িমে তকৰ কাৰণ যৈহ কৃপানন্দজী ছনাহ। সে ৱাঁত সান-দূ-সানক ৱাঁদ তখন ৱুঁঝৱাঁমে আযন জখন একৱেঁৰ গৰমীক তাতিনমে 'এৱৰী-ডে-সাগন্স'ক পোথী নএ কৃপানন্দজী গ পঢ়ৱাঁ নেন পহুঁচন ৰহী। পোখৰিক দছনৱঁৰিযা ভীৰ পৰ পছিম দিস ঘৰ-আঁগন আ পূৱঁ দিসক পূৱেঁ মুহক ৱঁড়কা দনান ছননি। ওহি সময ধৰি পিতিযৌত নোকনি- সীতাৰাম ৱাঁবূঁ (খাদী ৱোঁর্ড মধুৱঁনীক প্রধান সহায়ক) এৱঁ পঁ ৱঁচ্চা ঠাকুৰ, ফুনদীপ ৱাঁবূঁ-সভক ৱৈঁসাড় সঁগহি ছননি। তেঁ দনান সদিখন ভৰনে-পূৰন ৰহৈত ছননি। কয-কয জোড়ী তাস চনৈত ৰহৈত ছনৈক। দূ-তীন া চৌকী পৰ সৈহ খেনৱাঁড়ীসভ ছেকনে ৰহনি মুদা ডত্তৰ-পূৱঁক কোন পৰ এক কাত নগাকই পঈযাপৰ একটা সতৰঁজী দেনে আ তৈপৰ চুপচাপ ৱৈঁসন, কোনো মোটগৰ-গতগৰ অঁগ্রেজী কিতাৱঁমে ডূৱঁন কৃপা ৱাঁবূঁ। কৃপাৱাঁবূঁ এহি সময ধৰি অপন সঁগী সভক ৱীচ কে.এন.টী. ক নামে খ্যাত ভই গেন ছনা। হমৰা দেখিকই সভ

খেনাড়ীকেঁ জেনা ঋঠম্ভা কিং রা ঋনযোহাঁত নাগন মন রুঁঝনা গেন ছন। কদাচিত ঞ জে ঋান ঢৌনাক ঞ কোনা...? ঞ কিএক...? মুদা ও নৈ ঋকচকাএন ৰহথি, কিএক তঽ হম এক দিন পহিনহি পোখৰিমে নহাগত কান নিৰেদন কএনে ৰহিযনি জে মদতি চাহী ঋা ও মহর্ষ তকৰা স্বীকাৰৈত 'ঋাৰিঁ জার্ড' কহনে ছনাহ। ওনা, ঞ একঢৌা দীগৰ ৰাঁত ছন জে হমৰা গীতহাৰক ৰূপেঁ কিং রা মজ্জন-মাঁহঠ্নে ছাত্রক ৰূপে মগৰো গামক মভ রর্ণক নোক চীন্থৈত ঋথরা নহভৰি ঋাদৰো দৈত ন।

-হঁ রিদ্যার্থী। কী পঢ়ৰাঁক ঋছি?

-এররী-ডে-মাগন্স মে 'প্রযোগশানামে ঋাকমীজন মৈমক নির্মাণ'।

ও হমৰ পুস্তক দেখননি ডনঢৌা-পুনঢৌা কয ঋা একহি মূৰে ীনঢৌা ঋধ্যায পঢ়া দেননি ঋা কান্হি ঋহীৰেঁৰমে তীনূ চৈপ্ঢৌৰক প্রশ্নোত্তৰ নীখি ঋনৰাঁনে কহননি। রীচ-রীচমে ৰাঁৰম্বাৰ 'রিদ্যার্থী' কহি মম্বোধিত কএনে ৰহথি। ঋগিনা দিন হমৰ হোমরর্ক দেখি প্রমন্নতা র্যক্ত কএননি ঋা নগাতাৰ দূ ঘণ্টা মময দএ নগভগ পূৰে কিতারঁক শংকা-মমাধান কএ দেননি। হম ধন্য-ধন্য ভ গেন ৰহী! ঋা তখন ফেৰ গমকূনক চৰ্চা, এক-এক শিক্ষকক হান-চান মহিত, হমৰা পঢ়াগক এরং প্রত্যেক রিষযক নিখিত তৈযাৰীক মংত্র দেনে ৰহথি; ঋংগ্রেজী ভাষা তথা মমাজ ঋধ্যযনক গম্ভীৰতামঁ, ৰট্টৈকএ নহি, ঋপন ভাষামে ঋভিরর্যক্ত কৰৰাঁক রোঁধ দেনে ছনাহ। যদ্যপি হম মম্বন্ধিত রিষযক কাপী- িতারঁ নএ-নএ ডা. পৰশুৰামজী (ঋংগ্রেজী রিষয), দেরনাৰাযণ ঠাণ্ডৰজী (রাণিজ্য-রূঁক কীপিংগ) ঋা ৰাজেন্দ্র ঝা জী নগ ঋর্থশাস্ত্র রিষযক যদা-কদা

মদতি নৈত ৰহনহ্নিঁ- ৰাঁদহ্নমে, ম্নাতকো স্তৰ ধৰি মুদা প্রথম 'পথ-প্রদর্শক তাৰা' তঁ ৰৈহ কৃপানন্দেজী ছনাহ! হঁ, এহি মভ মীনিযর্ম কেৰ মদতি নেন হমৰ পিতাজী পহিনে খাৰি-পার্ঠি ৰাঁষ্টি খৰৈত ছনাহ। হ্নকৰ উঠৰ্-ৰৈমৰ্ চাৰু গৌনমে ছননি খা হ্নকৰ খিযক্কৰযনক খূৰ্ খাদৰ ৰহনি (খপন দিযাদক ঘৰাগন ছোড়িকএ ৰাঁকী ভৰো গামমে)।

পুস্তকানয-প্রমংগ: খার্ মর্বাধিক মহত্ত্বক ৰাঁত মমা ক দৃষ্টিকোণেঁ! ৰৈহ ১৯৩০-৩২ কেৰ মময ছনৈ জখন স্ব. ৰামৰ্হাদুৰজীক নাম পৰ মার্রজনিক পুস্তকানয ফোনৰ্বাক নির্ণযক ৰাঁত উঠন ছন। উপর্যুক্ত প্রত্যেক মীনিযৰ নোকনিক পুনঃ নামোন্নে খ জৰুৰী নহি বুঝৈত, মংক্ষেপমে কহৰ্ জে চাৰু গৌনক ন্যূনতম দূ-দূ রা তীনিযোঁ-চাৰিযো গোষ্টেকেঁ মিনাএ একটা খস্থাযী কার্যমমিতি জকা ৰ্নন ছন, মর্বপ্রথম প্রাযঃ দীযাৰ্বাতী-ছঠিক খৰকাশমে। এহ মে ঠক্কৰগৌনীক প্রতিনিধি কৃপেৰ্বাৰু ছনাহ। নীক ৰাঁত ঞ্রা জে ও জখন নহিযোঁ ৰহথি, কোনো খৰকাশমে নহিযোঁ খাৰি পাৰ্থি, তৈযো নিত্যানন্দ ঠাকুৰজী ভাৰ গৈকি নেথিন খা কাজ ৰিঁধুত নহি হোগক।

মভমঁ পহিনে তয ভেনৈক জে এহি প্রস্তার পৰ ৰামৰ্হাদুৰজীক পৰিজনক স্বীকৃতি নেন জাএ। হ্নক গাৰজন-কমনূৰ্বাৰু, গৌৰীৰ্বাৰু (মাস্টৰ মাহেৰ্) খা ৰাধাকান্ত ৰ্বাৰু শোকাকুন হোগতো, মহর্ষ স্বীকৃতি দেনখিন! তৎপশ্চাৎ গাৰজনক স্বীকৃতিমঁ চাৰি-পাঁচ কনীয মদস্য নোকনি খাঁগন জাএ খাদৰণীযাঁ ভৌজীক মহমতি এৱং প্রথম চন্দা/ মহযোগ-ৰাশি প্রাপ্ত কৰৈত

গেনাহ। তাহি নরতূৰমে এহি পাঁতীক নেখক সেহো ৰহ ি। এহি যোজনাকেঁ কার্য-ৰূপ দেরামে শ্রূপানন্দেজীক প্রভারশানী ব্যক্তিত্ব সঙ্গীক শুন্‌জীক কাজ কএনে ছনে কিএক তঁ ত্র নিকঙ্গ্ব পড়োসিযেঙ্গা নৈ, সঙত্তুৰিযো ৰহথিন।

তখন, দোসৰ প্রাথমিকতা ছনৈক স্থান-চযনক। কৈকঙ্গা জগ কেৰ প্রস্তার আযন ছনৈ রিমর্শক ক্রমমে- দছিনৰাঁ ি ঙ্গৌনমে নানৰঁছাক পোখৰিক ডতৰৰাঁৰি ভীৰ পৰ, তত্কোনীন প্ াগমৰী স্কূন নগ, শ্রূঞ্চদেরজী (ৰঁছনজী, মুখিযা)ক মিসৰঙ্গৌনী নগক কনমমে, রর্তমান সমযক দুর্গাস্থান নগ আদি...আদি।

নানৰঁছা নগ মুহ ছানন জাএ, সে ফূনৰাঁৰূক সহমতিক অছ তো গামক রেঁসী যুরককেঁ নহি অৰঘনৈক, কিএক তঁ রঁলৌ-পোখৰি নগক ফুঙ্গৰাঁন-মৈদান পৰ জৰঁৰদস্তী ঙ্গেক্ঙ্গৰ চনৰাঁকএ দখন-দিহানী রা কৰ্ঞা কএ নেরঁ সৌঁসে গামকেঁ অসাধাৰণ পীড়া দেনে ছনৈক; সে এতেক জন্দী রিঁসৰৰাঁনে ক্যো তৈযাৰ নৈ ছন। সর্রান্মতি প্রাথমিক রিদ্যানযে নগক স্থানপৰ ছনৈক। ওতএ প্রাযঃ ৭ কঙ্গা জমীন গসকূনক নামে কহিযোক দান-পত্রমে দর্জ ৰহৈক। রাঁকী তাহিসঁ দছিন শির-মন্দিৰকেঁ রাঁড়ৈ , রঁড়কা-পোখৰিক মোহাৰে ৰহৈক। তাহিপৰ পূৰা সৰিসৰেঁ-খাঁ ূৰ (আঠ আনাক মানিক গাম পৰহক পঙ্গীদাৰ আ আঠ আনা কচহৰী ঙ্গৌন) নোকনিক স্বামিত্ব ছন।

তখন ফেৰ কচহৰী ঙ্গৌনেক গোপেশজী (রিঁহাৰ হিন্দী ৰাষ্ট্ৰভাষা পৰিষদ, পঙ্গনা) এরং গণপতিজী (কনকত্তা) নোকনিক পত্রান্মতি নৈত গাম পৰহক পঙ্গীমে ৰাজেন্দ্রজী, গন্দ্র (পছা ি মুখিযা)

গন্যাদিক সহমতিএঁ যৈহ স্থান ফাগনন ভেন ছনৈক। ত ন শ্ৰৰ্ব ভেন বাঁস-কাঠ, খড় আ ড়াঁটাক নেন বৈঠকী। চাৰ্ব টৌনক নোক বঠিয়াঁ মদতি কএনে ছন- আন- টাকা, বাঁস-কাঠ-খড় ব নএক২। তেঁ, প্ৰাৰম্ভিক যোজনাক টঁটঘৰকেৰ বঁদনামে জেবেঁক দেবাঁন পৰ বঁগনা ছবাঁ গেন ছনৈ- তীন দিস বৰঁডা সহিত।

জতএ ধৰি মোন পড়ৈছ, ১৯৩২ ঈ. মে এহি পুস্তকানযক পঁজিযন তথা ওহী বর্ষসঁ সৰকাৰী অনুদান (পুস্তক ক্রযার্থ) থা ১৯৬৩ মে কেন্দ্র সৰকাৰসঁ ৰেডিযো-সেট-স্পীকৰ আদি প্রাপ্ত এ গেন ছনৈক। পক্কা ৰসীদ ছপন ৰহৈক আ তৈপৰ কনকত্তা-পটনা পর্যতোঁ সঁ চন্দা-নগদী অৱৈত ছনৈক, তাহিসঁ বিঁজনী কনেকসন, পটিযা-সতৰঁজী আ দূটা কঠহী অনমাৰী প্রভৃতিক ব্যৱস্থা ভেন ছনৈক। সাৰাঁশমে কহী তঁ এহি সকন অভিযানক সাফন্য সর্বশ্রী চন্দ্রকান্তজী, সত্যনাৰাযণ

ঠাকুৰজী, কৃপানন্দজী, মধুবনজী, কৃষ্ণদেৱজী (বঠনী মুখিযা), তৃপ্তিনাৰাযণজী ও কৃষ্ণদেৱজী (মাস্টৰ সাহৈব) তথা চন্দ্র (মুখিযা) কেৰ অনৱৰত প্রযত্নে ভেটনে ছনৈক মেঁহথকেঁ। তেঁ, পহিনে পুস্তকানযাধ্যক্ষ চন্দ্রকান্তেজী কেঁ চুনন গে ছননি। হুনক সহযোগমে (১৯৬৩ সঁ ১৯৭০ ধৰি) নগাতাৰ যৈহ সৰসজী (জে ১৯৬৯-৭০ মে সী.এম. কানেজক ছাত্র ৰহৈত 'সৰস' পদৱী সুমন-কিৰণ-মধুপ জী নোকনিক মুহসঁ পওনে ছনাহ) ৰহিকএ সঁচানন-ভাৰ সম্হাৰনে ছনাহ।

নাট্য-পৰিষদ প্রসঁগ: গত সদীক ছঠম দসকমে মেঁহথ-মহিনাথপুৰ (দুনূ গামক একহি পঁচাযত) কেৰ কিছু উত্সাহী যুৱক- প্রৌঢ়

কনাকাৰ নোকনি মীনিকএ নৌটংকী-পাৰ্টী নগভগ ৮-৯ সা ধৰি চনৌনে ছনাহ। দছিনৱাঁৰি টোনেক ৰমাকান্তজী (৪০ ৰৰ্ষ পূৰ্ৱহিঁ স্ব.) সূহগৰ-কনগৰ আ কিছু পঢ়নো-নিখন ছনাহ। ৱহিংগা মন-মন মোঁছ আ কিছু-কিছু ধৌনী টাগপক মোঁটো ৰাখথি। ৱৈহ ছনাহ দনপতি আ সূনতানা ডাকুক ভূমিকামে ও অসাধাৰণ অভিনয় কৰথি। গামক আওৰ কিছু চুনন-ৱীছন কনাকাৰমে ওহী টোনেক ৰিশেশ্বৰ ঙৰ্ফ ৱিঁসাগ ঝা নামী জোকৰ আ ৰিন ্ষণ ঢোনেক-নগাড়া-ৰাদক ছনাহ। তহিনা ছনাহ মিসৰটোনীক ৰঘুৱংশজী জিনকা মৌগিযাহী ছৰি-ছটাক মংগ-মংগ ফি ্মী গীত গাযনক নূৰি-ভাস মেহো ছননি।

গামে-গাম ঙপনযন, ৰিযাহ, কোজগৰা ৰা অন্য অৱসৰ পৰ ঞ পাৰ্টী মাগ-মাটা কএক**ই** দূ-দূ, তীন-তীন মঘ প্ৰতি ৰাতি, ভোজন-ভাৰ মহিত পৰৈত ছন। ওহি দিনমে জঁ খা-পী ক**ই** ৯০-৬০ টাকা কএ হিয়া পাৰঁএ কনাকাৰ, তঁ মে পৈঘ ৰাঁত হোগক।অস্তু।

ওহি পাৰ্টীক টুটনো-ৱিঁখৰনাপৰ একটা শূন্যতাক অনুভৱ ভৰি গামক নোককেঁ হোগত ছনৈক, তকৰে পূৰ্তি হেতু মহিনাথপুৰমে হৰ্ষনাৰাযণক নেতৃত্বমে একটা ৰামনীনা পাৰ্টী শুৰু ভেন ছনৈ আ মেঁহথমে পঢ়ুআ-গুন্বনা ৱঁগত, তেঁ নাট্য-পৰিষদক ূত্ৰপাত ভেন ছনৈ (১৯৩০-৩১ক আসপাস)। জেনাকি ঙুপৰ কহি আযন ছী, মাৰ্ৱজনিক পুস্তকানযক মফনতাসঁ মৰ্ৱগ টোনাক শিক্ষিতে নোকনিটা নহি, অশিক্ষিতো-অল্প শিক্ষিতো যুৱা-ৱৰ্গ এক সূত্ৰমে ৱঁন্হা গেন ছন আ খূৱঁ ভৱ্য তৰহেঁ শাৰদা পূজনোৎমৱ আৰম্ভ ভেন ছন ওহী প্ৰাথমিক ৱিদ্যানযক প্ৰাংগণমে। এহি অৱসৰপৰ দূ ৰাতি নাটক খেনেৱাঁক নিৰ্ণয ভেন ৰহৈক (প্ৰাযঃ ৩১-৩২ মে)। এক

ৰাতি সৰদাৰ ভগত সিংহ (হিন্দী খেনা) ঋা দোসৰ ৰাতি পং. গোৱিন্দ ঝা (হানহিঁ ষ্ন.) দ্বাৰা নিখিত ঋা ৰঁদ্মচঠিত মৌথিনী নাটক ৰঁসাত তয ভেন ছনৈক।

হমৰা নীক জকাঁ মোন ঋছি জে সৰদাৰ-ভগত, জনৰন ডাযৰ, কৰ্নন (ৱা মেজৰ) সান্ডৰ্স, নানা নাজপত ৰায, ঋসফাক-উল্লো, ৰাজগুৰু ঋা ৰঁটুকেশ্বৰ দত্তক সংগ-সংগ চন্দ্ৰশেখৰ ঋাজাদক ভূমিকা নেন নযকে তৈযাৰ একতাক চদ্দৰি মসকৈত-ম কৈত ৰাঁচন ছনা। ঋা সে, ধন্ন গোপেশজী এৱং মধুৰঁনজী! ঋংততঃ যৈহ দ্বনূ গোটে মুখ্য-মুখ্য পাত্ৰক ভূমিকা নেন জে ঔপৰাঁধিক সূঠী প্ৰস্তুত কেননি, তকৰা তত্কোনীন দূটা ৰৰীয গাৰজন শ্যামৰাঁবূ (গন্দ্ৰকান্তজীক কাকা) ঋা কচহৰী টোনেক নানৰাঁবূ (জে প্ৰতিধিঠিত ডাকৰাঁবূ ছনাহ) কেৰ সক্ৰিযতাসঁ সনটাওন গেন ছনা।

পহিনে ৰাতি কিছু মহত্ত্ৱপূৰ্ণ ঋংগ্ৰেজী-হিন্দ ক কথোপকথনকেঁ ৰঁজৰাঁকএ (গন্টৰৱ্যু জকাঁ) দেখন-পৰেখন গেন ঋা তখন ভগত সিংহ মধুৰঁনজী তথা ঋংগ্ৰেজীক শানদাৰ উচ্চাৰণ তথা প্ৰৱাহকে দেখৈত, ব্যক্তিত্ব ঋাকনন কৰৈত, কৃপানন্দজীকেঁ সান ডৰ্স ও ডাযৰ- দ্বনূ ভূমিকাক নেন ফিট পাওন গেন ছননি মুদা দ্বনূক নিৰ্হন এক সংগ সম্ভৱ নহি ছনৈক, সে ও দেখৈত সান্ড ্স সাহেৰঁক ভূমিকা কএনে ৰহথি ও। ঋসাধাৰণ ৰূপেঁ যশস্বী ভ ন ছনাহ ঠাকুৰজী! জনৰন ডাযৰক কূৰ ছৰিক ও স্বযং পৰিত্যাগ কএনে ৰহথি। ও ফ্ৰেঞ্চ-কট মোঁছ-দাঢ়ী, ফূনন-ফূনন ানপৰ ননছৌহ ফাউনডেশন ঋা তৈপৰ মুৰ্দাশংখক ৰোগন ঋা মাথাপৰ ঋংগৰেজিযা টেট...!

দ্বনূ খ্ঁগৰেজক ডাযনাগ জত২-জত২ ৰেঁসী নমগৰ ৰহৈক খ্বা শঙ্কি কৰ্ঠিনাহ, তত২-তত২ ৰ্যাত কাৰীগৰীসঁ একষ্টা-দূ া কএ হিন্দীক ৰাক্য সেহো ওহী তেৰ্ৰৰক, ঘোঁসিযা দেন গেন ছনৈক জাহিসঁ গ্ৰামীণ-তমশগীৰক নেন ৰোঁধগম্যতা সহজ ভএ গেন ছনৈক। নাষ্টকক সফনতাক 'গ্ৰাফ' কতৰাঁ খ্বা কেহন দিৰ্যা ছন, সে এহিসঁ ৰূঝন জা সকৈছ জে দ্বনূ খ্ঁগ্ৰেজৰাঁ খননাযককেঁ দৰ্শক দীৰ্ঘাসঁ জ্বত্তা-চপ্পন খ্বা ঢেপা পৰ্যন্ত দেখাওন গেন ছনৈক তথা 'মাৰ নে ৰৌ- খ্বগ ৰঁনৰমূহাঁ কে পষ্টকিক২ ওধ-ৰাঁঢ ৰ নে ৰৌ'- তেহন-তেহন ষ্টিপ্পণী সভ ৰেঁৰ-ৰেঁৰ ভছনেন ছনৈ। তাকূ ঁ খ্বাগূক ৰাঁত গ্ৰ ভেন ছনৈ জে চাৰিষ্টা মেডন (ৰজত) নান-ভাগ (নান ৰাঁৰূঁ, কচহৰী ষ্টোন) তথা দূষ্টা মেডন শ্যাম-ভা দএ-দএ সম্মানিত-প্ৰোত্সোহিত কএনে ছনাহ কনাকাৰ নোকনিকেঁ। খ্বা ঞ্ৰপা-ৰাঁৰূ দ্বনূ গোষ্টৈক সূচীমে এক নম্মৰ পৰ ৰহথি। খ্বা তাকূসঁ খ্বাগাঁক মহত্ত্ৰপূৰ্ণ ভপনব্ধি গ্ৰ ভেন ৰহৈক জে ঠীক স ন-ডেঢ় সানক ভীতৰে কোনো শ্বভ খ্বৰসৰ পৰ এহি নাষ্টকক মঁচন ফেৰ কৰএ পড়ন ছনৈক নাষ্ট্য-পৰিষদকেঁ খ্বা তাহি নেন নান-ভাগ খ্বন্য খৰ্চা সঁগ-সঁগ ৯০০/- ষ্টাকা দেনে ৰহথিন- এক সেষ্ট পৰ া এৰঁ শাহী-ড্ৰেস কীনৰাঁ নেন। সে সভ যথাসময দৰভঁগাসঁ কিন্না গেন ৰহৈক।

নগ-পাসক গাম-কোৰ্ঠিযা, পষ্টী, মহিনাথপ্বৰ, ভৰাম-গ পনখা খ্বাদিক নোক ভনষ্টিকএ খ্বৰৈঁত ছন খেনা দেখৰাঁ নেন। ৰৰিষ্ঠ গাৰজন নোকনি খ্বন্বশাসন খ্বা স্ত্ৰীগণ-প্বৰুষাদিক ৰৈঁসৰাঁক সম্বচিত ৰ্যৰস্থা-ভাৰ ষ্টেকৈত ছনাহ। কএক ৰেঁৰ ৰী.ডি.যো, সী.ও. তথা ডিপ্ষ্টী-গন্সপেক্ষ্টৰ (স্কূন) খ্বাযন ৰহথি খ্বা ভৰি-ভৰি ৰাতি

ওসকূনক র্বৰ্দা পৰ দসেক ফ্ৰসী নগাএ, নানর্ঠা (পূৰ র রিধাযক ঝঁঝাৰপ্বৰ রিধান সভা), নানর্বাব্ব, কমনার্বাব্ব, গৌৰীর্বাব্ব, শ্যামর্বাব্ব, র্বাবূজীঝা (পঁঠাযত-ম্বখিযা), ফুসিযাহা র্ঠা (কোর্ঠিযা) সন-সন সম্ভ্রান্ত নোকনি রৈঁসৈত ছনাহ। ও নোকনি রিঁনা নিরেদন খ্বপনা মোনে সয-পচাস টাকাক মদতি দেন কৰথি পৰিষদকেঁ। ও ক্ৰম একটা পৰম্পৰা র্বনৈত ১৯৩০-৩১ সঁ ১৯৫০-৫১ ধৰি চনৈত ৰহন ছন জাহিমে ক্ৰমশঃ দিনেশজী, নৰেশজী, দ্বর্গানন্দজী, ৰরীন্দ্র, ঙদযচন্দ্রজী, তাৰাকান্ত, হ ীৰানান, নক্ষমণজী (খ্বভিযন্তা), খ্বাদি জ্বড়ৈত চন গেন নাহ। একৰে কহৈত ছৈক- 'হমনরা খ্বাতে গএ ঔৰ কাৰর্বাঁ র্বড়তা গযা'! সৰস্বতী পূজাক সঁগ-সঁগ নাটকো দেখর্বাক হঁকাৰ জা ত ছনৈক নগপাসক সভ গামকেঁ।

প্বস্তকানয-প্রসঁগ: র্ব৭ত র্বাত পহিন৭ঁ চর্চ ভেন খ্বছি, তকৰা দোহৰের্বাক প্রযোজন নহি। এতর্বা কহর্ব ম্বদা জৰুৰী খ্বছি জে ওহি ৰামর্বহাদ্বৰ সার্রজনিক প্বস্তকানয (মেঁহথ) কেৰ ভাগ্য ১৯৩১ সঁ ১৯৫১ ধৰি দনদনাওত-সনসনাওত ঙঠ সঁ ঙঠতৰ হোওত ৰহন ছনৈক। প্বস্তকক সঁখ্যা ১২০০ নগভগ গোঁখ্বাক সহযোগেঁ খ্বা ১৫০০ নগভগ সৰকাৰী খ্বন্বদানসঁ, ফ্বন ২১০০ সঁ রেঁসীএ (দূ খ্বনমাৰী ভৰি) জমা ভএ গেন ছনৈক। খ্বন্বদানসঁ পূর্র দূ-দূ খেপ এস.ডী.ও. এরঁ জিনা শিক্ষা পদাধিকাৰীক নিৰীক্ষণ ভেন ছনৈক, তিনকৰ স্বাগত-সত্কোৰক র্ব্যরস্থা ঙত্তম ৰীতিএঁ কন সমাজক সহযোগেঁ ভেন ৰহৈক। মাছ-ভাত, দহী-চীনী-ৰসগ্বল্লা ও পাঁচ চওেৰা খ্বামক র্ব্যরস্থা ভেন ৰহৈক। চাহ-জনখৈ খ্বা

ভোজনাদিক ব্যৱস্থা-ৰাঁত নিত্যানন্দজী এৱং তকৰা ক্রি ারূপ দেৱঁ হমৰে পৰ ছনা

ওা পুস্তকানয কেৰন ৰামৱঁহাদুৰজীকেঁ শ্রদ্ধাঁজনিএক নেন নহি স্থাপিত ভেন ছন, ৰৱঁঠ ৱাস্তৱিক ৰূপেঁ ওা একটা সামাজিক পৰিৱর্তনক মাধ্যম ছন আ সে, প্রাযঃ ৪-৯ ৱর্ষক অভ্যঁতৰে ৱঁাত ৰাস ৱঁদনাও নিখৰি-কএ সোঝাঁ আৱঁয নাগন ছনা যথা প্রাথমিক ওস্কূন 'নোঅৰ' সঁ 'অপৰ' প্রাওমৰী ভএ গেন ছনৈক। ৱঁাতকেঁ না ৱূঁঝন জাএ জে হমৰ নাম চাৰিম ৱর্গমে (১৯৬৭ ওা) কোঠিযা ৱঁোর্ড মিড্‌ন স্কূনমে নিখাওন গেন ছন মুদা হমৰে ছোটে ভায ৰমেশজী (মৈথিনীক নেখক, অৱকাশ-প্রাপ্ত উপ-সমাহৰ্ত্তা) কেৰ নামাঁকন কোঠিযা ওসকূনমে ছঠম ৱর্গমে ভেন ছননি। ততৱেঁ কিএক? আন গাম কিঁ ৱা কৰ-ওফ্টমক গাম ৱূঁঝি মেঁহথক অধিকাঁশ ধী-ৱেঁটী তেসৰ কিনাসক ৱঁাদ জে পঢ়াগ ছোড়ি দেৱাঁনেন অভিশপ্তে জকাঁ ছন, সে সৱঁ আৱঁ কম সঁ কম পাঁচম ৱর্গ ধৰি তঁ গামহিঁসঁ কৰএ নাগন ছনি। হমৰ অপনে তীন-তীনটা ৱঁহিন, পৰশুৰামজীক পুত্রী, দেৱনাৰাযণজীক পুত্রী সহ ত গোটে দসেক ৱেঁটী-ডাঁটী ছঠা-সাতৱঁাক পঢ়াগ কোঠিযা ওসকূনসঁ এ আগূ ৱঁঢ়নি ছনি।

ৱিঁজনীক নাগন গামমে আৱঁএ, তাহি নেন জে ৱিদ্ধূত- ন্মমণ্ডনীয অভিযন্তাকেঁ আৱেদন পড়ন ছন, সেহো এহী পুস্তকানয ে ৱৈঁসিকয সৰ্ৱশ্রী গন্দ্রকান্তজী, তৃপ্তিনাৰাযণজী আ নানৱঁাৱূঁ নোকনি তৈযাৰ কএনে ছনাহ। তহিনা মধুৱঁনীসঁ কমনাক পশ্চিমী তটৱঁন্ধ (কচহৰী ঢ়ড়ান) ধৰিকেঁ ডিস্‌ট্রীক্‌ট ৱঁোর্ডক সড়ক কেৰ পক্কীকৰণক নেন যত্নে ভেন ছন।

জখন মধুৱঁনী খনুমংডন কার্যানয এরং দৰভংগা জিনা মুখ্যানযমে জা-জাকএ ধক্কা পড়নৈক, তঁ দ্বিতীয পংচরর্ষীয যোজনাক ত্র কাজ মরঁ তৃতীয পংচরর্ষীয যোজনা কানমে (শুৰুহেমে) নিধপাদিত ভেন ছনৈ, তহিযা মহিনাথপুৰ-কোর্ঠিযা-পট্টী মন-মন রঁদত পড়োমিযা গামকেঁ ডাহ-ত্রর্ষ্যা ভেন ছনৈক; তকৰ ঊপৰাগ ও গাম মরঁ তত্কোনীন রিধাযক (হমৰ গৌআঁ) কেঁ জহিঁ-তহিঁ রাঁটে নৈত দৈত ৰহৈ ছননি, মেহো দেখন খছি।

পুস্তকানযকেঁ ভাৰত মৰকাৰসঁ রেঁম পৈঘ 'খাযৰন-চেস্ট' মনক ৰেডিযো-মেট ভেটন ছনৈক (১৯৬২- জনরৰী-মার্চমে), তাহিপৰ ভৰো গামক নোক ভোৰ-৫ খা ৰাতি-৫ রঁজেসঁ ৯ রঁজে ধৰিক হিন্দী-খংগ্রেজীক মমাচাৰ মুনৈত ছন। মময পৰ ৰেডিযো-ফোনরঁ-রঁন্দ কৰরঁ হমৰে (মহাযক পুস্তকানযাধ্যক্ষক) কাজ ৰহৈত ছন। খাম রাঁত ত্র ৰহৈক জে ত্র ৰেডিযো রিঁনা স্পীকৰে নৈ রঁজৈত ছনৈক (গন-রিঁন্ট-স্পীকৰ নৈ ৰহৈক মেটমে)। তেঁ একৰা, কম্যুনিষ্টী (মাম্প্রদাযিক) ৰেডিযো কহন জাগক। এহি স্থিতিমে পুস্তকানয-রঁগনাক এক কোন পৰ একটা তীম-ফিট্টা মোটকৰ রাঁসমে ৰেডিযোক ভোম্হাকেঁ রাঁন্হি টাঁগন গেন ছনৈ খা ভৰি গাম খারাজ পহুঁচৈক, তাহি নেন ওহি রাঁসকেঁ খাধ-খাধ ঘণ্টাপৰ ঘুমারঁএ পড়ৈত ছনৈক; নৈ তঁ দোমৰে দিন কোনো টোনক ঊপৰাগ মুনয পড়ৈত ছন (রিশেষকএ ১৯৬২ কেৰ চীন-ভাৰতক যুদ্ধক মমযমে)। কহি মকৈত ছী জে ৭০-৭৯% খনপঢ়-কিমান রা মজদূৰ-রোঁনিহাৰ-মহিঁমরাঁৰক রীচদমে মমাচাৰ ও ৰেডিযো পৰ পটনা কেন্দ্রসঁ চৌপান কার্যক্রম মুনরঁ একটা মুখদ খনুভূতি রঁনি ৰহন ছনৈ।

এহী পুস্তকালয-কক্ষমে ১৯৬৪ সঁ ১৯৭০-৭২ ৫্র. ক রীঠ   রানীপুৰ গামক গমৈয়া-ডাকদৰ (জে নিঞ্চাত কম্পার্ডণ্ডৰ মাত্র ৰহথি) সাহেৱঁ তথা রিঁজনী মিস্ত্রী অনিৰুদ্ধ রাঁবূ (ভরানীএঁপুৰক) সেহো ৰহনে ছলাহ- গৌআঁক সহমতি সঁ। ৫্র দুনূ গোটে আস-পড়োসক সভ গামমে সাগকিন সঁ ভ্রমণ কএন কৰথি আ মোটামোটী সরপ্রিয ভএ গেন ৰহথি। আ হিনকে দুনূক সূত্রসঁ হম ভরানীপুৰক জম   এ (সময-পূরেঁ) রঁনি গেন ৰহী।

হম গামসঁ রঁহৰেনগাঁ (১৯৭০ জ্বনাগ), তকৰা রাঁদ ৩-৪   র্ষ ধৰি নৰেশজী, দুর্গানন্দজী, ৰরীন্দ্র, গৌৰীমা, জ্বগে ৰ ভাগ (হমৰ দিযাদ নোকনি) ঘীঠি-ঘাঠিকএ ঠনৌননি মুদ প্রগতি থকমকা গেনৈক। এহী অরধিমে গামমে দোপাটী ভএ গেন ৰহৈক, ভবি গামক পঠু-আ-গুন্দআ আ কনকতিযা নোকনি এক দিস আ পূর্র রিধাযক- গামক জরঁর্দস্তীক জমীন্দাৰ পাঁঠ-দসটা জী-হজূৰী এরং ন ঠীরনাক সংগ দোসৰ দিস।

ফুটরাঁনক প্রসংগ: মেংহথদ্দমে একটা টীম ৰহৈক, তৈ   ে ৩০ টা সঁ রেঁসী সমর্থ খেনাড়ী ৰহৈক; নিছড়ন-ছাঁটনে ছহছহ কৰৈত- ১৬ সঁ ৩০-৩২ রঁৰখক রঁযসরনা; মৈট্রিকসঁ স্নাতকোত্তৰ ধৰিক শিক্ষারনা আ কিছু অল্প-শিক্ষিতো।

গ্রূপানন্দজী আ সত্যনাৰাযণ ঠাকুৰ ভঠ শ্রেণীক 'রেঁক-পোজীসন' (ফুন-রেঁক রা হাফ রেঁক দুনূ) রনা প্লেযৰ ছনাহ। নাৰাযণ চৌধৰী, পীতাম্বৰ (গণ্ডিযন নেভীমে জাগন- জাগনক রাঁদো জখন-তখন), তৃপ্তিনাৰাযণজী আ নাগেশ্বৰজী (হমৰ পিতিযৌত) আদি নীক কোটিক (তেজস্বী দৌড়নিহাৰ আ রাঁমা-দহিনা দু ূ পৈৰ

চনৈত) 'সেঁটৰ ফাৰৱৰ্ড' ছলাহ। গণপতিজী তথা ক্ৰুষ্ণদেৱজী (দচ্চিনৱাঁৰি টোন, পচ্ছাতি মাস্টৰ সাহৈৱঁ) নীক গোলী ৰহথি। ভল্লু মণ্ডল, গৌৰী ঝা (প্ৱৰাঁৰি টোন), সীতম্বৰ, ৱেঁদানন্দ (সৱঁ প্ৱৰাঁৰি টোন) নোকনি পড়াগমে পচ্চড়ন কিন্তু খেলমে ৱেঁস ৰিকাৰ্ড খা ৰিশ্বসনীয ছলাহ।

একৱেঁৰ গৰমী তাতিনমে তীনটা 'কপরনা' (ট্ৰাফী) চৈম্পিযনশিপ মৈচ ৰাখন গেন ছনৈ। ঘোঁঘৰডীহা ৱঁনাম মেঁহথ, খড়ৌখা ৱঁনাম মেঁহথ খা ৰৈমা ৱঁনাম মেঁহথ। ৰৈমাক টীম মে কোঠিযা-পট্টীক 'ৱোঁড়ো' তঁ মেঁহথকমে ভৰামক ৰামচন্দ্ৰ সিঁহ (সেন্টৰ ফাৰৱৰ্ড) ৱোঁড়ো কএন গেন ছলাহ। ক্ৰুপানন্দজী প্ৰাযঃ সেৰামে ৰিঁ গেন ৰহথি (১৯৩৪-৩৯), তেঁ কেৱন দ্ৱগএ মৈচ মে খেলাএন ৰহথি। সে দ্ৱনূ মৈচ ক্ৰমশঃ খড়ৌখা তথা ৰৈমাসঁ ম ঁহথ জীতন ছন মুদা তেসৰ মে হিনকা নহি ৰহনে তথা ঘোঁঘৰডীহাক টীম ২০ নহি, ২১ ছনৈ, তাহূ কাৰণে তীন-এক সঁ হমৰ গাম হাৰন ছন। ও সৱঁটা মৈচ খা চৈম্পিযনশিপ ঝংঝাৰপ্ৱৰক টিৱঁড়েৱাঁন ক্ৰূন-গ্ৰাউণ্ডমে ভেন ৰহৈক। এহি দ্ৱনূ ঠাকুৰজী (কে.এন.টী/ এস.এন.টী.) কেৰ ৱ্যূহ-ভেদন কেহনো ভাৰী টীমক নেন খসম্ভৱে জকাঁ ৰহৈত ছনৈক, সে হমৰা খাঁখিক দেখন খছি। খস্তু।

এহেন ৰিনক্ষণ টীমক ফুটৱাঁন-গ্ৰাউন্ড (ৱঁলী-প খৰিক কাত মে- উত্তৰী ভাগমে) খকস্মাতে, খজৰাজোড়ী ৱন্দূকক োংক পৰ হড়পি নেন গেন ছনৈক মেঁহথমে। তেঁ গাম দোপাটী! তেঁ ৰিভেদ পৰাকাৰ্ঠাপৰ। ৯৯% ধৰি কনকতিযা-নোকৰিহাৰ সমেত ভৰো গামক পঢ়ুখা নোকনি প্ৰো. ধনেশ্বৰ ঝা, প্ৰো. পৰশুৰাম

ঝা, প্রো. ৰাজেন্দ্র ঝা, প্রো. দেৱনাৰাযণ ঠাকুৰ, নানৱাঁবু, মধুৱঁনজী, গন্দ্রকান্তজী প্রভৃতিক ক্ষম নেতৃত্ব পাবিঁ সংগঠিত ভেন ছনা ঋা যএহ দন ধনেশ্বৰজীক ঋপম নক ৰঁদনামে জমীন্দাৰক জেঠ সপূত (জে ৰঁন্দূক ভঁজৈত ফুটৱাঁন গ্রাউনড পহুঁচন ৰহথি পিতাক ৰাঁহি পূৰৈত) কেঁ ঋংততঃ ৰঁনিসা (জহনে) মে হপ্তা ভৰিক নেন ৰঁন্থৰাঁ দেনে ছননি। গ্রা ছনৈক একতাক ৰঁন!

ম্বদা সে ৰঁড়ে মহগ ওনি ছন। গামসঁ ফুটৱাঁন কেৰ ৰীজধৰি উপটিএ গেন! তহিনা, পুস্তকানযো শ্রীহীন হোগত চন গেন!

গুৰু-শিষ্য ও সেৱা-ব্রত: শ্রীমান্ ভৱানন্দ ঝা ঋসাধা ণ সূক্ষ-ৰূঁক্ষ ও মেধা-প্রতিভাৰঁনা ঋভিযন্তা ছনাহ। ঠংগা-হৰিপু ৰাঁসী, এহি ৰী.এন. ঝাক জোতি ৰঁড়ৈত ৰহনি- সাতম-ঋাঠম-নৱম দশক (১৯৩৯-৯৯) মে। সহাযক ঋভিযন্তাসঁ ঋৰিভাজিত ৰিঁহাৰক চীফ-ঙংজিনিযৰ (ঙংজিনিযৰ-গন-চীফ সহিত) হোগত 'ৰিঁহাৰক ৰিশ্বেশ্বৰৈযা' পর্যঁত কহওনিহাৰ এহি মহামানৱ ন প্রত্যেক ৰিভূষণ ঝুঝুঋানে নগৈছ। কে কৰত ৰিশ্বাস ৬০ ৰর্ষক ৰাঁদ জে হমৰা নোকনিক একটা এহনো ঋষিকল্প সমাঙ ভেন ছনাহ জে প্রত্যক্ষ ঋা পৰোক্ষৰূপেঁ সোন-কমাংড, কোযন-কাৰো, ডী.ভী.সী., তেনূঘাট, ৰঁৰাকৰ-ৰাঁধ, ৰাঁচীক ঋাসপাসক কএক জনাপূর্তি যোজনা (ডৈম নির্মাণ) সহিতে গংগা নদী পৰ গাঁধী-সেতু (পটনা) ক ঋাৰেখক স্বপ্নদর্শী ৰহথি? জে এহেন-এহেন হজাৰো-নাখো কৰোড়ক যোজনা-পৰিযোজনাক সূত্রধাৰ-সংচানক-মহা-পর্যৱেক্ষক হোগতো, জীৱন-পর্যঁত একটা মড়ৌসী খ ড়পোশ (ঠংগাক ও স্বাযী নিৱাস হমৰা ৰেঁৰ-ৰেঁৰ দেখন ঋছি)মে

ৰিঁতৌননি। ৰঁড়কা-ৰঁড়কা কৰোড়পতি-খৰৰঁপতি ঠীকেদাৰকেঁ সেহন্তে ৰহি গেনৈক জে এক কপ চাহো ৗনকা পিযৰঁতন�� কিঁ ৰা এক খিলৌ পানো খূখৰিঁতনি।

তাহী মহামনাক মহোদৰ, ওহী নোক নিৰ্মাণ ৰিভাগমে কাৰ্যপানক খভিযন্তা (খন্বজ- শ্ৰী সূৰ্যানন্দ ঝা) সেহো চ্চনেথিন মুদা সে মৰ্ৰথা দোমৰ নোক ৰহথিন।

.. খা তাহী গ্ৰুক পষ্ট-শিষ্য (কাৰ্যক্ষেত্ৰমে) ৰহথি হমৰানোকনিক মাৰ্গদৰ্শী গ্ধপাৰাঁৰূঁ। ভেনৈক এনা জে সংসাৰক মভসঁ নম্মা নদী প্বন (৬.৭৯০ কিনোমীষ্টৰ প্ৰাযঃ) গাঁধী সেত্তুক নিৰ্মাণ হেত জখন ভাৰত মৰকাৰক স্বীগ্ধতি (১৯৭০-৭১: পঁচম পঁচৰৰ্ষীয যোজনান্তৰ্গত) ভেষ্টনৈক, তখনেসঁ-তহিযেসঁ একদিম ধ্ব ৰঁন-ষ্টেশুৰ দ্বাৰা ৰিশ্ব-স্তৰীয নিৰ্মাণ এজেন্সীক চযন প্ৰক্ৰিয়া চনেন চ্চনৈক খা সে 'গেমন গণ্ডিযা' কেৰ চযন হোগতে, দোমৰ দিম কাৰ্য-গ্ৰণৰত্তাক নিৰীক্ষণ-পৰীক্ষণ হেত্তু স্বযোগ্য নহি, স্বযোগ্যতম খভিযাঁত্ৰিক কাৰ্য-দনক খোজ-ৰীন সেহো চনেন চ্চনৈক। গ্ৰ পূৰা নিৰ্মাণ কাৰ্য ১৯৭২ মঁ ১৯৮২ গ্ৰ. ধৰি চনেন চ্চনৈক খা মগ্ৰ-১৯৮২ মে তত্কোনীন প্ৰধানমংত্ৰী শ্ৰীমতী গন্দিৰা গাঁ ী একৰ ঙদ্ঘাষ্টন কএনে চ্চনীহ।

সে, ওহি বৃহদাকাৰ পৰিযোজনাক মম্পূৰ্ণ দেখভানক ভাৰ জখন ভৰানন্দ ৰাঁবূঁক হাথ মৌঁপন গেন চ্চননি, তঁ (হমৰা মোন চ্চি-হমৰো পদস্থাপন পষ্টনে চ্চন) ও দূ ষ্টূক ভাষামে তত্কোনীন মুখ্যমংত্ৰী (ডা. জগন্নাথ মিশ্ৰ) কেঁ কহনে চ্চনেথিন একষ্টা শৰ্তেক ৰূপেঁ জে নিৰীক্ষণ-পৰীক্ষণ হেত্তু খভিযাঁত্ৰিক কাৰ্য-দ হম খপনা হিমাৰেঁ

ৰঁনাএৰঁ ঞ্চা তকৰ কাৰ্য-প্ৰক্ৰিয়ামে কোনো তৰহক হস্তক্ষেপ কোনো মংত্ৰী-সংত্ৰী নহি কৰতাহ। ঞ্চা সে যথাৰ্থ মাননো গেন নন্দি। ভ্ৰ ৰঁভ্র পৈঘ ৰাঁত (কন্তৃ জে আশ্চৰ্য ঞ্চা খজৰেঁ জকাঁ) বূঁঝন গেন ৰহৈক তাহি সময় মে, খসাধাৰণ ৰূপেঁ প্ৰিংট-মীডিয়া মে চৰ্চিত সেহো।

ঞ্চা হম মৈথিল লোকনি বিশিষ্ট গৌৰৱ-বোঁধক খধিকাৰী ছী ◌ এহি বিশ্ব-বিশ্ৰুত পৰিযোজনাক সংচালন-পৰিচালন-নিৰীক্ষণ এৱং সাৰধিক পৰীক্ষণ মে মুখিয়াজী ভৱানন্দ ৰাঁবূঁক সংগ উপ-মুখিয়া রা সৰপংচক ভূমিকামে হমৰা সভক খপ্পন শ্ৰুপানন্দেজী ছলাহ (যদ্যপি খভিযন্তা আওবো কএক ছলাহ দলমে কিন্তু কাৰিঁনিযত এৱং ঙমানদাৰীক প্ৰতিমূৰ্তি ঐহটা! খপনা সন একমাত্ৰ খপন ! হমৰা সনক ৰঁদতো লোক ছুট্টীক দিনমে নিৰ্মাণ দেখএ জাগত ছল।

এহি ঙমানদাৰী তথা কৰ্মঠতাক একটা এহেন সত্য ঘটনাক বিবৰণ ৰখৈত এহি নিৰঁক্কক গতিশ্ৰী কৰএ চাহৰঁ জে সিনেমাক বীন জকাঁ হমৰা মানস-পটল পৰ বিগত ৪০ বৰ্ষ সঁ যথাৰত খংকিত খছি। এহেন-এহেন সাঁচমে কী, কহিযো খাঁচ আৰিঁ সকৈএ!

(প্ৰায়ঃ) সময় ১৯৮০-৮১ ক এক ৰাতি। স্থান-গাংধী সে ◌ (নিৰ্মাণাধীন)ক হাজীপুৰ-মুহানা পৰহক ৰাজকীয় নিৰীক্ষণ-ভৱন পৰিসৰ। খস্থায়ী বিঁজলীক খুট্টামে জত্ৰ-কুত্ৰ টংগল তাৰ ঞ্চা ছোট-ছোট পীযৰ-পীযৰ ব্লাটৰমে টিমটিমাগত নট্টূ ৰাঁল। তকৰা ছপলে-ঝঁপলে খৰেঁত সন গংগা কাতক কুহেসী খন্ধাৰক মহজাল! শান্ত শিবিৰমে খশাংত রা উদ্বিগ্ন-মনা ৰঁগসল এক খ ◌চীক ৰৱদ্ হস্ত সংতান, ওছাগন ঞ্চা টেবূঁলপৰ মাৰতে ৰাস কাগত-পত্ৰ-ফাগন পসৰল।

সাগৰ্ট পৰ, ৰীঠ ৰাঁন্বকা-ৰাশি পৰ (গংগাক উতৰৰঁৰিয়া কছেৰ দিস) দূৰ-দূৰ ধৰি পসৰল লোহা-লক্কড়, ছোট্ট-পৈঘ ৰৌটী-তম্মুক আ গেঁতা-ৰেঁনচাক সংগ মিক্কড় স্মনৰৈত গজৰাজক সূঁড় সন অনেক সাঁৰন-ক্ৰেন-হিটাচী-টাটা-কৌঠ্ৰপীনৰক ভাৰৰাহী মশীনক ধৰ্বোহি আ তৈ ৰীঠ-ৰীঠমে সিমেণ্ট-লোহা-কংক্ৰীটক জমৌআ ৰঁড়ে-ৰঁড়ে ঠট্টান (খণ্ডাংশ) জহত্তৰি-ৰঁহত্তৰি ঠংগড়ি আযল।

তৈ মিমিটিয়া ঠট্টান সভকেঁ হথৌঁড়া মাৰি-মাৰি োণ-কিনাৰকেঁ ঝাড়ি-ঝাড়ি দেখৈত আ 'টেম্পৰ' জঁচৈত এক ৰিশেষজ্ঞ। 'যহাঁ সে তোড়ো'- 'যহাঁ সে ফোড়ো'- 'ৰাড নিকালকৰ দিখাও', 'ৰাড কী মোটাঙ্গ ১৬ এম.এম. ক্যোঁ?', 'ৰাড টাটা-ব্ৰাঁণ্ড ক্যোঁ হীঁ?', 'ৰাঁন্ ৰাসিক সোন-মৈণ্ড ক্যোঁ নহীঁ?', 'স্টোন-চিপ্স অণ্ডৰ-সাগজ ক্যোঁ?' এহেন এহেন পচাসনি সৱাল গেমন গণ্ডিযাক ম্বখ্য অভিযন্তাসঁ হোগএ, সে আগযো, ফেৰ কানহিযো আ ফেৰ পৰসূও! ওকৰ প্ৰোজেক্ট ডাযৰেক্টৰ তঁগ-তঁগ হোগএ। ও অপন মাতহতক নঘূ সংৰেদক সভক ৰৈসাৰ কৰৈএ। উপ্পৰ কে ৰাঁস অপনাসঁ নীচাঁ, তৈ সঁ নীচাঁ, তহ্সঁ নীচাঁ... হোগত-হোগত সভসঁ নীচাঁ ধৰি খোঁচাড়ল জাগএ মূদা সহী জৱাৱ নৈ পৰৈএ। অংততঃ নিম্ন স্তৰীয ৱা স্তৰহীন-নিৰ্মাণ প্ৰমাণিত কৰৈত ৰঁ সোসঁ অধিক খণ্ডাংশ [জকৰা অংগ্ৰেজীমে 'সেগ্মেণ্ট' (segment) কহল জাগচ্ছ] কেঁ খাৰিজ ৱা ৰদ্দী ঘোষিত কৰৰাঁ দেল গেলৈক। তক া সভ প্ৰক্ৰিয়াক পালন কৰৈত, ৰাজ্য সৰকাৰ আ কেন্দ্ৰ সৰকাৰক্কেঁ প্ৰতিৱেদিত হেৰাঁক ছলৈক- ঠীক অগিলা িন।

ওহি কম্পনীমে তঁ হড়কম্প মচরেঁ কএনৈক, সঁগহিঁ (ওহী কালখণ্ড মে নয়া-নয়া রঁন্নন) টেক্নিকন সচিরানেয পর্যন্তো প্রকম্পিত ছন, কিএক তঁ ওহি কম্পনীক চযন গ্লোরঁন-টেণ্ডৰ সঁ আ দিল্লীক সহভাগিতাসঁ ভেন ৰহৈক। দোসৰ মহত্ত্বক রাঁত ছনৈক জে এহি 'সেগমেণ্টেশন-রীজ' ক রৈচাৰিকী একদম্মে অভিনৱ ৰহ ক জকৰ ব্যারহাৰিক জ্ঞান অধিকাংশ অভিযন্তোকেঁ নৈ ছনৈক তাহি দিনমে। তেসৰ রাঁত জে খাস ৰহৈক সে ছনৈক- এক-একটা ঠনাগ কএন খণ্ডাংশক নাগত নাখদ্দ ৰুপৈয়া পড়ৈত ছনৈক, তেঁ কম্পনীকেঁ কৰোড়ক নোকসান সম্ভারিত ছনৈক।

গুৰুদের (রী.এন. ঝা) সাহেবঁ চৰণরক্ষ ৰূপেঁ উক্ত প্রতিরে নক প্রক্রিয়াসঁ অরগতেটা নহি, ওহিমে শামিনো ছনখিন, স্থন-নিৰীক্ষণ কএ স্বয়ং নিম্ন-স্তৰীয নির্ণযসঁ আশ্বস্তো ভেন ছনখিন। ওহি দিনমে ফোনপৰ ভাৰতে সৰকাৰক একাধিকাৰ ছনৈক তথাপি ছত্ত্বাসঁ উড়ন মধুমাছী জকাঁ ফোন সবঁ তীনূ দিন অনৱৰত ঘনঘনাগতে ৰহন ছনৈ। চোঙা হাথসঁ ৰখনৌঁ নহি কি ফেৰ ঘনৰ-ঘনৰ...।

ওহি রিঁধ-প্ৰৱাওনে সনক নিৰীক্ষণ ভরনমে নাম মাত্রেক দূ টা প্রহৰী ছনৈ জে রঁহৰী মে রৈসন তমাকুন নটা ৰহন ছনৈ। ভীতৰমে একটা আদেশপান সাহেবঁ নেন ৰোটী-দানি-তৰকাৰী রঁনা ৰ ন ছনৈ আ সাহেবঁ অপন শযন-কক্ষেমে, টেবুঁন-ক্ৰসী নগৌন ৰিপোর্ট-রীর্টর্নমে নাগন ছনাহ। এহি শিরিৰসঁ থোড়ে হঁটিকএ হাথীক দেখৌআ দাঁত সন একটা প্ৰনিস-পোস্টো ছনৈক জাহিমে কখনো দূটা নাঠী-পাটী সিপাহী ৰহৈত ছনৈ আ কখনো সেহো নদাৰদ!

ৰাতি, ঘড়ীক হিসাবেঁ ৰ৾ণত নৌ ভেন ৰহৈক মুদা ঋা ◌াদী সঁ দূৰ গংগা-তষ্টক এহি ষ্টোনৰাঁ পৰ একদম সন্নাষ্টা পসৰন ৰহৈক। কি তৈখন একষ্টা গাৰ্ড ৰ৾ৰংদা পৰক খিড়কী নগ নাঠী পষ্টকৈত, ওহী খিড়কী নগাকএ ভীতৰী ৰৈঁসন হাকিমকেঁ ঋাৱাজ দৈত ৰাঁজন-সাহেৰঁ-সাহেৰঁ! কোঞ্র জীপ ঋাঞ্র হৈ ফাষ্টক পৰ। দো-তীন ঋাদমী ডতৰা হৈ জো ফাষ্টক খোননে ৰোঁনতা হৈ। কা, তো হাকিম সে মিননা হৈ।

সাহেৰঁ ঠামহিঁ ৰৈঁসনে-ৰৈঁসন খিড়কীক একষ্টা পল্লা কনিএঁ ফোনৈত, গাৰ্ডকেঁ কহনেখিন- ঋভী ঞ্র কৌন হৈ জী? ৰোঁনো কন সুৱঁহ মে ঋাএগা- জো ভী হৈ.. কন ঋাঠ ৰঁজে ঋাএগা!

কিন্ত তাৰঁত কান ধৰি দূষ্টা ভাৰী-ভৰকম মোছেনা সনসনাএন ৰঁৰন্দা পৰ চঢ়ি গেন চনৈক। ঋা গাৰ্ডকেঁ ধকিঋৰিঁতে জকাঁ কোঠনীক ওঠঙাওন কেৰাঁড়কেঁ ধক্কা দৈত, ভীতৰ পৈসি ◌েন চনৈ। ঞ্র গৌৰসঁ চেহৰা দেখননি- একষ্টাক মূ**হ**-কান ঢিন্ ◌াৰ সন নগননি, প্ৰায়ঃ সাগষ্ট পৰহক মুংশী-তুংশী চন হৈত। ◌াসৰ গোষ্টে সাফে ঋনঠিন্থাৰ... দেখৰাঁমে একদম্মে সুনতানা ডাকূক সহোদৰ। ডাঁড়মে চমৌষ্টী ঋা চমৌষ্টীমে ওজনগৰ পেস্তৌন নষ্টকন। দুনূক হাথমে এক-একষ্টা ব্ৰীফ-কেস। চেহৰা পৰ গনৌধী ৰঁন্থনে।

-ঋাপনোগ...? ক্যা ৰাঁত হৈ? গস সময় কোঞ্র কাম হৈ মুঝসে?

-জী সৰ! ঘৰঁৰাগএগা নহীঁ! সাহেৰঁ ভী ঋাএ হৈঁ, গাড়িয় মে ৰঁগঠন হৈঁ। যে (হাথক ব্ৰীফ-কেস দেখৰৈঁত) সৰ, ঋাপকে নিএ কুচ্ছ নাএ হৈঁ!

-খচ্ছা-খচ্ছা! ক্যা হৈ গনমেঁ? মেঁনে তো কিসী কো ৃচ্চ নানে কে নিএ নহীঁ কহা থা!

-সৰজী! সৰজী! গসমেঁ (খপন দ্বনূ হাথক থাপড় জকাঁ দেখরৈত, প্রায়ঃ সংকেত সঁ পাঁচ-পাঁচ দস-দস কেৰ) গতনা খভী হৈ। ঔৰ জো ন্দক্সম হোগা, কন-পৰসূ ফিন খা জাযেগা- সাহৰ্ রোঁনে হৈঁ...।

-ঐ। চনো, যে ৬ঠাও ঔৰ যহাঁ সে ভাগো! চনো, ভাগো!...

সে এতৰা কহৈত সাহেৰ্ কোঠনীক দোসৰ কোনমে ৫ৈ্বূন পৰ ৰাখন ফোন দিস ডেগ ৰঢ়ৌননি কিন্তু ততৰেমে একটা তেসৰো প্রৱেশ কেনক কোঠনীমে।

-সৰ, সৰ! স্বনিযে ন! ফোন-ওন কিসকো কীজিএগা? গতনা জো দিন-ৰাত খটতে হৈঁ সো কা মিননা হৈ? গ্র নোকৰী সে খাজক গ্বজাৰা চননা হৈ কা?

ও তেসৰ খাগন্তক সম্বস্মাৰৈত জকাঁ কহনকনি।

-স্বনিএ-স্বনিএ! নৌকৰী হম কৰতে হৈঁ, ক্যা মিনতা হৈ, কিতনা মিনতা হৈ- ৬সসে খাপকো ক্যা মতনৰ্? চনিএ, খাগএ, যে সৰ্ নীজিএ ঔৰ চনতে ৰনিএ যহাঁ সে! হমাৰা গ্বজাৰা কৈসে চনেগা, রো ম্বঝে সোচনা হৈ ন, খাপ ৬সমেঁ টাঁও মত খড়াগএ!

-সৰ-সৰ! ৰান হৈ, ৰঠা হৈ! পৰিৰাৰ কা ৰাজী-খ্বশী সৰ্ব্ৰে চাহতা হৈ সৰ! গসনিএ ঘৰ খাগন নক্ষমী কা খপমান তো নহীঁ ন হোনা চাহিএ সৰ!

-স্বনো-স্বনো ৰাঁৰাঁ! কিতনী ডমৰ হৈ তুম্হাৰী? ঔৰ ৰজন কিতনা হৈ?

-সৰ! ৯৮ ৰঁৰিস হো চনা হৈ! ঋাৰ্ড ওজন তো.. ৮০ কিনো তক...!

-ঔৰ ৰাঁন-ৰঁচে কিতনে হৈঁ?

-সৰ, পাঁচ হৈঁ! তীনঠো ৰেঁটী ঔৰ দো ঠো নড়কা হৈ! কাহে সৰ! ঞ্জ সৰঁ কাহে পূছতে হৈঁ?

-দেখো তুমকো ৰেতন মিনতা হোগা পাঁচ-দস হজাৰ। ঔৰ ফৈমিনী হোগা, মাতা-পিতা হোঁগে, তো নৌ ঋাদমী, হৈ কি নহীঁ?

-জী সৰ! সো তো হৈ!

ও তীনূ স্বহ তাক**ই** নাগন সাহেৰঁক।

-হাঁ, তো তুমকো চোৰী-ডকৈতী কৰনা পড়েগা, হো সকতা হৈ। ঔৰ তুম জৰঁ যে সৰঁ ৰেঁগমানী-শৈতানী কৰোগে তো ৰাঁন-ৰঁচে তুমসে ভী ৰঁড়ে শৈতান-গ্বণ্ডে -মৰানী হোঁগে। সম ◌? তুম্হেঁ নমক-ৰোটী কে সাথ দাৰূ-স্বৰগা ভী চাহিএ। তুম্হাৰা ৰজন হী হৰাম কা খা-খা কৰ ৮০ কিনো হুঋা হৈ! ঔৰ ৰী.পী.- সূগৰ ভী ৰঁঢ়া হোগা, জাঁচ কৰাযা হৈ?

-নহীঁ সৰ! একৰঁাৰ চক্কৰ ঋা গযা থা, তো ডাক্টৰ ৰোঁনা থা ঙ দোনোঁ জাঁচ কৰানে, নহীঁ কৰা পাযেঁ!

-ৰ্যস-ৰ্যস! যহী সমস্মনে কী ৰাঁত হৈ! মৈঁ খুদ ভী স্বস্থ হূঁ ঔৰ ৰাঁন-ৰ্ছোং কো ভী তন ঔৰ মন সে স্বস্থ ৰখনা চাহতা হূঁ। সভী পৰিশ্ৰমী হৈঁ। মন নগাকৰ পঢ়তে-নিখতে হৈঁ। ঘৰ মেঁ ন নাজাযজ খামদ, ন ফানতূ খৰ্চ! ন চোৰী-ডকৈতী কা কোঞ্ডা ডৰ! ঔৰ য মূঁছৰাঁনা জো পেস্তৌন নষ্টকাকে ঘূমতা হৈ ন, কহীং িপাহী-হৱনদাৰ সে ৰিষ্টাযৰ হুখা হোগা ঔৰ কম্পনী কে জী.এম. কা ৰাঁডীগাৰ্ড হৈ! হৈ ন জী? তুমহাৰা নাম ৰামেশ্ব সিংহ ঔৰ ঘৰ ৰিঁহটা হৈ ন?

পেস্তৌনৰনা খপন নাম-গাম স্বনিতে মূড়ী স্মকৌনে তত্কোনে কোঠনীসঁ ৰাঁহৰ ভই গেন। ওকৰ ঘাড় ওতেক নৈ স্মকন ৰহৈক, জতেক ৎেৰন-ৎেৰন কৰ্ড়ন-কৰ্ড়ন মোঁছ।

-হাঁ তো খৰ্ব খাপনোগ ভী যে মান-খসৰাঁৰ্ব ৬ঠাগএ ঔৰ জাকৰ খপনে ৰাঁস কো ৰোঁন দীজিএ কি যহ পণ্ডিত দো ক্যা, ৰীস ব্ৰীফকেস মেঁ ভী ৰিঁকাৰ্ড নহীং হৈ। ঔৰ যহ ভী ৰোঁনিএগা কি খভী কম সে কম ডেঢ় দসক তক মৃত্যু-যোগ নহীং হৈ হমাৰা!

দৃঢ় স্বৰেঁ এতৰাঁ কহৈত, ওকৰা সভকেঁ ৰাঁহৰ ৰ্ৰংদা পৰহক সীঢ়ী ধৰি খৰিখাগত দেনখিন। ও দূনূ ৰ্ৰংদা সঁ ৬তৰি একৰেঁৰ পাছাঁ ঘূমি হিনকা ভৰি খাঁখি দেখনক, কন জোড়ৈত খা মাফী মঁগৈ ফাষ্টক নগক গস্ষ্টাষ্ট ভেন গাড়ী মে জা ঘোঁসিখাএন-ফুৰ্ৰ!

ঞ্জ খসাধাৰণ হাকিম খাৰ ক্যো নহি, হমৰা গামক খথৰা হমৰানোকনিক গৌৰৱশানী 'খযাচী-পৰম্পৰা' কেৰ প্ৰা ঃ খাখৰী স্তম্ভ ভৱানন্দে জী ও কৃপানন্দ ঠাকুৰেজী ছনা । খা এহি ঘটনাক খনুগ্ৰংজ পহিনে-পহিন চেতনা সমিতিক এক ৰৈঁসাৰ মে মৌথিন-

গৌৰৱ ভৰানন্দে ৰাঁৰূঁক মৃহেঁ (মংক্ষেপমে) শ্বা পচ্চাতি স্বয়ং ঠাকুৰেজীক মৃহেঁ দৰভংগা-প্ৰৱাম (১৯৫৯-৯০ ক হমৰ গৃহ-প্ৰৱে , নক্ষ্মীমাগৰ কানোনী) কানমে মৃননে চ্চনহুঁ।

তহিযা ঠাকুৰজীক মৃহমঁ ৰহৰাএন ও (ৰান-ৰচ্চাক মাদে ভৱিষ্যৱাণী ৱনা) ৰাঁত মভ শ্বা শ্বাজুক মৌথিনী মাহিত্যাংগনক 'কুৰুক্ষেত্ৰ ৱিজযী গজেন্দ্ৰ' শ্বাকি 'পঞ্জী-প্ৰৱন্ধক নৱঁ ব্যৱস্থাপক গজেন্দ্ৰ' কিং ৱা 'গ্ৰ-পত্ৰিকা ৱিদেহক মংস্থাপক-মম্পাদক গজেন্দ্ৰ' শ্বথৱা কতেকো 'শ্বৱডেৰন-শ্বভেনিত মৌথিনীক মাহিত্যকাৰকেঁ প্ৰতিষ্ঠাপিত কৰৈত গজেন্দ্ৰ' কেঁ নিংঘাৰৈত-হিযাযৈত হম মাঁচে দংগ ভেন চ্চী! মংগহিং কুন-ৱধ্ধ ্ৰীতিক ৱিঁকাম-ঙজাম মে, ভিন্নে তৰহক মৃখ-মংতোষ প্ৰদান কৰৈত শ্বচ্চি। যৈহ থিক ৰাঁঢ়হি পূত পিতাকে ধৰ্মে! যৈহ থিক - ম তা-পিতাক শ্ৰেষ্ঠ গৃণ-মূত্ৰক তথা মৃনক্ষণ মংস্কাৰক ৱিন ্ষণ প্ৰমাণ!

হঁ, মৃদা কচোংক ৰাঁত গহো মোন ৰখৰাঁক চ্চী জে এহি চৰ্চিত গৃৰু-শিষ্যকেঁ মামাজিক ৰূপেঁ জেহন মান-মম্মান ভেংৰেঁ ৱাঁচ্চিত চ্চননি, জকৰ গ্ৰ নোকনি মভ তৰহেঁ শ্বধিকাৰী চ্চনাহ; মে ভ ইঁ নহি মকননি। দেখৈত চ্চী, মামান্যোং ধন্ধা-পেশাক নোককেঁ শ্বথৱা মৃঠ-মাঁচ ভাঁজিকএ, খাদীক ৰঁদনা হৈশুনূমো চমকাকএ, এক-দূৰেঁৰ ৱিধাযক-মাংমদ ৱা মংত্ৰী-মংত্ৰী ভই জাগএ, মেহো তিকড়ম শ্বা জোগাড়ক ৰনেঁ পদ্ম-পৃৰস্কাৰক তমগা পাৰিঁ নৈএ। তেহনাঠ ম গাংধী মেতু মন-মন কানজযী কৃতিকেঁ জমীনপৰ ঙতাৰি দেখওনিহাৰ শ্বা মেহো জীৱনকেঁ দাও পৰ নগাকএ নিৰ্নিপ্ত মেৱা দেনিহাৰ যুগ-পৃৰুষক নাম পৰ দৰভংগো-মধুৱঁনী মে এক া পথ-

পার্ক-পৃন রা চৌক-চৌৰাহো পর্যঁতক নহি হোযরঁ স্যারিঁত করৈছ মৈথিনক অকর্মণ্যতাকেঁ!

করৌষ্ট ফেড়ৈত অপনা গাম, অপন জিনা-জরাৰ আ দেশ-কোসকেঁ মজগূত খাম্হ-খম্হেনী সঁ যুক্ত কৈনিহাৰ কীর্তি-পুরুষ-ঞ্চপানন্দ জীক পুণ্য-স্মৃতিকেঁ শতশঃ নমন্।

-সম্পর্ক- সিযাৰাম ঝা 'সৰস', ফ্লৈষ্ট সং- রী/ ১, সম ভর অপার্টমেণ্ট, ডাক রঁগনা ৰোড, উপ্টীপাড়া, ৰাঁচী (ঝাৰখণ্ড)- ৮৩৪০০১. মোবাঁগন: ৯৯৩১৩৪৬৩৩৪

অপন মংতব্য editorial.staff.videha@gmail.com পৰ পঠাউ।

২.২.পৰমানন্দ লাল কর্ণ-একাদশীক উত্তর

একাদশী মাহাত্ম্য

অগহন মাসক একাদশীক মাহাত্ম্য

(পদ্ম পুরাণ উত্তর খণ্ড)

যুধিষ্ঠিৰ কহলনি - দেবদেবেশ্বৰ! অগহন মাসক একাদশীক কী নাম অছি? একৰ মাহাত্ম্যক কোন কথা অছি?

শ্ৰীকৃষ্ণ কহলনি - ৰাজন! অগহন মাসক কৃষ্ণ পক্ষক একাদশী উৎপত্তি নাম সঁ বিখ্যাত অছি আ শুক্ল পক্ষক মোক্ষা নাম সঁ প্ৰসিদ্ধ অছি জে সব পাপক অপহর্তা ছথি। মোক্ষা একাদশী অশেষ পাপক নাশ কৰ'বালী ছথি। জিনকৰ পিতৰ পাপবশ নীচ যোনি মে পড়ল ছথিন এহি মে পুণ্য দান কেলা সঁ হুনকা মোক্ষক প্ৰাপ্তি হোয়ত ছৈন তাহি মে কোনো সংদেহ নহি।

বড় পুৰান বাত অছি. বৈষ্ণব সঁ বিভূষিত ৰমণীয় চম্পকনগৰ মে বৈখানস নাম সঁ একটা ৰাজা ৰহৈত ছলাহ। ও অপন প্ৰজা কেঁ পুত্ৰবৎ পালন কৰৈত ছলাহ। ও এক ৰাতি সপনা মে অপনা পিতৰ কেঁ অধম যোনি মে পড়ল দেখলথিন। হুনকা সব কেঁ এহি অবস্থা মে দেখি ৰাজাক মন মে বড় দুঃখ ভেলনি। ভোৰ মে উঠি ব্ৰাহ্মণ সব সঁ সপনাক সব হাল কহলথিন।

ৰাজা কহলথিন - দ্বিজ লোকনি! হম সপনা মে অপন পিতৰ কেঁ নৰক মে গিৰল দেখনহুঁ অছি। ও বেৰি-বেৰি কানৈত হমৰা সঁ কহৈত ছলাহ জে অহাঁ হমৰ তনুজ ছী। তেঁ অহাঁ এহি নৰক সঁ হমৰা সব কেঁ উদ্ধাৰ কৰু। শ্ৰেষ্ঠ দ্বিজ লোকনি! এহি ৰূপ মে হমৰা পিতৰক দর্শন ভেল অছি। তাহিসঁ হমৰা চৈন নহি মিলৈত অছি। হম কী কৰু? কোন ঠাম জাউ? হমৰ হৃদয় ৰুঁধল জা ৰহল অছি। শ্ৰেষ্ঠ দ্বিজ লোকনি! অহাঁ সব বতাউ জে ও কোন ব্ৰত, তপ ব যোগ অছি জাহি সঁ হমৰ পূর্বজ লোকনি কেঁ নৰক সঁ মুক্তি ভেটি জেতনি। হমৰা এহন বলবান আ সাহসী পুত্ৰ কেঁ ৰহৈত হমৰ মায় আ বাবুজী ঘোৰ নৰক মে পড়ল ছথি. তহন এহন পুত্ৰ সঁ কোন লাভ।

দ্বিজ লোকনি কহলথিন - ৰাজন্! এহি ঠাম সঁ থোড়েক দূৰ পৰ পৰ্বত মুনিক আশ্রম অছি। ও ভূত আ ভবিষ্যক সেহো জ্ঞাতা ছথি। অহাঁ হুনকে লগ জাউ।

দ্বিজ লোকনিক বাত সুনি মহাৰাজ বৈখানস পৰ্বত মুনিক আশ্রম মে গেলাহ। ও মুনিশ্রেষ্ঠ কেঁ দেখি দণ্ডৱৎ প্রণাম কৈ মুনিক চৰণাগত ভেলাহ। মুনি সেহো হুনকা সঁ ৰাজ্যক কুশল ক্ষেম পুছলথিন।

ৰাজা কহলথিন - মুনিবৰ! অপনেক কৃপা সঁ হমৰ সাতঅংগ (ৰাজা, মংত্রী, ৰাষ্ট্ৰ, কিলা, খজানা, সেনা আ মিত্র) সম্পন্ন অছি মুদা হম সপনা মে দেখলহুঁ অছি জে হমৰ পিতৰ নৰক মে পড়ল ছথি। অহাঁ বতাউ জে হম কী কৰী জে ওহি ঠাম সঁ হুনকা ছুটকাৰা মিল জেতনি।

ৰাজাক বাত সুনি মুনিশ্রেষ্ঠ পৰ্বত এক ক্ষণ ধ্যানস্থ ৰহলাক উপৰান্ত ও ৰাজা সঁ কহলথিন - ৰাজন! অগহন মাসক শুক্লপক্ষ মে মোক্ষা নাম সঁ একাদশী হোয়ত অছি। অহাঁ ও ব্রত কৰু আ ওকৰ পুণ্য পিতৰ লোকনি কেঁ দিঅন তাহি পুণ্যক প্রভাৱ সঁ পিতৰ লোকনি নৰক সঁ উদ্ধাৰ ভৈ জেতাহ।

ভগৱান শ্রীকৃষ্ণ কহলনি - যুধিষ্ঠিৰ! মুনিক বাত সুনি ৰাজা ঘুৰি অপন ঘৰ চলি এলাহ। জখন অগহন মাস আয়ল তহন ৰাজা বৈখানস মুনিক কথনানুসাৰ মোক্ষা একাদশীক ব্রত কৈ ওকৰ সমস্ত পুণ্য পিতা ৰ পিতৰ লোকনি কেঁ দৈ দেলথিন। পুণ্য দৈতহি আকাশ সঁ ফূল গিৰৈ লাগল। বৈখানসক পিতা ৰ পিতৰ লোকনি নৰক সঁ মুক্তি পাবি গেলাহ। আকাশ মে আবি ৰাজা সঁ কহলথিন বৈটা! অহাঁক কল্যাণ হো। এ কহি ও লোকনি স্বৰ্গ মে চলি গেলাহ। ৰাজন! জে কেও কল্যাণময়ী মোক্ষা একাদশীক ব্রত কৰৈত ছথিন হুনকৰ সমস্ত পাপ নষ্ট ভৈ জায়ত অছি আ মৃত্যুপৰান্ত মোক্ষক প্রাপ্তি হোয়ত অছি। মোক্ষা একাদশী মানুষক লেল সমস্ত কামনাক পূৰা কৰ' বালী অছি। এহি মাহাত্ম্যে কেঁ পঢ়লা ৰ সুনলা সঁ বাজপেয় যজ্ঞক ফল মিলৈত অছি।

নাম- পৰমানন্দ লাল কৰ্ণ পিতাক নাম - স্ব০ পৰশুৰাম লাল কৰ্ণ, গাম - ঘোঘসৰ, পো০- বিৰৌল, জিলা- দৰভংগা, বিহাৰ, শিক্ষা - স্নাতকোত্তৰ সেৱানিবৃত্ত, প্রবন্ধক, সেন্ট্রল বৈংক অফ ইণ্ডিয়া,
Email-karnpnl@gmai.com Mobile no 7677179516

𑒋𑒏𑒰𑒠𑒬𑒲 𑒧𑒰𑒯𑒰𑒞𑓂𑒧𑓂𑒨

𑒁𑒑𑒯𑒢 𑒧𑒰𑒮𑒏 𑒋𑒏𑒰𑒠𑒬𑒲𑒏 𑒧𑒰𑒯𑒰𑒞𑓂𑒧𑓂𑒨

(𑒣𑒠𑓂𑒧 𑒣𑒳𑒩𑒰𑒝 𑒅𑒞𑓂𑒞𑒩 𑒐𑒝𑓂𑒛)

𑒨𑒳𑒡𑒱𑒭𑓂𑒚𑒱𑒩 𑒏𑒯𑒪𑒢𑒱 - 𑒠𑒹𑒫𑒠𑒹𑒫𑒹𑒬𑓂𑒫𑒩! 𑒁𑒑𑒯𑒢 𑒧𑒰𑒮𑒏 𑒋𑒏𑒰𑒠𑒬𑒲𑒏 𑒏𑒲 𑒢𑒰𑒧 𑒁𑒕𑒱? 𑒋𑒏𑒩 𑒧𑒰𑒯𑒰𑒞𑓂𑒧𑓂𑒨𑒏 𑒏𑒼𑒢 𑒏𑒟𑒰 𑒁𑒕𑒱?

𑒬𑓂𑒩𑒲𑒏𑒵𑒭𑓂𑒝 𑒏𑒯𑒪𑒢𑒱 - 𑒩𑒰𑒖𑒢! 𑒁𑒑𑒯𑒢 𑒧𑒰𑒮𑒏 𑒏𑒵𑒭𑓂𑒝 𑒣𑒏𑓂𑒭𑒏 𑒋𑒏𑒰𑒠𑒬𑒲 𑒅𑒞𑓂𑒣𑒞𑓂𑒞𑒱 𑒢𑒰𑒧 𑒮𑒿 𑒫𑒱𑒐𑓂𑒨𑒰𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒂 𑒬𑒳𑒏𑓂𑒪 𑒣𑒏𑓂𑒭𑒏 𑒧𑒼𑒏𑓂𑒭𑒰 𑒢𑒰𑒧 𑒮𑒿 𑒣𑓂𑒩𑒮𑒱𑒠𑓂𑒡 𑒁𑒕𑒱 𑒖𑒹 𑒮𑒥 𑒣𑒰𑒣𑒏 𑒁𑒣𑒯𑒩𑓂𑒞𑒰 𑒕𑒟𑒱। 𑒧𑒼𑒏𑓂𑒭𑒰 𑒋𑒏𑒰𑒠𑒬𑒲 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒮𑒧𑓂𑒣𑒴𑒩𑓂𑒝 𑒣𑒰𑒣𑒏 𑒢𑒰𑒬 𑒏𑒩' 𑒫𑒰𑒪𑒲 𑒕𑒟𑒱। 𑒖𑒱𑒢𑒏𑒩 𑒣𑒱𑒞𑒩 𑒣𑒰𑒣𑒫𑒬 𑒢𑒲𑒔 𑒨𑒼𑒢𑒱 𑒧𑒹 𑒣𑒛𑓃𑒪 𑒕𑒟𑒱𑒢 𑒋𑒯𑒱 𑒧𑒹 𑒣𑒳𑒝𑓂𑒨 𑒠𑒰𑒢 𑒏𑒹𑒪𑒰 𑒮𑒿 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒰 𑒧𑒼𑒏𑓂𑒭𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒰𑒣𑓂𑒞𑒱 𑒯𑒼𑒨𑒞 𑒕𑒻𑒢 𑒞𑒰𑒯𑒱 𑒧𑒹 𑒏𑒼𑒢𑒼 𑒮𑓀𑒠𑒹𑒯 𑒢𑒯𑒱।

𑒥𑒛𑓃 𑒣𑒳𑒩𑒰𑒢 𑒥𑒰𑒞 𑒁𑒕𑒱. 𑒫𑒻𑒭𑓂𑒝𑒫 𑒮𑒿 𑒫𑒱𑒦𑒴𑒭𑒱𑒞 𑒩𑒧𑒝𑒲𑒨 𑒔𑒧𑓂𑒣𑒏𑒢𑒑𑒩 𑒧𑒹 𑒫𑒻𑒐𑒰𑒢𑒮 𑒢𑒰𑒧 𑒮𑒿 𑒋𑒏𑒙𑒰 𑒩𑒰𑒖𑒰 𑒩𑒯𑒻𑒞 𑒕𑒪𑒰𑒯। 𑒍 𑒁𑒣𑒢 𑒣𑓂𑒩𑒖𑒰 𑒏𑒹𑒿 𑒣𑒳𑒞𑓂𑒩𑒫𑒞 𑒣𑒰𑒪𑒢 𑒏𑒩𑒻𑒞 𑒕𑒪𑒰𑒯। 𑒍 𑒋𑒏 𑒩𑒰𑒞𑒱 𑒮𑒣𑒢𑒰 𑒧𑒹 𑒁𑒣𑒢𑒰 𑒣𑒱𑒞𑒩 𑒏𑒹𑒿 𑒁𑒡𑒧 𑒨𑒼𑒢𑒱 𑒧𑒹 𑒣𑒛𑓃𑒪 𑒠𑒹𑒐𑒪𑒟𑒱𑒢। 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒰 𑒮𑒥 𑒏𑒹𑒿 𑒋𑒯𑒱 𑒁𑒫𑒮𑓂𑒟𑒰 𑒧𑒹 𑒠𑒹𑒐𑒱 𑒩𑒰𑒖𑒰𑒏 𑒧𑒢 𑒧𑒹 𑒥𑒛𑓃 𑒠𑒳𑓁𑒐 𑒦𑒹𑒪𑒢𑒱। 𑒦𑒼𑒩 𑒧𑒹 𑒅𑒚𑒱 𑒥𑓂𑒩𑒰𑒯𑓂𑒧𑒝 𑒮𑒥 𑒮𑒿 𑒮𑒣𑒢𑒰𑒏 𑒮𑒥 𑒯𑒰𑒪 𑒏𑒯𑒪𑒟𑒱𑒢।

𑒩𑒰𑒖𑒰 𑒏𑒯𑒪𑒟𑒱𑒢 - 𑒠𑓂𑒫𑒱𑒖 𑒪𑒼𑒏𑒢𑒱! 𑒯𑒧 𑒮𑒣𑒢𑒰 𑒧𑒹 𑒁𑒣𑒢 𑒣𑒱𑒞𑒩 𑒏𑒹𑒿 𑒢𑒩𑒏 𑒧𑒹 𑒑𑒱𑒩𑒪 𑒠𑒹𑒐𑒢𑒯𑒳𑒿 𑒁𑒕𑒱। 𑒍 𑒥𑒹𑒩𑒱-𑒥𑒹𑒩𑒱 𑒏𑒰𑒢𑒻𑒞 𑒯𑒧𑒩𑒰 𑒮𑒿 𑒏𑒯𑒻𑒞 𑒕𑒪𑒰𑒯 𑒖𑒹 𑒁𑒯𑒰𑒿 𑒯𑒧𑒩 𑒞𑒢𑒳𑒖 𑒕𑒲। 𑒞𑒹𑒿 𑒁𑒯𑒰𑒿 𑒋𑒯𑒱 𑒢𑒩𑒏 𑒮𑒿 𑒯𑒧𑒩𑒰 𑒮𑒥 𑒏𑒹𑒿 𑒅𑒠𑓂𑒡𑒰𑒩 𑒏𑒩𑒴। 𑒬𑓂𑒩𑒹𑒭𑓂𑒚 𑒠𑓂𑒫𑒱𑒖 𑒪𑒼𑒏𑒢𑒱! 𑒋𑒯𑒱 𑒩𑒴𑒣 𑒧𑒹 𑒯𑒧𑒩𑒰 𑒣𑒱𑒞𑒩𑒏 𑒠𑒩𑓂𑒬𑒢 𑒦𑒹𑒪 𑒁𑒕𑒱। 𑒞𑒰𑒯𑒱𑒮𑒿 𑒯𑒧𑒩𑒰 𑒔𑒻𑒢 𑒢𑒯𑒱 𑒧𑒱𑒪𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒯𑒧 𑒏𑒲 𑒏𑒩𑒴? 𑒏𑒼𑒢 𑒚𑒰𑒧 𑒖𑒰𑒅? 𑒯𑒧𑒩 𑒒𑒹𑒿𑒙 𑒩𑒳𑒿𑒡𑒪 𑒖𑒰 𑒩𑒯𑒪 𑒁𑒕𑒱। 𑒬𑓂𑒩𑒹𑒭𑓂𑒚 𑒠𑓂𑒫𑒱𑒖 𑒪𑒼𑒏𑒢𑒱! 𑒁𑒯𑒰𑒿 𑒮𑒥 𑒥𑒞𑒰𑒅 𑒖𑒹 𑒍 𑒏𑒼𑒢 𑒫𑓂𑒩𑒞, 𑒞𑒣 𑒫 𑒨𑒼𑒑 𑒁𑒕𑒱 𑒖𑒰𑒯𑒱 𑒮𑒿 𑒯𑒧𑒩 𑒣𑒳𑒩𑒐𑒰 𑒪𑒼𑒏𑒢𑒱 𑒏𑒹𑒿 𑒢𑒩𑒏 𑒮𑒿 𑒧𑒳𑒏𑓂𑒞𑒱 𑒦𑒹𑒙𑒱 𑒖𑒹𑒞𑒢𑒱। 𑒯𑒧𑒩𑒰 𑒋𑒯𑒢 𑒥𑒪𑒫𑒰𑒢 𑒂 𑒮𑒰𑒯𑒮𑒲 𑒣𑒳𑒞𑓂𑒩 𑒏𑒹𑒿 𑒩𑒯𑒻𑒞 𑒯𑒧𑒩 𑒧𑒰𑒨 𑒂 𑒥𑒰𑒥𑒴𑒖𑒲 𑒒𑒼𑒩 𑒢𑒩𑒏 𑒧𑒹 𑒣𑒛𑓃𑒪 𑒕𑒟𑒱. 𑒞𑒐𑒢 𑒋𑒯𑒢 𑒣𑒳𑒞𑓂𑒩 𑒮𑒿 𑒏𑒼𑒢 𑒪𑒰𑒦।

দ্বিজ লোকনি কহলথিন - ৰাজন্! এহি ঠাম সঁ থোড়বে দূৰ পৰ পৰ্বত মুনিক আশ্ৰম অছি। ও ভূত আ ভবিষ্যক সেহো জ্ঞাতা ছথি। অহাঁ হুনকা লগ জাউ।

দ্বিজ লোকনিক বাত সুনি মহাৰাজ বৈখানস পৰ্বত মুনিক আশ্ৰম মে গেলাহ। ও মুনিশ্ৰেষ্ঠ কেঁ দেখি দণ্ডবত প্ৰণাম কয় মুনিক চৰণাগত ভেলাহ। মুনি সেহো হুনকা সঁ ৰাজ্যক কুশল ক্ষেম পুছলথিন।

ৰাজা কহলথিন - মুনিবৰ! অপনেক কৃপা সঁ হমৰ সাতো অংগ (ৰাজা, মংত্ৰী, ৰাষ্ট্ৰ, কিলা, খজানা, সেনা আ মিত্ৰ) সম্পন্ন অছি মুদা হম সপনা মে দেখলহুঁ অছি জে হমৰ পিতৰ নৰক মে পড়ল ছথি। অহাঁ বতাউ জে হম কী কৰী জে ওহি ঠাম সঁ হুনকা ছুটকাৰা মিল জেতনি।

ৰাজাক বাত সুনি মুনি শ্ৰেষ্ঠ পৰ্বত এক ক্ষণ ধ্যানস্থ ৰহলাক উপৰান্ত ও ৰাজা সঁ কহলথিন - ৰাজন! অগহন মাসক শুক্লপক্ষ মে মোক্ষা নাম সঁ একাদশী হোয়ত অছি। অহাঁ ও ব্ৰত কৰু আ ওকৰ পুণ্য পিতৰ লোকনি কেঁ দিঔন তাহি পুণ্যক প্ৰভাৱ সঁ পিতৰ লোকনি নৰক সঁ উদ্ধাৰ ভয় জেতাহ।

ভগবান শ্ৰী কৃষ্ণ কহলনি - যুধিষ্ঠিৰ! মুনিক বাত সুনি ৰাজা ঘুৰি অপন ঘৰ চলি এলাহ। জখন অগহন মাস আয়ল তহন ৰাজা বৈখানস মুনিক কথনানুসাৰ মোক্ষা একাদশীক ব্ৰত কয় ওকৰ সমস্ত পুণ্য পিতা ৰ পিতৰ লোকনি কেঁ দয় দেলথিন। পুণ্য দৈতহি আকাশ সঁ ফূল গিৰয় লাগল। বৈখানসক পিতা ৰ পিতৰ লোকনি নৰক সঁ মুক্তি পাবি গেলাহ। আকাশ মে আবি ৰাজা সঁ কহলথিন বৈটা! অহাঁক কল্যাণ হো। এ কহি ও লোকনি স্বৰ্গ মে চলি গেলাহ। ৰাজন! জে কেও কল্যাণময়ী মোক্ষা একাদশীক ব্ৰত কৰৈত ছথিন হুনকৰ সমস্ত পাপ নষ্ট ভয় জায়ত অছি আ মৃত্যুপৰান্ত মোক্ষক প্ৰাপ্তি হোয়ত অছি। মোক্ষা একাদশী মানুষক লেল সমস্ত কামনাক পূৰা কৰ' বালী অছি। এহি মাহাত্ম্য কেঁ পঢলা ৰ সুনলা সঁ বাজপেয় য়জ্ঞক ফল মিলৈত অছি।

নাম- পৰমানন্দ লাল কৰ্ণ পিতাক নাম- স্ব০ পৰশুৰাম লাল কৰ্ণ, গাম- ঘোঘসৰ, পো০- বিৰৌল, জিলা- দৰভংগা, বিহাৰ, শিক্ষা - স্নাতকোত্তৰ সেৱানিবৃত্ত, প্ৰবন্ধক, সেংট্ৰল বৈঁক আফ ইংডিয়া,
Email-karnpnl@gmail.com Mobile no 7677179516

ঐ ৰচনাপৰ অপন মংতব্য editorial.staff.videha@gmail.com **পৰ পঠাউ।**

২.३.নির্মলা কর্ণ- অগ্নিশিখা খেপ ३৪

নির্মলা কর্ণ (১৯৩০-), শিক্ষা - এম. এ., নৈহৰ- খৰাজপুৰ, দৰভঙ্গা, সাসুৰ- গোড়িয়াৰী (রঁনহা), বৰ্ত্তমান নিবাস- ৰাঁচী, ঝাৰখণ্ড। ঝাৰখংড সৰকাৰ মহিলা এবং বাঁল বিকাস সামাজিক সুৰক্ষা বিভাগমে বাঁল বিকাস পৰিযোজনা পদাধিকাৰী পদসঁ সেবানিবৃত্তি উপৰান্ত স্বতংত্ৰ লেখন।

(অগ্নি শিখা মূল হিন্দী- স্বর্গীয় জিতেন্দ্ৰ কুমাৰ কৰ্ণ, মৈথিলী অনুবাদ- নির্মলা কর্ণ)

অগ্নিশিখা খেপ -३৪

পূর্বকথা

দিন মে উৰ্বশী মধুবঁন জাগত ছথি আ ৰাজা পুৰুৰবা কেঁ লনকা সঁ ভেঁট কৰবাঁ লেল বঁজবৈত ছথি,ৰাজা উৰ্বশী সঁs অসময ভেঁটক সংদেশ পাবি আশ্চর্যচকিত ভs জাগত ছথি,মুদা লনকা সঁ ভেঁট

কৰয নেন জাগত ছথি।

আৰ্ঁ আগাঁ

"প্রিযে! কতs ছী অহাঁ! অহাঁ কতয ছী প্রিযে?"
ৰাজা ব্যগ্রতা সঁs আৱাজ দৈত মধুৰঁন মেঁ ৰঁগাত ভীতৰ ধৰি নি গেনাহ-
"অহাঁ কতয ছী প্রিযে?"
"এতয!হম এতয ছী প্রিযতম !"
স্বৰম্য রাতারৰণ মেঁ একটা মধুৰ হঁসী গূঁজি উঠন, জেনা সহস্র ঘঁটী এক সঁগ ৰাঁজি গেন হো রা কোনো কোমানাংগীক পাযনক ঝংকাৰ গূঁজি গেন হো। ৰাজা ঘুমি কই আৱাজক দিশা মে চননাত্র শ্বৰু কই দেনথি। হানকৰ দৃষ্টি একটা সৌংদর্যমযী যুরতী পৰ পড়ননি।ও এক গোট রিশান প্রস্তৰ খংড সঁs নীচাঁ উতৰি গেন ছনীহ আ ধীৰে-ধীৰে এহি দিশা মে ৰঁঢ়ি ৰহন ছনীহ। যুরতীক আধা মুখড়া ঘূঁঘট সঁs ঝাঁপন ছন।পুৰুৰৱা যুরতী দিস তকনথি,উৰ্রশী কে ত্র কিছু অপ্রকট সৌন্দর্য হানকৰ হৃদয কে ছু নেনক।এহেন ৰূপ সজ্জা দেখি হানকৰ হৃদয প্রেম সঁs উদ্বেনিত ভয গেন। প্রেমোন্মোহ সs ভৰন ও দৌড়নাহ আ উৰ্রশী কে আনিংগনৰঁদ্ধ কয নেনথি ।ও কিছু ক্ষণ ওহি স্থিতি মেঁ ঠাঢ় ৰহনথি,আ ফেৰ হানকা অপন কান্হ পৰ নs কs প্রস্তৰ খংড দিস ৰঁঢ়ি গেনথি ।ও হান া নs কs প্রস্তৰ খংড নগ পহুঁচি গেনথি,অপন কান্হ পৰ ৌং ও হানকা নীচাঁ উতাৰি প্রস্তৰ খংড পৰ ৰৈসা দেনথি ।
এতেক দূৰ তক একটা সংপূর্ণ যুরা স্ত্রী কে কান্হ পৰ অনরাক কাৰণ হানকৰ সাঁস কিছু অব্যরস্থিত ভয গেন ছননি,ও জোৰ সঁs কিছু সাঁস নয অপনা কে ব্যরস্থিত কযনথি। আৰ্ঁ হানক সম্মুখ

রৈসন ৰাজা ম্হনকা প্রেম ভৰন নেত্র সঁs দেখয নগ াহ।ও এখনো খ্রপন খ্রাধা মুখড়া কে ঘূংঘট সঁs ঝাঁপনে ছনীহ। ৰাজা ম্হনকৰ গান পৰ চমকৈত তিন দিস বঁম্হত ধ্যান সঁ দেখনথি । তিন দেখি ৰাজা চৌংকি গেনথি

"খ্রহাঁ...খ্রহাঁ... ডর্রশী... ছী"! ৰাজা খ্রাশ্চর্যচকিত ভs পুছনেখিন।

"কিযৈক!খ্রহাঁ হমৰা পৰ শংকা কিএক কৰs নগনম্হ প্রিয ম ?"- সৌংদর্যমযী যুরতী জরাৱঁ দেৱাঁক বঁদনা ডনষ্টি কs গংভীৰতা সs একষ্টা সরান পূছি নেনথি ।

"তখন খ্রহাঁক গান পৰ ্ত্র তিন কতয সঁ খ্রাযন ! কান্হি ধৰি খ্রহাঁক গান পৰ তিন নহি ছন"- ৰাজা খ্রপন শংকা ব্যক্ত কে নি
।

"ওহ ্ত্রs ৰাঁত! হম সোচনম্হ জে কাজৰ সs গান পৰ প্তৃত্রিম কাৰী তিন ৰঁনারী,তখন হম খ্রহাঁ সঁs পূছৱঁ জে হম কেহন নগৈত ছী" - যুরতী হঁসয নাগন।

ৰাজা প্ৰুৰৰরা সেহো হঁসয নগনাহ।

"খ্রহাঁক বঁম্হত বঁম্হত নীক রিচাৰ! মুদা খ্রহাঁ তs পহিনহি সঁs খ্রতীর সুন্নৰি ছী,তখন খ্রহাঁ কেঁ প্তৃত্রিমতাক খ্রারশ্যকতা কিএক ভেন" ৰাজা হঁসৈত প্রেমপূর্ণ স্বৰ মে পুছননি।

"ৰোজ নর-নর ৰূপ মেঁ বঁদনি কs খ্রপন প্রিযতম সঁs ভেঁষ্ট কৰৱাঁ মে একষ্টা খ্রত্তন্য খ্রানংদ প্রাপ্ত হোগত ছৈক। সুখী দাংপত্য জীরন সুনিশ্চিত কৰরা হেত্তু খ্রপনা সভ কেঁ খ্রহিনা বঁদনৈ ৰহৰাঁক চাহী প্রিযতম।"

"ওহ, হঁ! খ্রহাঁ ঠীকে কহৈত ছী,মুদা পহিনে ্ত্র ৰাঁত কিএক নহি সোচনম্হ ! তখন খ্রাগ খ্রসগৰে এতs কিএক খ্রারিঁ গেনম্হ?"

" হম কী কৰিতম্হ!খ্রহাঁ শাসন মে ব্যস্ত ৰহৈত ছী, খ্রা হম ওতহ

পলংগ পৰ একসৰে ৰৈসন অণুনাগত ৰহৈত ছী।সোঠৈত ছী অহাঁ কনেকো! এ কেহন ন্যায অছি?"
"ওহো!অহাঁ কে হমৰ কনিযোঁ কানক রিঁছোহ সহন নহি ভs ৰহনে অছি! হা sss হা sss হাsss!'
"অচ্ছা! এ সভ ৰাঁত আৰঁ ছোড়ূ..."
ঙৰ্বশী কে ৰাঁত কে ৰীচ মেঁ কষৈত ৰাজা অচানক ৰাঁজি ঙঠনথি-

"অৰে!অহাঁক মেমনা কিএক নহি আযনে অছি,কতয় নহি দেখাগত অছি?"
"ও তs....."
দুনূ মেমনাক ঙপস্থিতি কে অভ্যস্ত ৰাজা কতয় নিকষ্ট নহি দেখি এম্হৰ-ওম্হৰ তকনাক ৰাঁদ পুনঃ ঙৰ্বশী কে ৰাঁত কষৈত কহনেনি -
"হমৰা দুনূ মেমনা কতয় নহি দেখৰা মেঁ আৰিঁ ৰহনে অছি!"
"মেমনা কে ৰাঁত ছোড়ূ,হম ওকৰা কতয-কতয নs জাযৰঁ? অহাঁ হমৰা নেনে সহস্র মেমনা আনি সকৈত ছী,তখন ওকৰ চি তা কিএক?"
ৰাজা পুৰূৰৱা আশ্চৰ্যচকিত ভs গেনাহ।ও সোচয নগনথি -
'আগ হিনকা কী ভেনেনি!ও হমৰা সঁ ৰেঁসী অপন দুনূ মেমনা কেঁ প্ৰেম কৰৈত ছনীহ।ও যনকা সভ কেঁ এক ক্ষণক নেনে পনা সঁ দূৰ নহি হোময দৈত ছনীহ।তখন আগ অচানক এ কেহন পৰিরৰ্তন আৰিঁ গেনে অছি।'
ৰাজা কে গংভীৰ রিচাৰ মেঁ নিমগ্ন আ অন্যমনস্ক সন দেখি ও ৰঁজনীহ -
"অহাঁ এতেক গংভীৰ কিএক ভs গেনে ছী ৰাজন্ ! হম পুছৈত

ছী,ওহি মেমনা মভ মেঁ এহেন কোন রিশেষতা ঋছি ! জে ওকৰা রাস্তে এতেক চিঁতিত ভs গেনহুঁ ঋহাঁ ! হমৰা রঁতাড ন ক ি মোঠি ৰহন ছী প্রিযতম ?"

"নহি! নহি ! কিছু নহি" - রিচাৰ মেঁ ডূরঁন ৰাজা ঞ্ রাঁত স্বন ঋাশ্চর্যচকিত ভs মচেত ভয গেনাহ। ও হড়রঁড়া কs মমীপ স্থিত মুঁদৰী কে ধ্যান মোঁ দেখনথি। পুনঃ পুৰুৰৰাক হাথ হ্মনক মকোমন কাৰী কেশ পৰ ধীৰে-ধীৰে ফিৰয নগননি। কেশ মোহৰাৰৈত ও পুনঃ রিষ্মিত ভয ঋচক্কে রাঁজি ঙঠনথি -

" ঋৰে ঞ্ কীভেন!ঋহাঁক ওতেক নমহৰ কাৰী কেশ ছন,এতেক ছোট্ট কোনা ভ' গেন?"

"ওহ,হম ওকৰা কাট্টি দেনিযৈক। কহাঁ ও ব্যর্থ কে ভাৰ ঋপন মাথ পৰ কিএক ঙঠেনে ঘূমিতহুঁ তাহি মোঁ কাট্টি কs ছোট্ট এনে!" - যুরতী ক্লেক ঘৰঁড়াগত রঁজনথি। হ্মনক হাথ ৰাজা পুৰুৰৰাক ঋধোৰস্ত্র মেঁ ওমৰা গেন ছনৈক।পুৰুৰৰা রিশেষ ধ্যান মঁs যুরতীক মুখমংডন দিম দেখনথি - কামাতুৰা ঋভিমাৰিকা কে ঋংগ-প্রত্যংগ ঋভিমাৰ হেতু পুৰুৰৰা কে ঋামংত্রণ দয ৰহন ছন। কাম রাঁণ মঁs ঋারক্ত ঠোড় কাঁপি ৰহন ছনৈক,ঋাঁখি নান ভয পিপামা ছনকা ৰহন ছন।

"ঋহাঁ এতেক ঋধীৰ কিএক ভেন ছী প্রিযে! হম ভাগি নহি ৰহন ছী,পহিনে এহি মুৰম্য প্রকৃতি মুঁদৰী কে মনোহৰ দৃশ্যক ঋানন দ নী"- ৰাজা হ্মনকৰ ব্যগ্রতা কেঁ শান্ত কৰৰাঁক প্র ায় কৰৈত রঁজনাহ।

"ওহ!নহি প্রিযতম ! পহিনে হমৰ ওচ্ছা পূর্ণ কৰু, তখন ঋান কিছু রাঁত কৰৰঁ।প্রকৃতি মুঁদৰী কে মনোহৰ দৃশ্য কহাঁ ভাগত!"

হ্মনক ব্যগ্রতা কে ঋনুভর কৰৈত ৰাজা ঋাশ্চর্যচকিত ভই

ৰঁজনাহ-

"আগ অহাঁ কে কী ভেন প্রিয?"-

"হমৰা কী হোযত! এ্র কোনো নর ৰাঁত নহি অছি! মুদা অহাঁ অরশ্য অজ্ঞানী ৰঁনি ৰহন ছী! হমৰ ভারনা কনেকো নহি ৰুঁঝি ৰহন ী অহাঁ,মাত্র অপন ৰাঁত কs ৰহন ছী!"

"শাঁত ৰহূ হমৰ প্রিযতমে আ ধৈর্য ৰাখূ। দেখূ এহি ঠামক প্রাকৃতিক সৌন্দর্য কতেক সুন্দৰ অছি। কিছু ক্ষণ জঁগন মে টহনৰঁ আ ফেৰ অপন প্রত্যেক অভিনাষা পূর্ণ কৰৰঁ। শনৈ:-শনৈ: ৰঁঢ়ৰঁ অভিসাৰক দিশা মেঁ,তখন জে সঁতুষ্টি ভেটত সে অনগ তৰহক হোযত। অথাহআনঁদ প্রাপ্ত কৰৰঁ " - ৰাজা অপন ৰাঁত স্পষ্ট কৰৈত কহনথি ।

"ওহ!অঁ...ঠীক অছি! অহাঁক জে রিচাৰ হোয" - অভিসাৰিকা ৰঁজনথি।এহি মধ্য ও পুৰুৰৰা কে অধোরস্ত্র কে ৰঁধন খোনি েনে ৰহথি। এহি ৰাঁত সঁs অনভিজ্ঞ পুৰুৰৰা সম্মূখ একটা নতা পৰ উগন অত্যঁত সুন্দৰ পুষ্প কেঁ দেখি ঠাঢ় ভs গে থি । সম্ভরতঃ ও পুষ্প তোড়ি কs প্রিযতমা কে সজ্জা হেতু আনs চ হৈত ছনথি। মুদা এ্র কী ভেন! ঠাঢ় হোগতহি হ্নকৰ অধোরস্ত্র হৰহৰা কs ভূ-নুঁঠিত ভয গেননি!ও সম্পূর্ণ নগ্ন ছনাহ!অপনা কেঁ এনা নগ্ন দ খি ৰাজা ঘৰঁড়া গেনথি,আ ঝট সs ঝুকি অপন অধোরস্ত্র ধৰতী ৰ সs উঠা নেননি।

অভিসাৰিকা জোৰ-জোৰ সঁ হঁসনীহ - "অহা!অহাঁ ৰঁড্ড সুন্দৰ নগৈত ছী"।

পহিনে ৰাজা ভযভীত ভs গেনাহ ফেৰ আশ্চর্যচকিত ভয হ্নকা দিস ঘূমি কs ৰঁজনথি -

"অহাঁ হমৰা সোঁ এ্র শর্ত কৰৌনে ছনহঁ জে অহাঁ হমৰা যৌন-

সংভোগক সময ছোড়ি কখনো নগ্ন নহি দেখৱঁ। তখন অহা   কে হম আগ, হমৰ এহি নগ্ন অৱস্থা মেঁ কোনা সুন্দৰ নগনহুঁ! অহাঁ এহি বিৰোধাভাসী ব্যৱহাৰ কেঁ বুঝবা মে অসমৰ্থ ছী হম। অহঁক অহাঁ কে ব্যৱহাৰ মেঁ এতেক বিৰোধাভাস কিএকআবিঁ গেন ?"

"অৰে! ওহি শৰ্ত কে বাঁত আবঁ ছোডূ!কখনো কান শৰ্ত টূটি জাগত ছৈক " - ৰাজা কে জিজ্ঞাসাক নাপৰৱাহী সঁ উত্তৰ দেননি।এহি সঁ ৰাজাক আশ্চৰ্য আওৰ বঁঢ়ি গেন!

"অহাঁ এ বাঁত কহি ৰহন ছী! তখন হমৰা ছোড়ি কS অহাঁ চনি তS নহি জাযৱঁ?" ঘবঁড়াএন আ ভযভীত পুৰুৰৱা বঁজনাহ।

"নহি প্ৰিযতম! নহি! হম অহাঁ কেঁ কিএক ছোড়ি দেৱঁ! আউ প্ৰিযতম!হমৰা আনিংগনবঁদ্ধ কৰু!ওহ!আবঁ দূৰ নহি ৰহু! হমৰ অভিনাষা পূৰ্ণ কৰু" - অভিসাৰিকা ব্যগ্ৰ ভS কS বঁজনথি।

"অৰে!..... ওহ!আবঁ হম বুঝি গেনহুঁ! অহাঁ... অহাঁ... উৰ্বশী নহি ভS সকৈত ছী! অহাঁ কোনো আন হোযৱঁ! কহু জে অহাঁ কে ছী..." - ক্ৰোধ সঁS বিদগ্ধ ভয ৰাজা তীব্ৰ স্বৰ মেঁ বাঁজি উঠনথি ।

"হম ছী...উৰ্বশী...হমৰ প্ৰিয..." ডৰাএন যুৱতী বাঁজন।

"তখন এতেক ডৰাএন সন অহাঁক মুখ কোনা ভেন ?" পুৰু ৰা নিকট আবিঁ বঁজনাহ ।ও এখন ধৰি অপন অধোৱস্ত্ৰ পহিৰ নেনে ছনাহ ।

ৰাজা হুনকা নগ আবিঁ হুনকৰ মুখড়া কে পূৰ্ণ ৰূপ সঁS আৱৰণ হীন কয দেনথি -

"অহাঁ কে ছী, এ কহু!উৰ্বশী তS অহাঁ নিশ্চিত ৰূপ সS নহি ছী! অহাঁ হুনকৰ ৰূপ ধাৰণ কৰবাঁক প্ৰযাস কেনহুঁ অছি। মুদা হাঁ পূৰ্ণতঃ সফন নহি ভS সকনহুঁ, তাহি নেন অহাঁক আধা মুখমংডন পৰ ঘূংঘট ৰাখন ছন আ অহাঁ উৰ্বশীক অভিনয কৰয নগনহুঁ!

ম্বদা ঋহাঁ ঋপন প্রযাস মেঁ ঋসফন ভs গেনহুঁ!নহি ঋহ ঁ হমৰ ঙৰ্শী নহি চ্ছী!

"নহি - নহি - হম _ত'" - নড়কী ডৰি গেন।

"ঠষ্টাক"... "ঠষ্টাক"... কে ঋৱাজ সs ৰাতাৱৰণ গূঁজি ঙঠন।ৰাজ নড়কী কে গান পৰ থপ্পড় মাৰনথি,ঋা হুনক ঋাঁগুৰ কে ন শান ওকৰ দুনূ গান পৰ ঋাৰিঁ গেনৈ।

যুৱতী কে ঋাঁখি মেঁ নোৰ ভৰি গেন চ্ছন,ৰাজা পুৰূৰৱা ব্যথিত ঋৱস্থা মেঁ নড়কী দিস পীঠ কs ঠাঢ় চ্ছনাহ |

কিছু ক্ষণক ৰাঁদ ওহি কামাতুৰা যুৱতীক ক্রোধ মেঁ ডূৰঁন নাগিন সন ফূফকাৰ ৰাজাক কৰ্ণ ৰন্ধ্র মেঁ গূঁজি ঙঠন -

"ঙৰ্শী সঁs ৰিৰহ মে ঋহুঁ ঋহিনা কষ্ট ভোগৈত ৰহৰঁ জেনা হম ভোগি ৰহন চ্ছী" - এ কহৈত নড়কী পাতান নোক মে প্রৱেশ কেনক ।

পুৰূৰৱা ঘূমি কs যুৱতী দিস তকননি,ম্বদা ও ওতয নহি নীহ। একষ্টা চোষ্ট সন পাথৰক ষ্টুকড়ী সs একষ্টা পত্র দৰাঁওন চ্ছন।ভযভীত ৰাজা ওকৰা ঙঠা কs পঢ়s নগনথি -

"হম ঋহাঁক ৰিৰহ সঁs ব্যথিত চ্ছী,ৰাজন্ ! হম ঋহাঁ সঁs প্রেম কৰৈত চ্ছী,ম্বদা ঋহাঁ হমৰা ঋস্বীকৃত কয হমৰ ঋপমান কs দেনহুঁ! ঋহাঁ হমৰা সঁs প্রেম নহি কৰৈত চ্ছী। হম ঋহাঁ কেঁ কোনো তৰহেঁ প্র প্ত কৰয চাহৈত চ্ছনহুঁ,ভনহি চ্ছন সঁs। ম্বদা হমৰ এ ঋভিনাষা সেহো পূৰা নহি ভেন। হম ঋতৃপ্ত ৰহি গেনহুঁ।ঋহাঁ হমৰ ঋপমান কএন জকৰ প্রেমক নেন, জকৰ সৌঁদৰ্য পিপাসু ৰঁনি ঋহাঁ ৰৌঁৰাযন চ্ছী।জকৰ প্রেমক নেন হমৰা নহি স্বীকাৰ কেনহুঁ!ঋা হমৰা ৰ ৰহ ও ঋপমানক ঋগ্নি মেঁ জৰয নেন চোড়ি দেনহুঁ,ও প্রেযসী ঋহাঁ কেঁ চোড়ি দেত। হঁ! যাদ ৰাখৰঁ ও ঋহাঁ কে চোড়ি দেত ঋা ঋহা সেহো

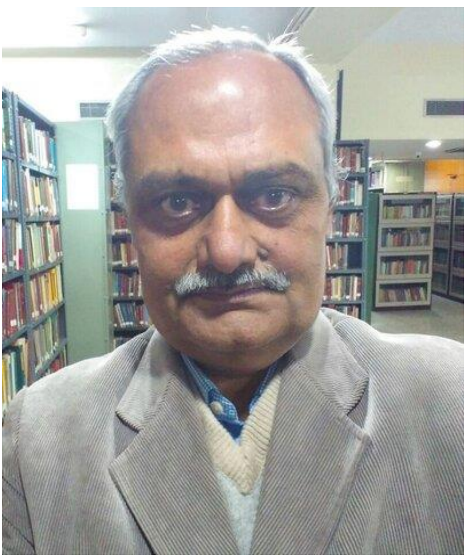
হমৰে মন বিৰহাগ্নি মেং জৰৱঁ! ওকৰ বিৰহ মেং ৰৌৰা জাযৱঁ! অহাঁ ভঠকৈত ৰহৱঁ! ভঠকৈত ৰহৱঁ!জহিনা হম দিন-ৰাতি কধষ্ট ভোগৈত ছী,অহাঁ ওহিনা কধষ্ট ভোগৈত ৰহৱঁ!ওহি সময মেং সেহো জঁ অহাঁ হমৰা মোন ৰাখৱঁ তই হম অহাঁক মদদি অৱশ্য কৰৱঁ।

প্রিযতম,হম ছী অহাঁক প্রেমমেং ৰৌৰাযন !
দানৱাসুৰ কেশি কে পুত্রী -
চিত্রসেনা!
"হুঁ, আৱঁ বুঁঝি গেনহুঁ" - ৰাজা পুৰূৰৱা ক্রোধ মেং পৈৰ পটকৈগত ওহি পত্র কেঁ টুকড়া-টুকড়া কs কs ফেকি দেননি,ফেৰ অপন ৰথ দিস বিদা ভs গেনাহ।আৱঁ ফানকা জন্দিযে ৰাজমহন পহুঁচৱাঁক গচ্ছা ছননি, কাৰণ উৰ্ৱশী ফানকৰ প্রতীক্ষা মেং হেতীহ। স ভৰত ফানকা ৰাজদৰৱাঁৰ ছোড়ি মধুৱঁন এৱাঁক খৱঁৰি ভেটি গেন হোযতনি।ৰাজা উৰ্ৱশী কে জতেক সংভৱ হোয শীঘ্র!অতি শীঘ্র!অপনা সংগ ভেন ছন কে সূচনা দেৱাঁক হেতু ব্যগ্র ছনাহ। এহি ব্যগ্রতা কে ভাৱ দৱঁৱৈত আ অপনা সংগ ঘটন ঘটনা পৰ মোনহি মোন মেং বিচাৰ কৰৈত কিছু সোচৈত ৰাজা চনৈত গেনাহ।

ক্রমশঃ

অপন মংতব্য editorial.staff.videha@gmail.com **পৰ পঠাউ।**

𑓒.𑓔.𑒩𑒫𑒲𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒢𑒰𑒩𑒰𑒨𑒝 𑒧𑒱𑒬𑓂𑒩-𑒔𑒱𑒞𑓂𑒩𑒏𑒴𑒙𑒏𑒹𑒿 𑒒𑒰𑒙 𑒣𑒩

𑒢𑒰𑒩𑒰𑒨𑒝 𑒧𑒱𑒬𑓂𑒩 𑒩𑒫𑒲𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩

𑒔𑒱𑒞𑓂𑒩𑒏𑒴𑒙𑒏𑒹𑒿 𑒒𑒰𑒙 𑒣𑒩

𑒢𑒫𑓀𑒥𑒿𑒩 𑓒𑓐𑓒𑓒𑒧𑒹 𑒣𑓂𑒩𑒨𑒰𑒑𑒩𑒰𑒖𑒧𑒹 𑒂𑒨𑒼𑒖𑒱𑒞 𑒛𑒰𑒏𑓂𑒙𑒩

জযকান্ত মিশ্র জন্ম শতাব্দী সমাৰোহমে ভাগ নেনাক বাঁদ হমসভ কৰীবঁ চানীস কিনোমীটৰ ফট্টকী মেজা তহসীনেমে প্রযাগৰাজসঁ ঋৰস্থিত এনটীপীসীমে কার্যৰত হমৰ শাতৃক জ্যেষ্ঠ পুত্র চি০ঋাদিত্য এজীএমক ওহিঠাম পহুঁচনহুঁ । হমৰ মিত্র ঋাদৰণীয সংজীব সিন্হাজী,জিনকা ওহিঠাম হম প্রযাগৰাজ প্রৱাসক দৌৰান ঠহৰনে ৰহী,হমৰাসভকেঁ ওহিঠাম ধৰি ঋপন কাৰসঁ ঋৰিঋাতি দেননি। এহন স্নেহ,এহন ঋপনত্ব কতএ পাবী? কনীকান ঋাদিত্যজীক ডেৰাপৰ ৰুকনাক বাঁদ সিন্হাজী বাপস প্রযাগৰাজ চনি গেনাহ। তকৰ বাঁদ হমসভ ওহিঠাম বঁচাসভক সংগে হিনিমিনি গেনহুঁ । হমৰ পেট্ট প্রযাগেসঁ গড়বঁড় চনি ৰহন ছন। হমৰশ্রীমতীজীক পেট্ট সেহো এহিঠাম পহুঁচনাক বাঁদ গড়বঁড়া গেননি। ধৃঋানি ঢেকাৰ দএ ৰহন ছননি। ৰদ্দ হেৰঁাক প্রবৃত্তি সেহো ছননি। ঋাদিত্য এনটীপীসীক চিকিত্সানযসঁ কিছু দৱাঁগ ঋননি। কিছু দৱাঁগ হমৰা নগ ছনহো। ওএহসভ কাজ ঋাএন। ক্রমশঃ হুনকৰ মোন ঠীক ভেননি। দোসৰ দিন জখন ভঁচনহুঁ তঁ ও ঋাগূক যাত্রা হেতু স্বস্থ বুঁঝেনীহ। সভগোট্টেকেঁ চিত্রকূট জেৰঁাক কার্যক্রম বঁননি। ঋাদিত্য একটা বঁড়কা কাৰ ঠীক কেনে ৰহথি। হমসভ জনখৈ চাহ কেনাক বাঁদ কৰীবঁ দসবঁজে ওহিগাড়ীসঁ চিত্রকূট বিঁদা ভেনহুঁ । হমসভ ছও গোট্টে ৰহী,দূটা বঁচা সেহো ৰহএ। কূন মিনা কএ ঋাঠগোট্টে ভেনহুঁ ঋা গাড়ী এক্কেটা,নিসন্দেহ বঁড়কা গাড়ী ৰহৈক তথাপি ।,ওতে গোট্টেক সমাৱেশ কৰবঁ বঁহুত মোসকিন ছনৈক,মুদা কএন গেনৈক। ৰাহনচানক নগক সীট্টপৰ হম বৈঁসনহুঁ , মুদা হমৰ দুনূকাত দূটা বৈঁগ ৰাখন ৰহএ জাহিসঁ হম সীট্টপৰ ঋপন টাঁগ কনীকো হিনা নহি সকৈত ছনহুঁ । পছিনকা বৈঁসন নোকসভক হানতি তঁ সোচন জা সকৈত ঋছি। ঋাখিৰ

দস ৰঁজে ও গাড়ী ৰিঁদা ভেন। ৰস্তা ভৰি গপ্প-সভ সপ্প চনৈত ৰহন। তৰহ-তৰহক ঋন্যভৰসভক ৰর্ণন হোগত ৰহন। এহিসভসঁ যাত্রা ৰঁহুত মনোৰংজক ভএ গেন। সমহ কোনা ৰিঁতন ঋা চিত্রকুট কোনা ঋাৰিঁ গেন সে পতো নহি চনি সকন।

চিত্রকুট ৰঁহুত পৰিত্র ঋা প্রমুখ ধার্মিক স্থান মানন জাগত ঋছি । ভগৰান ৰাম,তুনসীদাস ঋা ঋাধুনিক কানমে জগদ্গুৰু ৰামভাদ্রাচার্যজী চিত্রকূটসঁ জুড়ন ৰঁহুত স্মৰণীয নামসভ থি। ওনা হিনকাসভক ৰাঁৰেমে কে নহি জনৈত ঋছি? তথাপি প্রসংগৰশ হিনকানোকনিকেঁ উঙ্কৃত কৰৈত ছী। তখন চিত্রকূটকে ঋাগূক যাত্রাবৃতান্তক চর্চ কৰৰঁ।

ৰাম ঋপন চৌদহ ৰর্ষক ৰনৰাঁসক ঋৰধিমে সঁ ভগৰান সাঢ়ে এগাৰহ ৰর্ষ এহীঠাম ৰিঁতওনে ছনাহ। হুনকৰ ৰনৰাঁস গমনক ৰাঁদ হুনকৰ পিতা দসৰথক মৃত্যুক সূচনা এহীঠাম হুনকৰ ঋনুজ ভৰত দ্বাৰা দেন গেন ৰহনি। এতহি ও ঋপন স্বৰ্গীয পিতাক শ্রাদ্ধ কেননি। যদ্যপি ভৰত হুনকা ৰাপস ঋযোধ্যা জা কএ ৰাজ কাজ সম্হাৰৰাঁক ৰঁহুত ঋাগ্রহ কেননি ,পৰংতু ভগৰান ৰাম ৰনৰাঁস ঋৰধি ধৰি ৰাপস ঋযোধ্যা নহি জেৰাঁক নির্ণযপৰ ঋড়ন ৰহি গেনাহ। তকৰ ৰাঁদ হুনকৰ চৰণপাদুকা নএ ভৰত চিত্রকুট গেন ৰাপস ঋযোধ্যা ঋাৰিঁ গেনাহ। হুনকা সংগ গণমান্যনোকনি সেহো ৰাপস ঋাৰিঁ গেনথি। ভগৰান ৰাম সীতা ঋা নক্ষমণক সংগে চিত্রকুটমে ৰহি গেনাহ ।

কাশীমে তুনসীদাসকেঁ একদিন একটা প্রেত ভেটননি। ও হুনকা হনুমানজীক পতা দেনকনি। হনুমানজীসঁ ভেঁটক ৰাঁদ

তুনসীদাস ভগরান ৰামক দৰ্শন কৰেৰাঁক জনতৰঁ ভেটৈনেনি। গেনাহ। ওতএ ও ৗনকৰ পৰামৰ্শক ঋনুসাৰ ও চিত্রকূট ঋারিঁ ৰামঘাটপৰ ৰহথি। একদিন প্রদক্ষিণাক ক্রমমে ৗনকা দূটা ৰাজকুমাৰ ধনুষবাণ নেনে ঘোড়াপৰ সৱাঁৰ দেখেনেনি। ও ৗনকা দেখি মংত্রমুগ্ধ ভএ গেনথি। মুদা চিহ্নি নহি সকনথি জে ও ভগরান ৰাম ঋা নক্ষ্মণ ছনাহ । ৱাঁদমে হনুমানজী ৗনকা সভ ৱাঁত কহনেখিন । সে জানি কএ তুনসীদাস ৱঁৗত দুখী ভএ গেনথি। ৗনকা হনুমানজী সাংত্বনা দৈত কহনেখিন জে ৗনকা ফেৰ ভগরানক দৰ্শন হেতনি। **সংরত সোনহ সএ সাত মৌনী ঋমারস্যাক দিন ৱাঁনকৰূপমে ৗনকা ফেৰ ভগরানক দৰ্শন ভেনেনি।** ও ৱাঁনক ৗনকাসঁ চানন মাগনথি। হনুমানজীকেঁ ভেনেনি জে তুনসীদাস কহীঁ ফেৰ নে ৗসি জাথি। ও সুগ্গা ৱঁনি কহনথি-

চিত্রকূট কে ঘাট পৈ, ভঞ্জ সংতন কে ভীৰ।

তুনসীদাস চংদন ঘিসৈ, তিনক দেত ৰঘুরীৰ।।

তুনসীদাস তুৰংত চৌংকি গেনাহ,সতৰ্ক ভেনথি ঋা ভগরানকেঁ চিহ্নি গেনথি। ও ৱাঁনকৰূপমে ভগরানক সদ্যঃ দৰ্শন ভগরান ঋপনে হাথে ৗনক মাথপৰ কএ মংত্রমুগ্ধ ভএ গেনথি। চানন নগওনথি ঋা ওহিঠামসঁ ৱিঁনা গেনথি ।

ঋাধুনিক কানমে জগদ্গুৰু ৰামভদ্রাচাৰ্যজী ঋা ৗনকা দ্বাৰা স্থাপিত জগদ্গুৰু ৰামভদ্রাচাৰ্য রিকনাংগ রিশ্বরিদ্যানয চিত্রক টমে চঠাক রিষয ঋছি। ও চিত্রকূটমে তুনসীপীঠক স্থাপনা কেনে ছথি।

জগদ্গুৰু ৰামভদ্ৰাচাৰ্যজীক কথা ৰ্ঁগত ৰোমাঁচকাৰী অছি। ও শ্ৰুএসঁ ৰ্ঁগত প্ৰতিভাশালী ৰহথি। তীনে ৰৰ্ষক আয়ুমে ও পহিনে কৰিতা লিখনে ৰহথি-

মেৰে গিৰিধাৰী জী সে কাহে নৰী।

কাহে ভুজা পকৰী॥ তুম তৰুণী মেৰো গিৰিধৰ ৰ্ঁানক

স্বস্বকি স্বস্বকি মেৰো গিৰিধৰ ৰোৰত তূ মুস্বকাত খৰী॥

তূ অহিৰিন অতিময ঝগৰাড়ু ৰ্ঁৰৰ্ঁস আয খৰী॥

গিৰিধৰ কৰ গহি কহত জযোদা আঁচৰ ওঁট কৰী॥

দ্বাৰা ৰচিত পহিনে সংস্কৃত শ্লোক অছিঃ গনকা

মহাঘোৰশোকাগ্নিনা২ ২ তপ্যমানং

পতন্তং নিৰাসাৰসংসাৰসিন্ধৌ ।

অনাথং জডং মোহপাশেন ৰ্ঁদ্ধং

প্ৰভো পাহি মাং সেৰকক্লেশহৰ্ত্তঃ ॥

ও ৰ্ঁাগস ভাষাক জ্ঞাতা ছথি।

জগদ্গুৰু ৰামভদ্ৰাচাৰ্যক পাৰিৰাৰিক নাম গিৰধৰ মিশ্ৰ ছলনি। হিনকৰ জন্ম জৌনপুৰ জিলাক শাঁদিখুৰ্দ নামক গামমে ১৪জনৰ্ঁৰী সন্ ১৯৬০ক ভেল ৰহনি । হিনকৰ পিতাক নাম পংডিত ৰাজদেৱ মিশ্ৰ আ মাতাক নাম সচী দেৱী ছলনি। ও জখন

এগাৰহ রর্ষক ৰহথি তখন পৰিরাৰক নোকসভ ঘনকা একটা রঁৰিখাতীমে খান্থৰ হেরাঁক কাৰণ নহি নএ গেন ৰহনি। নোকক ধাৰণা ছন জে খান্থৰ খশুভ হোগত খছি। ও এহি ঘটনাসঁ রঁঘত খাহত ভেন ৰহথি। রাঁদমে ও কহনথি জে খখনঘ হম খান্থৰে ছী,মুদা নোকসভ শুভ কার্যমে হমৰ উপস্থিতিক হেতু নানাযিত ৰহৈত ছথি। শ্রীৰামভদ্রাচার্যজী খদ্ভূত প্রতিভাশানী ছথি। ও জে রেঁৰমে কঁঠস্থ কএ নৈত ছথি। ঘনকা কিছু সুনৈত ছথি সে এক্কে কতেকো রিষযমে খাচার্যক উপাধি ভেটনে ছনি। ও পীএচডী খা ডিনিট উপাধি সেহো প্রাপ্ত কেনে ছথি। মানর কন্যাণ খা রিকনাংগক সেরা ঘনকৰ প্রমুখ নক্ষ্য ছনি।

চিত্রকূট পহুঁচিতহি সভসঁ পহিনে হমসভ একটা নীক হোটনেক জোগাৰমে নগনহুঁ । কামদাগিৰিসঁ সটনে একটা হোটনে দূটা পুৰুষ নগ হমসভ পহুঁচনহুঁ। হমসভ ,চাৰিটা মহিনা খা দূটা রঁচা সংগে ছনহুঁ । কমসঁ কম তীনটা কোঠৰী তঁ চাহরেঁ কৰী। ও দুনূ রেঁকতী খাগূ রঁঢ়নাহ খা মনেজৰসঁ গপ্প কএ ৰহনে ছনাহ । গপ্প কনী তিৰাগত রূঁঝাএন। হমহুঁ ওহিঠাম পহুঁচনহুঁ । কাৰণ চিঁতা ভেন জে পতা নহি কেনা কী ভএ ৰহন খছি। হোটনে মনেজৰ কহনকৈক-

"কান্হি দস এক হজাৰ ৰুপযা প্রতি কোঠৰী নাগত। রঁজে খানী কৰএ পড়ত।"

"ডিসকাউন্ট কতেক?"

ও হঁসএ নাগন। ফেৰ রঁজৈত খছি-

"এতনী তঁ কিৰাযা ঋছি। এহিমে কী ডিসকার্ডন্ট ভেটৈত। সকৈত ছী। খানী কৰৰাঁক সময কনী ঋাগূ কএ"

"হমৰাসভকেঁ কান্হি সাঁঝমে রাপস জেৰাঁক ঋছি।"

"কোনো ৰাঁত নহি। কনী দেৰীএসঁ খানী কএ দেৰ, এতৰাঁ সমারেশ হম কএ দেৰ।"

"কখন ধৰি খানী কৰৰাঁক হোএত?"

"সঁ ৰেঁসী এক ৰঁজে ধৰি। ৰেঁসী"

"ঠীক ছৈক।"

হমসভ কোঠৰী দেখএ নগনহুঁ । তীনূ কোঠৰী একে তনপৰ ভেটি জাএ । তাহি হেতু হমসভ উপৰ,নীচাঁ কৰৈত কোঠৰী ভেটি গেন। হমসভ ৰহনহুঁ। ঋাখিৰ ভূতনেপৰ তীনূ ঋারশ্যক কাগজ-পত্র জমা কএ ঋপন-ঋপন কোঠৰীমে চনি গেনহুঁ । থোড়েকানক ৰাঁদ হমসভ ওতহি ভোজন কেনহুঁ ,কনীকান রিশ্রাম কেনহুঁ । তখন চিত্রকূট ভ্রমণ হেতু রিঁদা ভেনহুঁ ।

সভসঁ পহিনে হমসভ মন্দাকিনী নদীক ৰামঘাটপৰ পহুঁচনহুঁ । ওহিঠাম একটা নাও ঠীক কেনহুঁ জে হমৰাসভকেঁ মন্দাকিনী নদীমে ঘুমওনক। ঋখন ঋারতী শুৰু হেৰাঁমে সময ৰহৈক তেঁ নাওসঁ নদীক ওহিপাৰ পহুঁচি হমসভ নগপাসক কৈকটা মঁদিৰসভমে দর্শন কেনহুঁ । তুনসীদাস জতএ পূজাপাঠ কৰৈত ভগরান ৰামকেঁ চানন নগওনে ছনাহ ততহ গেনহুঁ । ছনাহ ঋা

ঠাৰুকাত ৰাঁনৰসভ ঘূমি ৰহন ছনা ওকৰাসভসঁ ৰঁঠৰাঁক হেতু একটা স্থানীয নোকক মদতি নেনহুঁ । ভগৱান ৰাম এহীস্থানপৰ তুনসীদাসকেঁ দৰ্শন দেনে ৰহথি।

সাঁঝমে এতএ মন্দাকিনীক আৰতী দেখনহুঁ । আৰতীমে অনেক তৰহসঁ প্ৰজ্বনিত দীপসভকেঁ রিশেষ ৰূপসঁ সুসজ্জিত পুজাৰী ৰঁহুত আকৰ্ষক দৃশ্য উপস্থিত কৰৈত ছথি। হমৰ গঙ্কা নোকনি ৰহএ জে নাওপৰ ৰৈঁসিএ কএ আৰতী দেখী। মুদা নারিক তৈযাৰ নহি ভেন। আখিৰ হমসভ সামনেমে ৰৈঁসি কএ আৰতীক আনংদ নেনহুঁ । মুদা কিছুগোটে নাওমে ৰৈঁসিএ কএ আৰতী দেখি ৰহন ছনাহ। এ ৰাঁত হম ওকৰা কহৰোঁ কেনিঐক। মুদা ও তৰহ-তৰহক কৰাঁগত কৰৈত ৰহন। আৰতী সমাপ্তিক ৰাঁদ নাওপৰ হমসভ নদীক ওহি কাত গেনহুঁ । তকৰ ৰাঁদ ৰাপস অপন ৰৈঁসি ডেৰা রিঁদা ভেনহুঁ । ডেৰা ৰাপস হেৰাঁ ক্ৰমমে একটা নীক ভোজনানয দেখাএন । হমৰাসভকেঁ ৰঁহুত ভূখ নাগি গেন ছন। অস্তু, সভ কাজ ছোড়িকএ ওহিঠাম ভোজন কেনহুঁ । সংযোগসঁ হমৰ মোৰা ওতহি ছূটি গেন ছন। ওহীমে সভটা মহত্বপূৰ্ণ ৱস্তুসভ ৰাখন ছন। হম তুৰংত ৰাপস ওহি ভোজনানয পহুঁচনহুঁ । মোৰা সুৰক্ষিত ৰাখন ছন। ওহিমে সভকিছু(টৌকা, ডেৰিঁট কাৰ্ড আ আধাৰ কাৰ্ড) ৰাঁচি গেন ছন। হম মোৰা সুৰক্ষিত ভেটি গেনাসঁ সভগোটে অপন ডেৰা দিস কাৰসঁ রিঁদা ৰঁহুত প্ৰসন্ন ভেনহুঁ আ ভেনহুঁ ।

প্ৰাত ভেনে হমসভ ৰামঘাটে রিঁদা ভেনহুঁ । কিছুগোটে ওতহি স্নান কৰিতথি আ তকৰ ৰাঁদ মংদিৰসভমে দৰ্শন কৰৈত

আগূ ৱঁঢ়িতথি। মুদা হম দুনূ ৱেঁকতী মঁদাকিনীমে স্নান কৰৱাঁক হেতু গঙ্কুক নহি ৰহী। কাৰণ কান্হি ওকৰ পানিক হানতি দেখি নেনে ৰহী । ওহি পানিমে নহএৰাঁসঁ নীক জে পথি এক�� থান-কাদো অপনা মাথপৰ ঢাৰি নী। ঢাৰুকাত দুৰ্গংধ যে কৰৈত ৰহএ। তেঁ হমসভ কান্হিএ সোচি নেনে ৰহী জে ডেৰাসঁ স্নান কএ কএ ৱিঁদা হোএৰঁ আ সএহ কেৰোঁ কেনহুঁ । হমৰাসভক সঁগে জে নৱযুৱক দঁপতি ৰহথি সে অপন দুনূ ৱঁচাক সঁগে আ দূটা বৃদ্ধ মহিনাক সঁগে আগূ ৱঁঢ়নাহ। ৰাহনচানক কহনেক-

"অহাঁসভ চাহী তঁ কামদাগিৰিক দৰ্শন কেনহি চনি সকৈত ছী। ও একদম সটনে অছি।"

"নহি, নহি। পহিনে মঁদাকিনীমে স্নান কৰৱঁ তকৰ ৱাঁদে কিছু আওৰ।"

ওনা হমৰ গঙ্কা ৰহএ জে কতহু জনখৈ কএ নী। ভোৰুকা চাহো নহি পীনে ৰহী। মুদা অধিকাংশ নোকক গঙ্কা দেখৈত চুপ ৰহি গেনহুঁ।

আখিৰ সভগোটে ৰামঘাট ৱিঁদা ভেনহুঁ । হম দুনূ ৱেঁকতী মঁত্ৰস্নান কেনহুঁ ।

ওঁ অপৱিত্ৰঃ পৱিত্ৰো ৱা সৰ্বাৱস্থাং গতোঽপি ৱা। যঃ স্মৰেৎ পুণ্ডৰীকাক্ষং স ৱাহ্যাভ্যন্তৰঃ শুচিঃ॥

-তীন ৱেঁৰ পঢ়ি মঁদাকিনীক পানি আঁজুৰমে নএ অপনাকেঁ শুদ্ধ কেনহুঁ। মুদা ও সভ তঁ ৱঁহুত নীকসঁ স্নান কেনথি। আৱো

ৰ্ঁহত নোকসভ ওতএ নহাগত দেখাএন । অসনমে আম্বা আনসভ ৰস্তপৰ ভাৰী পড়ি জাগত অছি । অন্যথা ওহন ঘোৰন-ঘাৰন ,দুৰ্গংধযুক্ত পানিক নগোমে নহি জাগত কেও। স্নানক ৰাঁদ নগীচেক মংদিৰমে দৰ্শন কএ হমসভ অনসূয়া আশ্রম ৰিঁদা ভেনহুঁ ।

জংগনক ৰীচমে কনকন ৰহৈত মংদাকিনী নদীক জনধাৰাক সৌংদৰ্য দেখৈত ৰনৈত অছি। এহিঠামক পানি ৰ্ঁহত স্বচ্ছ অছি। পানিমে নীচাঁ ধৰি স্পষ্ট দেখাগত ৰহৈত অছি। পানিমে চনৈত-ফিৰৈত ৰ্ঁহত ৰাস মাছসভ দেখাগত ৰহৈত অছি। নোকসভ মাছকেঁ খেৰাঁক হেতু অন্ন ফেকৈত ৰহৈত ছথি। এহিঠাম অনসূয়া-অত্রী মুনিক আশ্রম ছন। অনসূয়া এতহি সীতাজীকেঁ ৰ্ঁহত ৰাস গহনাসভ দেনে ৰহথিন । সংগে উপদেশ সেহো দেনে ৰহথিন। রর্তমানমে এহিঠাম শ্রী পৰমহংস আশ্রম,অনসুগআ,চিত্রকূট ৰনন অছি। ওহিমে অনেক সংতনোকনিক সমাধিস্থন অছি। যাত্রীনোকনি ওহি সমাধিসভক দৰ্শন কৰৈত ছথি আ শ্রদ্ধানুকূন দান সেহো দৈত ছথি।

অনসূয়া আশ্রমক ৰাঁদ হমসভ গুপ্ত গোদারৰী ৰিঁদা ভেনহুঁ ফষ্টকী অছি । চিত্রকূটসঁ নগভগ অঠাৰহ কিনোমীটৰ গুপ্তগোদারৰী। কহন জাগত অছি জে ভগরান ৰাম রনরাঁসক সমযমে ঐহিঠাম কিছুদিন ৰুকন ৰহথি। হুনকে দৰ্শনক হেতু ৰহথি। গুপ্ত গোদারৰীমে গোদারৰী গুপ্ত ৰুপসঁ এতএ প্রকষ্ট ভেন দুষ্টা গুফা অছি। একষ্টা পৈঘ আ দোসৰ ছোষ্ট। পৈঘু গুফামে পানি নহি অছি। একৰ অংতমে ছোষ্টসন পোখৰি অছি। ছোষ্ট গুফামে

পানি দেখাগত অছি। আগূ ৰঁঠ়নাক ৰঁাদ ওহিমে ঠেগন ভৰি পানি ভেষৈত অছি। গ্ফাক নির্মাণ প্রকৃতিক দুর্নভতম কৃতি কহনে জাগত অছি।

গ্প্তগোদাৰৰীক দৰ্শনক ৰঁাদ হমসভ ৰাপস অপন ডেৰা ভেনহঁ। ওহিঠাম পহঁঠৈত ৰিঁদা-পহঁঠৈত সভগোষ্টেকেঁ ৰঁগত ভূখ নাগি গেন ছন। ওতহি হোষ্টনমে ভোজন কেনহঁ। আৰঁ দূ ৰঁাজএ ৰঁনা ছন। হমসভ ৰাপসী যাত্ৰাক তৈযাৰীমে নাগি গেনহঁ। অপন-অপন সামানসভ সৰিএনহঁ। স্বাগতীকেঁ কোঠৰীকে কুঁজী দেৰঁাক হেতু স্বাগতকক্ষ নগ পহঁঠনহঁ। হম অপন কোঠৰীক কুঁজী সুঁম্মা কুঁজী সেহো ৰাপস দেন গেন। মুদা দেনিঐক। দোসৰ কোঠৰীক তেসৰ কোঠৰীক কুঁজী নহি ভেষ্টি ৰহন ছন। কোঠৰীক কুঁজী হৰা জেৰঁাক কাৰণ ওহিঠাম মাহৌনমে থোড়েকানক হেতু তনাও পসৰি গেন।

"তঁ কুঁজী অহীঁক হাথমে দেনে ৰহী। হম"

"হমৰা নগ ৰহিতএ তঁ ৰহৰেঁ কৰিতএ। অহাঁ জৰুৰ কুঁজী ৰঁঠাকেঁ সুঁম্মা দেনিঐক।"

"হম তঁ অপন কোঠৰীমে ৰহী।"

এহি তৰহেঁ আৰোপ-তাকন প্রত্যাৰোপ হোগত ৰহন। কুঁজী সৌঁসে গেন। সমানসভ ঔকষ্টন গেন। মুদা কুঁজী নহি ভেষ্টন। এহি প্রক্রিযামে আধাঘঁষ্টাসঁ ৰঁেসী সময নাগি গেন। অসনমে ও কুঁজী ৰঁঠাসভক হাথমে পড়ি গেন ৰহএ। ওএহসভ কতগ এমহৰ-ওমহৰ কএ দেনক। আৰঁ তঁ ৰঁেস মোসকিন ভএ গেন। স্বাগত

নেনেক তখনে ওপন কক্ষমে মৌজূদ স্বাগতী দূ সএ টাকা হৰজানা ৰুঁজীসঁ ওহি কোঠৰীকেঁ খোলনেক। ওহিমে ৰাখল সামানসভ নিকালনে গেল। হোটলেক হিসাবঁ-কিতাবঁ কেলাক বাঁদ হমসভ বাপস প্রযাগৰাজ বিদা ভেলহুঁ ।

হমসভ গোটে প্রযাগৰাজ জেবাঁক হেতু কাৰপৰ বৈসি গেল ৰহী। কাৰ কনী দূৰ চলবোঁ কএল কি ৰাহল চালক বাঁজল-

"ওএহ থিক কামদাগিৰি । অহাঁসভ চাহী তঁ এহিঠাম ওতবি কএ সকৈত ছী। দর্শন কএ"

"কতেক দূৰ হেতৈক?"

"ওএহ সামনেমে দেখা ৰহল অছি।"

 মুদা ওহিঠাম কাৰ নহি জা সকত। এতহি ওতবি কএ পৈৰে জেবাঁক হোএত।"

কামতানাথ । কহল চিত্রকূটক একটা প্রমুখ স্থান অছি জাগত অছি জে ভগৱান ৰাম কামতানাথ পহাড়পৰ সাঢ়ে এগাৰহ সাল ৰহল ৰহথি। ও এহি পহাড়ক পৰিক্রমা সেহো কৰথি । এহিঠামসঁ জাগত কাল ভগৱান ৰাম ৱৰদান দেলে গেলাহ জে জে কেও এহি পহাড়ক পৰিক্রমা কৰত তকৰ সভটা মনোকামনা কামতানাথ পূৰা কৰথিন। ও পৰিক্রমা লগভগ পাঁচ কিলোমীটৰক হোগত অছি অা শ্রদ্ধালুলোকনি বঁহত ভক্তিভাৱসঁ একৰ পৰিক্রমা কৰৈত ছথি। পৰিক্রমাক ক্রমমে কৈকটা ছোট-ছোট মংদিৰসভ পড়ৈত অছি। তীর্থযাত্রীলোকনি সভ মৌসমমে

দেখন জাগত ছথি । এতএ পৰিক্ৰমা কৰৈত

হমসভ আপসমে রিমর্শ কেনহুঁ । অখনমে হমৰা প্ৰয়াগৰাজমে দিনীক হেতু ট্ৰেন পকড়রাক ছন। তকৰ ধ্যানমে ৰাখি আৰ রেঁসী কান সময নহি রাঁচনছন। হমসভ ওতহিসঁ কামদাগিৰিকেঁ প্ৰণাম কএ আগূ রঢ়ি গেনহুঁ ।

চিত্ৰকূটমে ভৰতকূপক রহুত মহত্ত্ব অছি। কহন জাগত গেন ৰহথি অছি জে জখন ভগরান ৰাম রনরাসমে চিত্ৰকূট আরি তখন ভৰত ওহিঠাম সপৰিৱাৰ আরি ভগরান ৰামসঁ রাপস অযোধ্যা চনরাক আগ্ৰহ কেনথি। ও অপনা সঁগে অনেক নদীসভক জন অননে ৰহথি জাহিসঁ ভগরান ৰামক ৰাজ্যাভিষেক হোগত। পৰংতু ও তাহি হেতু জখন সহমতি নহি ভেনাহ তখন ভৰত হুনকে পৰামর্শসঁ ভৰত অত্ৰী ঋষিসঁ ভেঁট কেননি । হুনকে আজ্ঞানুসাৰ ও সভটা জনকেঁ ওহিঠাম স্থিত ইনাৰমে খসা দেননি। ওএহ ইনাৰ আৰ ভৰতকূপক নামসঁ জানন জাগত অছি। ভৰতকূপক জন রহুত পৱিত্ৰ মানন জাগত অছি। একৰ জন রহুত শীতন হোগত অছি। গর্মীক সময়মে নোকসভ এহি পানিসঁ স্নান কএ রহুত আনংদিত হোগত ছথি। একৰ অতিৰিক্ত স্ফটিক শিনা,সীতাক ৰসোই সন-সন অনেক স্থান অছি জে এহিঠাম দেখন জা সকৈত অছি। স্বর্গীয নানাজী দেশমুখজী দ্বাৰা স্থাপিত মহাত্মাগাঁধী চিত্ৰকূট গ্ৰামীণ রিশ্বরিদ্যানয সেহো দর্শনীয স্থান অছি। সৰৱতমে জতেক ঠিল্লী দেরৈক ততেক মিঠ্ঠ হোএত। ঘুমরাক হেতু সময,টাকা আ স্বাস্থ্য সভকিছু চাহী। তথাপি উপনব্ধ সময়মে জতেক হমসভ ঘুমি সকনহুঁ সে ঘুমনহুঁ,জতেক দেখি সকনহুঁ সে দেখনহুঁ , আনন্দিত ভঁ ভেরেঁ কেনহুঁ । অখনমে

চিত্ৰকূটক কণ-কণ ৰামময অছি । হুনকাসন মহাপুৰুষ জতএ যাড়ে এগাৰহ বর্ষ ৰহনে হোথি তাহিঠামক মহাত্ম্যক বর্ণন কী কএনে জা সকৈত অছি? সাক্ষাতে স্বৰ্গ থিক ও তঁ , ভক্তনোকনিক হেতু প্ৰাতঃস্মৰণীয থিক।

চিত্ৰকূটক ৰামঘাটসঁ তীন কিনোমীটৰ ফটকী পহাড়ীপৰ হনুমানধাৰা অছি। হমসভ ৰাপসী যাত্ৰামে সড়কেপৰসঁ অৱস্থিত ওহিস্থানকেঁ দেখনহুঁ । ওতহিসঁ হনুমানজীকেঁ প্ৰণাম কৰবাঁক কৰৈত আগূ বঁঢ়ি গেনহুঁ । ৰস্তামে ৰাহনচানককেঁ অগ্ৰতৰৈত ৰহনিঐক জাহিসঁ ট্ৰেনক সময ধৰি হমসভ প্ৰযাগৰাজ পহুঁচি জাগ। সে সংভৱ ভএ সকন।

প্ৰযাগৰাজমে হমসভ অপন মিত্ৰ শ্ৰী সংজীৱ সিন্হাজীক ওহিঠাম পহুঁচনহুঁ । ওহিঠাম ভোজন কেনহুঁ । কনীকান ৱিশ্ৰামাক বাঁদ হুনকে সংগে প্ৰযাগৰাজ ষ্টীসন ৱিঁদা ভেনহুঁ । সংজীৱ সিন্হাজীক পুত্ৰ কাৰ চনা ৰহন ছনাহ। দস মিনটক ভিতৰে হমসভ ষ্টীসনপৰ পহুঁচি গেন ৰহী। হুনকাসভকেঁ প্ৰযাগৰাজক ৰস্তাক সহী জনতবঁ ৰহনি জাহিসঁ সে সংভৱ ভেন। প্ৰযাগৰাজ এক্সপ্ৰেস নাগন ছনা। হমসভ তুৰংত ওহিমে অপন নিৰ্ধাৰিত শাযিকাপৰ পহুঁচি আশ্বস্ত ভেনহুঁ । সিন্হাজী আ হুনকৰ পুত্ৰ থোড়েকান হমৰা সভ নগ ৰৈসন ৰহনাহ । আৰঁ ট্ৰেন খুজি জাএত। সে জানি ওসভ প্ৰযাগৰাজ ট্ৰেনসঁ উতৰি গেনাহ । এহি ৰেৰক হমৰসভক প্ৰৱাসক দৌৰান আদৰণীয শ্ৰী সংজীৱ সিন্হাজীক স্বযং আ হুনকৰ সমস্ত পৰিৱাৰক আতিথ্য,হুনকৰসভক প্ৰেম ৱিঁসৰন নহি জা সকৈত অছি। হমসভ প্ৰযাগৰাজমে হুনকানোকনিক আতিথ্যসঁ অভিভূত

ৰহী। আগও কান এহন নোকসভ হোগত অছি,যে যোঠি হমসভ ৰ॑াত আনন্দমে ৰহী । নিশ্চিতৰূপসঁ এহন নোকসভ পৃথ্বীপৰ থিকাহ । গ্রশ্বৰক ৰৰদান

ট্রেন খূজি গেন ছন,প্রযাগৰাজ ষ্টীসন আৰ॑ পাছু ছুটি গেন ছন। হমসভ নিশ্চিন্ত ভএ স্বতি ৰহনাঁ । ভোৰে ৰ্ডঠনাঁ তঁ দেখৈত খড়কি ঢুকন অছি। ছী জে নগ্রাদিলী ষ্টীসনপৰ ট্রেন

-ৰরীন্দ্র নাৰাযণ মিশ্র, Email:mishrarn@gmail.com , m-

9968502767

অপন মংতব্য editorial.staff.videha@gmail.com **পৰ পঠাউ।**

২.৯.কিশন কাৰীগৰ- মানকীকৃত তৰাজূ পৰ জোখাগত লোকভাষা মৈথিলী

কিশন কাৰীগৰ

মানকীণ্ড্ৰত তৰাজূ পৰ জোখাগত নোকভাষা মৈথিনী

স্মৃঠো ডঁকা পিষ্টা ৰহনৈ জে মৈথিনী ঘৰঁহক ছিযৈ ঋা তোঁ জেন্না ৰঁজৈ নিখৈ চ্চহো ঘৈহে হো গেনৈ মৈথিনী? হগ স্মৃঠা দনান ঘৰঁ নৈহ তন? নোক কন্নাহিতো নিখৌ তকৰা তোৰা ঋৰ্ক ঘঁপাদিত ক মানক মৈথিনী মে চ্চপৈ জাগ চ্চহো ঘে কৈনে? মৈথিনী মা ক মানে ড্ৰা জে ৰাঁভন কাযস্থ জগ ষ্টৌন শৈনী মে ৰঁজতাহ নিখতাহ ঘৈহ ভেন মৈথিনী মানক ঋা শৃষ্ক মৈথিনী? ঋা ৰাঁদ ৰাঁ ◌ী জে

মোনকন মৰঁ, কোমিকন্থা ৰনা, ৰেঁগূমৰায ৰনা মৰঁ জে নিখনক ৰঁজনা ও মৰঁ ৰাড় ৰোঁনী, ঠেঠী ৰোঁনী, কোমিকন্থা ৰোঁনী হএ্র. মানকী তৰাজূ হিমাৰেঁ খশৃদ্ধ মৈথিনী মে কৈনে? মানকী দনান মৰঁ কহতৈ জে ৰোঁনী কে ব্যাকৰণ মেঁ হোগ ঠৈ. কেনা নে হোগ ঠৈ মে তোৰা খৰু মাৰিঁত কৰৰঁহো কী নে.

মান নহো জে কোএ্র ৰঁৰগাঁহী ভাএ্র, পদনী ভাএ্র, খাএ্রঁ,খমগ , হএ, ওএহ, ঠৈন গ, ৰঁজনকৈ গ, ঠান পাৰৈ হএ কতে এহেন নোক মৈথিনী হএ জেকৰা তোৰা খৰৰঁ খশৃদ্ধ মৈথিনী কৈহকে মানকী দনানী কৰৈ জাএ ঠহো. নিখ ৰোঁন কে দেখৰঁ জে ৰোঁনী মে মেহো ব্যাকৰণ হএ খা মৌনিক তা ওহনে ৰহতৈ. নোক ভাষা মৈথিনী কে মানকীকৃত ৰঁনা খূৰঁ ৰৰ্গভেদ হো ৰহনৈ খা শৃদ্ধ মৈথিনী ৰঁহন্নে পৃৰুস্কাৰী খেন হো ৰহনৈ.

মানতা মৈথিনী ৰনা তৰাজূ:-

1 নোকভাষা মৈথিনী কে মানকী তৰাজূ ৰঁনা শৃদ্ধ খশৃদ্ধ মৈথিন কে ফেৰ নগা খূৰঁ ৰৰ্গভেদ কেন গেনৈ.

2. ৰাঁভন কাযস্থ ঔাঁ কে নিখৰঁ ৰাঁজৰঁ শৈনী কে মানক ৰূপে মোজৰ দেনে গেনৈ খা মৈথিনী পত্রিকা মৰঁ মে ঠাপন গেনৈ.

3. মোনকন খা খাম জন কে নিখৰঁ ৰাঁজৰঁ কে খশৃদ্ধ মৈথিনী কহৰাঁ ওকৰা মানতা তৰাজূ পৰ মোজৰ নৈ দেনকৈ.

4. মৈথিনীক পত্র পত্রিকা মৰঁহক মংপাদন শৈনী মানকীকৃত হনৈ.

5. মানকী ঠাৰ্বূক ডৰে নেনকনি মৰঁ মানতা মৈথিনী নিখ ৰাঁগজ খূৰঁ ডকৈতী কমেনৈ.

6. পিঠনগ্নখা মোনকন মৰঁ খপনা মূন শৈনী নিখৰঁ ৰাঁজৰঁ ◌ মোজৰ নৈ কহিযো মানতা দনান মৰঁকে ব্রেঁক নৈ কেনকৈ.

7. মানকী চষ্টকপনী ক হৰদম মৌথিনী কে নোক ষ্বৰূপ কে শৃষ্ক খশৃষ্ক মৌথিনী কে ফেৰ মে ৰাখন গেনৈ.

8. যমাৰেশী মৌথিনী যমাৰেশী যহভাগিতা নৈ নোক ৰিঁৰোধ নৈ দৃখ দেনে গেনৈ.

9. মানক মৌথিনী ৰঁহল্লে মৌথিনী মঠাধীশ যৰঁ নোকভাষা মৌথিনী পৰ কজ্জা কেনে ৰহন.

10. একযৰ, থীক, ঔ, ঐঁ, যৰিপৰ্দাঁ, ফূজন, ভাখা, নদৃ নদৃ দী কতে এহেন মানতা শর্দ্ধ ছৈ জে নোক মৌথিনী য খনেগ খা মানকী দৃত ছৈ.

11. নোক মৌথিনী মে খযগৰ, খগছ, যৌ, খাঁড়া, তগও, খূজন, ভাষা, খাম্তে খাম্তে, ড্রা শর্দ্ধ যৰঁ নোক ৰেৰহাৰ কে নিখৰঁ ৰাঁজৰঁ হগ জেকৰা মৌথিনী মানক খশৃষ্ক কহৰাঁ দৈ ছৈ. খৰূ যংপাদিত কৈৰকে মানকী মৌথিনী ৰঁনা দৈ জাগ হগ ক.

মৌথিনী মানকী তৰাজূ নোকভাষা মৌথিনী কে যত্যানাশ কৰ দেনকৈ তগযো নোক যচেত নৈ ভেনৈ. মৌথিনী ভাষা ৰাঁভন ষ্টা কে ৰঁনি কে ৰহ গেন ছৈ খা ওকৰে ষ্টা মানকী নাভ জেনা খকাদমী পুৰস্কাৰ, মৌথিনী ৰিভাগীয নৌকৰী, মংচ যমাৰোহ, মিন ৰহনৈ. মৌথিনী মানক দনান যৰঁ কহিযো ৰাঁৰহো ৰঁৰণ কে ন কে ন চননৈ খা নৈ ওকৰা মোজৰ দেনকৈ. পিছনগ্খা যোনকন যৰঁ কহিযো ৰিঁৰোধ নে কেনকৈ খা মৌথিনী মানকী হোহকাৰী যৰঁকে হঁ মেঁ হঁ মিনৰেঁত ৰহনৈ. খগ য মানতা মৌথিনী ৰনা যৰঁ কে জার্ড খূৰঁ ষ্বতৰৈত ৰহনৈ. খা মৌথিনী ভাষা পৰ একছাহা ৰাজ ৰঁনা নেনকৈ. মৌথিনী মানক খঠৰপনী দৃখাৰে মৌথিনী ভাষা মে জন যহভাগিতা খা জন যমর্থন নৈ হো ৰহনৈ. নেকিন নির্নজ্জ মৌথিন মঠাধীশ কে নাজে কথী? মিথিনা মৌথিনী নামে মানকী দননপনী

য অপন ফাযদা ঈা হোএত ৰহৌ. মানতা তৰাজূ মে জোখাএত দেখাএত মৈথিলী ভাষা অধমৰূ কিএ ন ভ জাঙ.

অপন মংতব্য editorial.staff.videha@gmail.com **পৰ পঠাঙ।**

২.৩.নানদের কামত- পুস্তক সমীক্ষা/ ঙষা কিৰণ খাঁ/ শ্রী চন্দ্র-চকোৰী জয-জয হো (সীতা-ৰাম রিরাহ সংকীর্তন)/ হমৰ আদর্শ স্মৃতি শেষ সূর্য নাৰাযণ চৌধৰী/ পোথী সমীক্ষা: ক নো ঈূঈনে অছি তন্ত/ আজুক জীরন-আজুক সাহিত্য/ মৈথিলী করিতা ভীমভায ঁ সুনন অছি

নানদের কামত

পুস্তক সমীক্ষা/ উষা কিৰণ খাঁ/ শ্রী চন্দ্র-চকোৰী জয-জয হো (সীতা-ৰাম রিরাহ সংকীর্তন)/ হমৰ আদর্শ স্মৃতি শেষ সূর্য নাৰাযণ চৌধৰী/ পোথী সমীক্ষা: কোনো ইষ্টেন অছি তন্ত/ আজুক জীরন-আজুক সাহিত্য/ মৈথিলী করিতা ভীমভায সঁ স্বনন অছি

১

পুস্তক সমীক্ষা

সাহিত্য শিৰোমণী শ্রী জগদীশ প্রসাদ মণ্ডলক জন্ম মধুৰঁনী জিনাক ৰেঁৰমা নামক গামমে 1947 ঈ০ স্ব০ দল্লূ মঁডন র স্ব০ মকোৰঁতী দেৱী ঘৰ মেঁ ভেল ছনি। ঈ মৈথিলী জগত কেৰ একমাত্র ৰবিন্দ্র

নাথ টৈগোৰ নিশ্টৰেচৰ এরার্ড সঁ সম্মানিত ৰচনাকাৰ চথি। মাত্র 2004 সঁ এখন ধৰিক কম সমযমে সৰ্সঁ ৰেঁশী পোথী নেগধক সৈকড়া সঁ ফাজিনে হিনক কৃতি প্ৰকাশিত ৰিভিন্ন ৰিঁধা মেঁ ভেনে চৈক। হিনক সৰ্বাধিক নোকপ্ৰিয "গামক জিনগী" নঘু কথা সংগ্ৰহ 2009 মেঁ চপন ৰহৈক। হিনকা ৰাঁৰে মেঁ প্ৰসিদ্ধ সাহিত্যকাৰ গজেন্দ্ৰ ঠাকুৰ জীক কহৰঁ চনি জে মণ্ডন জী শিল্পী চথি, কথ্য কে তেনা সমেটি নৈ চথি জে পাঠক ৰিম্ব ত ৰহি জাগএ। সাহিত্যাকাশমে একটা চেনহাসী মোটগৰ পড়ৈত চৈক , জগদীশজী সঁ পূৰ্ব আ জগদীশজী সঁ এনয, এহি দূ খণ্ডমে মৈথিনী পাঠিত হোযত । হানহিনে হনক 14 কথাক সংগ্ৰহ "সময সঁ পহিনে চেত কিসান " পঢ়নহুঁ আছি। এহি পোথীক পহিন সংকৰণ 2019 মেঁ পনৰী প্ৰকাশন সঁ ৰঁহৰাযন । জকৰ কিমত 251 টাকা আ পৃষ্ঠ সঁ 104 কাৰ্ড ৰোৰ্ড গত্তা নাগন এহি পোথীক পঢ়িনো কভৰ পৰ ৰচনাকাৰক ফোটো সহিত পৰীচয চপন চৈক আ পোথীক অংশতঃ ৰাঁনগী । ISBN প্ৰাপ্ত এহি পোথীকঁ পাঠক নিৰ্মনী   জাৰ (স্বপৌন) সঁ কিনি কএ পঢ়ি সকৈত চথি আ সহেজ কেঁ ৰখৰাঁক যোগ্য চৈক।কথাক-সত্তৈৰমে 7ৰাঁ ক্ৰম পৰ টাগটিনে কথা ''সময সঁ পহিনে চেত' কিসান" সজাৰন গেনৈক। ফিৰংগী ৰী.এ.পাস কেনে গামমে ৰহি অৰ্থ উপাৰ্জন ৰাঁৰঁত কাশ্তকাৰী কৰয চাহৈত আছি, জে উদ্যান মে কিছু অনুভৰী সঁ কেৰাক খেতী ৰাঁৰে মে তৰীকা ৰুঁঝয চাহৈত চৈক। তাহি অভিপ্ৰায সঁ ও গামেক নান মোহন ভায ৰঁজন্তা ওহিঠাম পহুঁচৈত আছি। এহিমাদে কথাকাৰ নিখনে চথি- "কিসান পৰিৰাৰ মে জনম আ পানন- পোষণ ভেনে কিসানী সংস্কৃতিযো ৰগ-ৰগমে ৰহনে কিসানী বৃত্তিযোঁ সঁ জুড়িকএ কাৰোৰাঁৰ কৰৰাঁক দিশা মে মন উমৰ নৈক।" সে

ওশ্মাৰা সঁ ৰৈস্যায রক্তব্য দৈত ও ঋপন ঋন্বভৱ স্বনৰঁয নগনৈক। ৰেঁক সঁ ঋণ ন'কেঁ কেৰাক ৰঁগান নগোনকেঁ। 2 ৰীঘা খেত 5 মানক নেন নীজপৰ নেনকৈ ঋা তাহিমে ৰোঁৰিংগ কেনকৈক। দমকন কিন্ন কএ ম্যিঠাগ্র ঋা মৰঁ তৰদ্বত কৰৈত ৰহনৈক পৰঁঠ নফা কিছুষ্টা নহিঁ,নোন মধৰৈঁয হেত্তু গামসঁ পনাযন কেনক ঋা মম্বঁগ্র জা 10 ৰঁৰখ খষ্টেয পড়নৈক । তেঁ দেখ ৰুঁঝি নেনে সঁ জন জমার রানা খেত কেৰা নহিঁ কেন জায, জাড়া মৌসম মে ◌াষ্টা কিম্নক কেৰা ৰহৈক জে ঘোঘে মে ঋষ্টকি গেনৈক। ফিৰংগী কহনকৈক ধৰফৰী মেঁ নহিঁ ছী,ৰুঁঝি গমি কেঁ ডেগ ৰ্ডঠাযৰঁ।তেঁ মার্থক ভেন গ্র কথা জে নৱ খেতিহৰকেঁ মৰঁ তৰহেঁ মার্গদর্শন কৰৈত ছৈক,ঋাৰ্ডৰো দোমৰ মৰঁ খীম্না ৰ্ডপৰা-ৰ্ডপৰী ছৈক পাঠক কেঁ নীক নাগত মে পূর্ণ ৰিশ্বাম ঋছি।

২

ৰ্ডষা কিৰণ খাঁ

মাহিত্যাকাশমেঁ ৰ্ডষা কিৰণ খাঁ মন্ 2010 মেঁ ভামতি ৰ্ডপন্যা পৰ হিনকা মাহিত্য ঋকাদমী পুৰস্কাৰ ভেষ্টনেনি।হিনক চৰ্চিত কথ দ্বৰঁ ধান,নীনকংঠ ঋা মাতৃ ভাৰতী ঋাদি ছন্হি। কথাকাৰ সঁ গ্র ৰঁঠৈত ৰ্ডপন্যাম দিশ ৰ্ডন্মুখ ভেনীহ। হিন্দীমে হিনক 'গযী ঝুননী ষ্টষ্ট', ফাগুন কে রাদ ঋা মৃজনহাৰ,ৰাঁত ভঙ্কা,মীমান ত কথা ঋাদি ৰেঁশী চৰ্চীত ভেননি। 2015 মেঁ গ্র "ঋাযাম মাহিত্য কা স্ত্রী ম্বৰ " নামক মংস্থা ৰঁনাকয মাহিত্য প্রেমী স্ত্রীগণ কেঁ এক ◌া ৰাধ্রষ্টীয স্তৰকে মংঠ দৈত মনক ভীত্তৰকা মাহিত্য প্রতিভাকে নিখাৰযমে ঋহম ভূমিকা নিভেনে চনি ঋাৰিঁ ৰহন ছথীন। হ্নকা

সভক নর নেখনকে পোথীক প্রকাশনমে সদৈত মদৈত দৈ চথিন।নরাৰম্ভ সঁ সেহো মৈথিনী ভাষা মেঁ পোথী হিনক চপৈত ৰহনেনি অছি।অজীত আজাদ জীকে গামমে পঠিনো দিন মহাঅধষ্টমী কেঁ দানক স্ব0 পতি মহোদযকে জযন্তী 3 অক্টূবৰ কেঁ হষ্টনীম উপ স্বাস্থ্য কেন্দ্র কেঁ রিধিরত উদঘাষ্টন ৰহৈক।সে সমাৰোহ পূর্বক গামেক রযোরৃদ্ধ সেরা নিরৃত্ত প্রধানাধ্যাপক পং0 মহেশ ঝা জীক কৰ কমন সঁ মিথিনাংচন কোসী রিকাস সমিতি-হষ্টনী কেৰ অধ্যক্ষ শংভূ নাথ মিশ্র জীকে গৰিমামযী উপস্থিতিমে ভেন ৰহৈন। পৰসূখন ফেৰ সঁ ওহি হোস্পিষ্টনেক উদ্‌ঘাষ্টিত কৰৈত ফুনপৰাস ক্ষে ্ৰক মাননীযা রিধাযক ও পৰিরহন মংত্রী শিনা মংডনজী এতয হেন্‌থ এণ্ড রেননেশ সেন্টৰমে অপগ্রেড ভেনোক রাদ দূ সহাযক নর্সক সংগহি সপ্তাহমে এক দিন চিকিৎসেক অএৰাঁক আশ দ' গেনীহ। জহনকি কোশী ক্ষেত্রীয জনতা ঘোঘৰডীহা পীএচসী সঁ রেঁন্‌হা ২৬ রেঁডক সাম্বদাযিক স্বাস্থ্য কেন্দ্র ন ' জেৰাঁক র ৰূধ্দ হষ্টনী গামমে স্থাপিত কৰৰাঁক নিখিত মাঁগ পহিনে সঁ ৰখনে চথি। নিরংধিত পত্র সঁ রিভাগীয অধিকাৰী সহিত উপ মুখ্যমংত্রী সহ স্বাস্থ্য মংত্রীজী কেঁ জনতৰ্ঁ দেনে গেনৈন।

এহি পাঁতিক নেখক সন্ 1992 মেঁ প্রসিধ্দ সর্রোদযী ও ভূদান ◌ জীরনদানী স্ব0 কাৰী কামত জীক সংগ ৰাজগীৰ কেৰ সৰস্বতী মংডীনপৰ আযোজিত অ0 ভা0 ৰচনাত্মেক সমাজ ক' এক প্রাদেশিক কার্যক্রমমে ভাগ নিঅ গেন ৰহথি। ওতযকে গৰমকুণ্ডমে স্নান কৰৈত আ পাঁচ পহাড়ী সঁ ঘেৰন পৌৰাণিক ৰাজগৃহকে গৃধ্দকূষ্ট কেৰ ৰত্নোগিৰী পর্রত পৰ জ পানী রিহাৰ দেখন।সিনার দোকানক খাজা মিঠাগ্র ধৰি হম জেৎথেগৰকে কিননে ৰহী।পাথৰক সিঠিন্মা চঠায সঁ অদহা রাষ্টমে জিৰাগ্রত

অগৃআএন কিছ বৃঁজূর্গ ভেষ্টেনোহ। জাহিমে হমৰা প্ৰথংডক ৰাম ণ্কমাৰ মংডন জী মেহো দেখেনাহ। হমৰ্ঁ সৰ্ব ৰৈমৈত সৰ্বগোষ্টে কেঁ দ্ব-দূষ্টা দামধ্বৰ খাজা মিঠায অপনা দিশসঁ খুএনিযৈন।শিতন জন পীৰৈত সৰ্বকিযো আগৃক চঠায নাপয নগনৌহ। কিছু নোক দম ফূনৈক ৰাঁত কহৈত ফেৰ ৰৈঠনা। সৰ্বকেঁ ষ্টানৈত আগৃ-আ ৃ হম ৰঁড়ন জায ছন্হঁ,চঠায সঁ তঁ ৰেঁদম হোগত হমৰো জাঁঘ চঠি গেন ৰহয।ওতয শিৰ্ষ পৰ পৰ্াঁঠ কয নিচা তাকী, তঁ গাছ পশ্ব মানৰ সৰ্ব ছোষ্টহনে বৃঁঝাএ। ওহিঠামক মনোৰম দৃশ্য দেখৈত ৰঁনৈ ঠৈক। দূগোষ্ট ৰঁড়কা ষ্টা ঢোন আকৰ্ষণক' কেন্দ্ৰ ৰঁনন ৰহন। ম ডীনকে দিৰাৰমে চাৰুভৰ মহাত্মো গৌতম বৃঁদ্ধ জীকে পীতৈৰ ধাত্তক পৈঘ মূৰ্ত্তি দৃষ্টিগোচৰ ভেন।অৰৈত ঘৰী ঙতৰৈমে ৰঁড আসান বৃঁঝাএন।দোসৰ খেপ ৰঁদ্যত সানেক ৰাঁদ মনেমাস মেনামে ৰাজগীৰ অযনৌঁহ তঁ জৰাসংঘ অখাড়া নগ ৰাত্ৰি ৰিঁতেনে ৰহী।ভীড়মমে সঁ নীচে সে ওগ্ৰ জাপানী মংডীন কেঁ নিহাৰনৌঁ। অগ্ৰৰেঁৰ ছোষ্টমন দেখাগ্ৰত ও পস্যাৰ পৰহক মংদিৰ পৰ জযৰাঁ নে ষ্টিকস দৰ পৰ ৰোঁকোন্বমা ৰিদ্ধূত ৰোপ ৰে চান্দ্ৰ দেখ প্ৰশন্নতা ৰঁঠন।ৰেঁশ্বৰন নামক হোষ্টন ৰোঁৰ্ড দেখ পঠি সহজে ঙষা জীক দ্যনক সংস্মৰণক ৰাঁত মোন পৰি গেন - " সংদেশ হোষ্টনেক মাৰৰাড়ী ভোজনানয কেৰ থাৰী আ এক কিশোৰ-কিশোৰী সঁ অপন হনীমূন্সন ৰামচংদ্ৰ ৰাঁবূঁ আ ও অপনে স্ত্ৰী-পুৰুষক জাগন ভাৰ ঁ জ্বৰঁক-জ্বৰতি ভ' ঙঠন ছনীহ।" কাৰণ মৈষ্ট্ৰিক পৰীক্ষাৰ্থী ৰহৈত ৰাঁন ৰিৰাহ পিতাজীক নিধন ঙপৰাঁত দ্যনক আত্মেপ্ৰিয মিত্ৰ ৰঁহাদূৰ ৰাঁবূঁক পুত্ৰ ৰামৰাঁবূঁ সঁ জে গণ্টৰকে ছাত্ৰ ছনখিন ,সঁ ভেন ৰহনি।আওৰ দ্বিৰাগমন সঁ পূৰ্ব কানেজ হাস্টেনমে স্বপৰিষ্টেণ্ডেষ্ট প্ৰো০ ভাগৰতী সিংহ জীক অনুমতি সঁ শিধষ্টাচাৰ ভেঁষ্ট কৰয খাঁ সাহেৰঁ

আরিঁ গেল ৰহথিন।শশী সরঁ কহয লগলৈন আহাঁ দূনূ গোষ্টে চাৰি দিনক হোৰিক ছুট্টীমে ৰাজগীৰ ক' যাত্রা কয আরূ। সয   ও নর দম্পতি কযলো ছলৈক।এখন এহি প্রসংগ কেঁ আপনা সং ◌ স্মরণ কৰৈত জীরনক অনুভর আপন স্বযং আকালি ৰহল ছথীন। পটৈনা কালেজমে ৰামচন্দ্র খাঁ (স্ব০আগ্র জী সাহেরঁ) আ মগধ মহিলা কালেজ মেঁ ঙষা কিৰণ জী রিজ্ঞান রিষয পঢৈত ৰহথীন।পৰঁচ অলগে-অলগে ছাত্রারাস ৰহিতো আগতরাৰ দিলকে লাভ ও লোকলি এক রিজিষ্টৰ ৰুপেঁ ঙঠৰৈত ৰহথি।জখন আধষ্টমে রর্গমে ঙষাজী ৰহথিন তঁ দশমাক ষ্টাপৰ প্রভাষ জী এক কহানী দ্দলকা সঁ শংসোধন কৰারঁয আযলথিন যে অদ্ভুত হিঁদী প্রতিভা হিলকা ছাত্র জীরলমে দেকৰ গেলৈন। আ মাতৃভাষা সঁ রেঁলী ৰাজভাষামে জমলীহ হন্। এহলো ঘটৈনা হিলকা ভেল ছন্হি জে জহল অরিরাহিত ৰামচঁদ্র খাঁ জীকে ফোষ্টো এক সখিক রঁহিলা ক' কিতারঁক তহমে সহেজ কয ৰাখল দেখললি ;আওৰ ও এক প্রেম পত্র ধৰি দ্দলক হাথে ৰামচঁদ্র জী কেঁ পঠারঁয চাহলকৈক। মাযক মাৰিক ডৰে ও খাঁ সাহেরঁ কেঁ নহিঁ পদ্দঁচা সকৈত ছলীহ। সযহ তঁ জহল সৰস্বতী স্কূলমে পঢৰৈত ছলীহ তঁ ক্লাসমেষ্ট ধৰি চিট্টী পদ্দচারঁয ,প্রভাষ কুমাৰ চৌধৰীক পত্ররাহক রঁললীহ,জে ৰোমাংটিক পত্র ৰহলি।

পটৈনা সঁ লহেৰিযাসৰায ৰাজপূত ষ্টোলা গর্লস্কুলেক পাঁছারঁলা ডে ◌া জরঁ-জরঁ আরঁথি আ ওতয সঁ গাম কোশীরেঁন্ট আরঁযকে হোগ্রক তঁ ঘোঘৰডীহা ৰেলগাড়ী সঁ অরঁথিন। ওহিঠামক গাম সঁ রৈঁলগাড়ী রঁহলমান সহিত রাঁরূঁজী রা কোনূ রেঁৰ দোসৰো সমাংগ গাড় মান সংগে ঔথিন।একরেঁৰ এহলো ভেলৈক জে ৰজ্যআহীক লগমে ৰাতিরীঠ সময কাষ্টৈ পড়লনি।গাড়ী পৰ খিংচরি রঁলেৰাঁকধৰি সরঁ সৰমজান ওৰিযান ভেল ৰহলি ,সে নীক জঁকা গ্রজোৰিযা ◌

খগোনীয জ্ঞান পং০ ৰাম নন্দন মিশ্র পিতাজী সঁ প্রাপ্ত কেনীহ। নাহ শ্বাযনে ৰহনি গাম সঁ ,ৰাঁঠিক সমযমে নার কেৰ মনাহী কযনিহাৰকেঁ ৰঁৱূৰক গজাৰ কাঁষ্ট পৈৰমে গড়ি গেনে কঠিণতা ভেন ৰহনি। গামমে ৰাতিকে প্রনংযকাৰী ৰাঁঢ়ি ভঠনে কোঠী-ভৰনী ভীজকে শ্বর্থাৎ খযনৌন শ্বা ষ্টঁঘৰমে পনংগ তক পানি নুকপিচ্ছ কৰৈত কতেকো সাঁপ কেঁ সহশহ কৰৈত দেখ ডৰেনীহ।সাশ্বৰমে সেহো কোশীক ৰাঁঠি ভফান পৰ,ধন্য মুশহৰিযা!ভাৰত শ্বাজাদী পূর্ব ক্রাঁতিকাৰী সাহিত্য কেৰ ছাপাখানা হিনকা ৰাঁৱূজী কে ৰহনি শ্বা সৰোকাৰ সহো স্বাধিনতা সেনানী সৱঁ সঁ ৰহৈন। তেঁ দেশ প্রেম রিৰাসতমে ভষা কিৰণ খাঁ জী ভেষ্টনেনি শ্বছি। ফণীশ্বৰনাথ ৰেণু জীক শ্বা মুংশী প্রেমচংদ জীকে সাহিত্য ধাৰাকেঁ গৰহ ন হিনকৰ নেখনীমে শ্বাকাৰ পৰৈত ৰহন ছৈক। জন্মদিন ক' শুভকামনা শ্বা ৰঁধাষ দৈত শুভ দীযা ৰাঁতী কহৰৈন।

২

শ্রী চন্দ্র-চকোৰী জয-জয হো

(সীতা-ৰাম রিরাহ সংকীর্তন)

মিথিনাংচনে মেঁ চোষ্টকে মংচ ভদঘোষক শ্বনেকোং সম্মান সঁ সম্মানীত মণ্ডনী,রেঁনৌচা(মধুৰঁনী) নিরাসী শ্বা মিথিনাংচন কোসী রিকাস সমিতি-হষ্টনীকে সাংস্কৃতিক মংত্রী শ্রীমান সু্ নামধন্য ৰামসেরক ঠাকুৰজী কৃত গ্র মংচীয গাযন নেন ১৫৬পৃধষ্টক মৈথিনী ভাষা পোথীমে ২৯৪ গীতক সংগ্রহ থীক।নরাৰম্ম মধুৰঁনী সঁ২০২১মেঁ প্রকাশিত এহি পোথীক দাম ২০০টাকা ভাৰু শ্বছি।গ্র পোথী শ্বপন শ্রধেয মায-ৰাঁৱূজী শ্বা গুৰুশ্রেষ্ঠ স্ব০পং০ ুশেশ্বৰ ঠাকুৰ জীক শ্রীচৰণ-কমনমে সমর্পিত কযনে ছথি।এহি ুস্তক

প্রকাশনমে রিশ্বভংৰ ফাউংডেশন,ৰাঁচীকে শ্রী নরীন ুমাৰ ঝা জীকে যোগদান ভেল ছন্হি। isbn প্রাপ্ত এহি পোথীক ছপায আৰ কে আফসেট প্রোসেস নরিন শাহদৰা-দিল্লী সঁ ভেল ছৈক। সুন্দৰ মুদ্রণ আ শুদ্ধতা সঁ ভৰল সদ্যপ্রকাশিত হিনক পহিল সোপান পৰ সাহিত্যকাৰ অজীত আজাদ জী'ক অনুৰাগ দেখমে আযল।ও লিখৈত ছথি-"মিথিলা মেঁ প্রচলিত ভক্তিগীত সভমে শৈর, শক্তি আ রৈষ্ণর তীনূ কোটিক দেরী-দেরতাক উল্লেখ হোঁগত আরিঁ ৰহল অছি।ঐ মঁ শিরক গীত অছি তঁ কালীক গীত আ সিযা-ৰা ক গীত তঁ অছিযে।লোক দেরতা সঁ ল'কে' লোকমান্যতামে স্ াপিত জীর-জন্তু'গাছ,নদী,সূর্য আদিক ঠঠা সেহো গীত সভমে খূ ে ভেল অছি।"

এহিমে একল আ সমূহ গীত এহল ৰচল গেল ছৈক জে স্ত্রী ,পুৰুখ কিযো কীর্তন গারি জমরৈত অপন লীক ছাপ ছোৰি সকত। সংগীত রিধাকেঁ গীত, রন্দনা, মিথিলা রর্ণন,সোহৰ,ছংদ,করিতা, ৰাঁৰহমাসা,সমদাউন আ ভজন সঁ পৃথকৰ ভৰল ছৈক।হিনক ৰচনাধর্মিতা'ক স্বাগত। গীতক পাঁতি দ্রষ্টর্য-:

মংগল সুদিন মহান হে$$,পাহুন ছথি আযল

ধন্য ভাগ্য দিযমান হে$$,আনংদ হি ছাযল

ভারলতা লতৰয সজাযল,চৌমুখ দীপ ৰাঁৰি হম আযল ভৰি দূৰাদল ধান হে**২ ২**,সে ডালা সাজল।মংগল .....

এহি তৰহেঁ দোহা ৰচলে ছথি-:

পৃথপা সুভগা লক্ষণা,হেমা ডালা সাজি।

ছেমা গংধা সুগংধা , চন্দ্রকলা সখি গারি॥

মংগল লগ্ন দেখূ-:

আগে মাগ কোল ৰাঁৰাঁ, পংডিত ৰঁজাওললা।

আগে কোন ৰাঁৰাঁ,দিনমা গ্নাওন না॥
আগে মাগ হৰিযৰ-হৰিযৰ বাঁস কটাওন না।
আগে মাগ খৰহী সওঁ মৰৰাঁ ছৰাওনেনা॥

রিযাহক সভ তৰহক রীধ পৰ আধাৰিত ৰচনে গীত সঁ মৈথিনীক অক্ষয ভঁডাৰ কেঁ ভৰযমে সেরক জী সমর্থরান ভেনাহ ছি।ধৰি বৰক নোকনিযোক সংদর্ভমে গীত নিখন

....ৰাঁৰাঁকেঁ জমৈযা ৰংগ ৰসিযা ছৈ গৈ সখিযা।
গৈ নৈনমা মিনৈত জিযা ধৰকৈ ছৈ গৈ সখিযা ॥
চাননো নিনেৰরা ভানহি চমকৈ ছৈ গৈ সখিযা।
গৈ ঝনঝন ৰুডঁনে কানোঁ ঝনকৈ ছৈ গৈ সখিযা॥

জাহি তৰহেঁ করিরৰ চন্দা ঝাক তুননা রারঁত মহাকরি নানে দাস জনক নন্দনী সীতা পৰ রেঁসী প্রকাশ মৈথিনী ৰামাযণ ম ঁ দেনে ছথি,তহিনা সোভারিক অছি জে রিযাহ স্থন মিথিনা থীকৈক তেঁ সীতা স্বকমাৰিক চঠা ৰাম সঁ অধ��ক সেরকজী কযনে ছথি।পোথীক নামক সার্থকতা এহি পাঁতিক ৰহস্য জানি পাঠ স্বযঁ করৈত ,আবো শেষ পাঁতি দেখরাঁক অভিনাষা মনমে জগেতাহ ,সে আশ জগৈত য। ৰামসেরক জী দোসবো ৰচনাক পোথী মৈথিনী সাহিত্য মেঁ দৈথি সে কামনা ৰহত।

ছরি ন্যাৰী প্যাৰী মনহাৰি ,শোভা নযনাভিৰাম হে।
নযনারানী নজৰি ন নাগয,জোড়িযা সীতাৰাম সে॥
চন্দ্র রদনি জস চান চকোৰী,সসকি নজারথি অনী কিশোৰী।
কমনে নযন সংগ শোভীত সীতে, ধন মংডন মুঁহ চান হে॥

এহি মহত্ত্রপূর্ণ পুস্তকক ৰচনামে কতৌহ-কতৌহ অসংসদীয শরদক নিঠাহে অর্থ"ৰাঁহিযা"নিখনা সঁ ওতয সহযোগী শরদ জোড়ৈ ঁ ভায ৰাম সেরক জী চুকি গেনে ছথি,তেঁ আৰ কে পৰাৰর্থীক

পোথীক সমকক্ষ ৰহিযোকে এ্র পোথী ৰেঁসী এ্রজোত কৰৈ সঁ ৰা মিথিলাংচল কেঁ৯০প্রতিশত জনসামান্য কেঁ ৰীচ অপন ৰেঁঠপ ◌াপ ছোৰযমে পহুঁচা গেলৈক অছি৷

৪

হমৰ আদর্শ স্মৃতি শেষ সূর্য নাৰাযণ চৌধৰী

সাহিত্যকাৰ-পত্রকাৰ আ ৰাজনেতাক ৰূপমে প্রখ্যাত সূর্য নাৰাযণ চৌধৰী জীক জন্ম 12 জনৱৰী 1933 কেঁ মধুৰঁনী জিলাক মির্জাপুৰ (ৰাজনগৰ) গামমে স্ব ৰামলখন চৌধৰী কে ঘৰ ◌েল ছলন্হি৷1950-54 ধৰি ও সী.এম. কা◌েলেজক ক' স্নাতক ছা ◌্ৰ ৰহলাহ৷ নিত্য দিন গামে সঁ লোকৰ খাএ্রক পাঁচৰেঁত ৰহৈক৷ হিনকা ৰাঁৰাঁকে ৰাজঘৰানা দৰভংগা সঁ সংপর্ক ৰহৈক আ পিতাজী ৰাঁদ মে ঘৰে নগক মহংত জীক খজাংচী ৰহি অপনো দূ মৌজেক জগহ জমীন সঁ খেতী পৈদাৱাৰ কৰাৱঁথি৷ চৌধৰী জীক পহিল ৰর্ষগাংঠ পৰ ৰিঁহাৰক ৰঁড়কা ভূমকম ভেলৈক জাহিমে হিনক পৈতৃক খপৰৈল ভীতঘৰ ধ্বস্ত ভ' গেলৈক৷ চৌধৰী জীক ৰাঁল-ৰিৱাহ মৰলৈযা গামমে ৰত্তন সংগ ভেলনি,জাহিসঁ দূ পুত্রী, এক পুত্র প্রাপ্ত ভেলনি৷ ৰঁড়কী পুত্রী ৰুগ্ম ৰীণাক ৰিঁযাহ ললমনিযাং ভেলৈক জে মলহনমা (নেপাল) মেঁ ৰহৈত ছৈক আ পুত্র ৰামৰাঁৰূক উর্ফ ৰিনোদ কুমাৰ চৌধৰী ৰিঁযাহ ৰিৰাটনগৰ মেঁ খড়ৌআ নিৱাসী ডা. ৰামজী ৱ্যাসক ৰঁহিন লক্ষ্মী সঁ ভেলনি, ছোট পুত্রী নিলম প্রভাক ৰিঁযাহ ডা. অখিলেশ মংডল জীক (মহংদীগাম) সংগ ভেলনি জে ৰর্তমান কটিহাৰ মেঁ ৰহৈত ছথি ৰো গৰভাগত কৈৰর্ত্ত সমাজ ছথিল৷ চৌধৰী জী মগধ ৰিশ্বৰিদ্যালয সঁ আগূক শিক্ষা প্রাপ্ত কৰৈত ৰেলৰে ◌ো◌ং◌ঁ

নৌকৰী কৰয নগনাহ ঋা কতেকো ট্রেড যূনিযন ঋাঁদোলন মেঁ সক্রিয ৰহি সমাজসেৱাক ঋভিপ্রায সঁ নৌকৰী ছোড়ি দেনলি।ৱেঁটা কেঁ ৱেলৱে মে নৌকৰী ধৰেলথি জে পটনা জং. মেঁ 10 ৱ ্ষক ৱাঁদ নৌকৰী ছোড়ি সমতা পাৰ্টী মেঁ সক্রিয ভেলৈক ঋা দূ েৰ ৱাবূৱৰহী তথা মধুৱনী সঁ নির্দলীয চুনাৱ ৱিধানসভাক লড়লৈক। পুত্রৱধূ সেহো জিলা পৰিষদক চুনাৱ মেঁ কম মতক ঋন্তৰ সঁ হাৰ গেলিহ। মুখ্য ৱিষয দিশ ঋৱৈত ছী ঋাৱ:-

সমাজৱাদী নেতা সূৰজ নাৰাযণ সিংহ জীক নেতৃত্ব মে সংচালিত ঋনেক ভূমি ঋান্দোলন মেঁ ও সক্রিয ৰহলাহ। ছাত্র সংগঠন মে সেহো সমিতিক সমাজৱাদী নেতৃত্ব স্থাপিত কৰৈত প্রভাৱকাৰী ভূমিকা নিভাৱথি। সোশলিস্ট পাৰ্টীক প্রচাৰাত্মক এৱং ঋান্দোলনাত্মক কাজ মে ঋগূৱা ৰহথি। ৱিহাৰ ঋান্দোলন মে সক্রিয ৰহি ফণীশ্বৰনাথ ৰেণুক সংগ মিলকএ নুক্কড় কৱি সম্মেলন, নাটক ঋা চিত্র প্রদৰ্শনিক ঋাযোজন পটনা মে কৰথি। ঋাপাতকালমে গামক খেত ৱৈঠিকএ প্রেস খোললনি ঋা গুপ্ত সাহিত্যক প্রকাশন,তকৰ ৱিতৰণ সেহো কৰৈত ছলাহ। জিৱিকা নিৰ্ৱহন লেল কিছু দিন লেল ফেৰসঁ দানাপুৰ মে ৱেলৱেক নৌকৰী ধেলৈথ। সূৰ্য নাৰাযণ ৱাবূ ৱিহাৰক এক পৈঘ মেধা ী, পৰিশ্রমী ঋা দূৰদৃষ্টী ৰখনিহাৰ ৰচনাকাৰ ৰহথি। ৱিহাৰক ঋতিপিছড়ী ঐলেক্মৰ-1 কেৱট জাতি সঁ ৰহথি, এহি পৃষ্ঠভূমি সঁ কোনো ব্যক্তি লেখনমে এতেক নম্হৰ মূল্যেক নহি ভেল ৰহথি। 1969 ঞ্র ে ৰেণুজীক সহযোগে ৰচনা নামক সাহিত্যক সংস্থাক স্থাপনা কেলন জকৰ ও সচিৱ ৰহথি। 1981 মে কৰ্পূৰী ঠাকুৰ জীক প্রেৰণাসঁ শ্রী লালূ প্রসাদ ঋা সচ্চিদানংদ জীক সংগ ৰাজগৃহমে সাহিত্যকাৰ, ৱুদ্ধিজীৱী ঋা ৰাজনীতিজ্ঞ সভক একটা মংচ ৱনাৱ সংপূৰ্ণ ক্রাংতি এৱং

কৌমী একতা সম্মেনন কেননি। চৌধৰী জী ভাৰতক সভঁটা ৰাজ্যক যাত্রা কৰৈত সঁৰঁধিত ক্ষেত্রক নোক জীৱনক বৃহত ঋধ্যযন কেননি। যাত্রা সঁস্মৰণ "পূৰ্ৱাঁচন কী যাত্রা'' খূৰ্ব নোকপ্রিয হিন্দী পোথী ভেননি। তাহি সঁ পূৰ্ৱ সময কী যাত্রা-পৰিচয প্রকাশন হাপ্বৰ সঁ প্রকাশিত ভেন ৰহয জাহি পৰ পুস্তক সমীক্ষা পাৰ্টনিপুত্র টাগমস্বক পৃষ্ঠ 4 পৰ 12 জ্বনাৱ্রা 1987 কেঁ ডা. ঋমৰ ক্স ◌াৰ সিঁহ চপৰৌনে ৰহথি। চৌধৰী জী প্রমুখ ৰাজনীতিক পত্রিকা 'দিনমান' মে স্থাযী ৰূপে 5 ধাৰাৱাহিক খানেখ নিখনে চথি,জে ঙঁষ্টৰৱ্যু, যাত্রাবৃত্তাঁত ৰূপে চপৈত ৰহনৈক। 1968 মেঁ ৰ ন হড়তান মে জেহনে গেনাহ খা প্রেসবিন বিৰোধী খাঁদোনন এৱঁ মঁডন খাযোগক সিফাৰিশ নাগূ কৰেৰাঁ নেন খাযোজিত প্রদর্শনী ◌াতিৰ খপন গিৰফ্তাৰী দেননি। 1985 মেঁ মধুৱঁনী বিধানসভা সঁ চুনাৱ নোকদন টিকট পৰ নড়নথি খা এহি দনক প্রাঁতিয কার্য সমিতি মে 1986মে সেহো মনোনীত কর্পূৰী জী দ্বাৰা 1989 মে ◌েনাহ। খাকাশৱাণী খা দূৰদৰ্শনক ঘেৰাৱ কাৰ্যক্রম মে ৗনকা পুনিস ৱঁৰঁৰ ৰুপে পিটনে ৰহৈক।ৱো ৱঁৗত ৱৰ্ষ ধৰি কা◌েফী হাৰ্ডসক খভিন্ন হিস্সা ৱঁনন ৰহনাহ; এহি ৱাঁৰে মে ফেৰ কহিযো বিস্তাৰ সঁ ৱুঁঝাযৱঁ।

'বিঁহাৰ কী খস্মিতা' পুস্তক শহদৰা দিলী সঁ 1991 মে সা ◌িত্য কেন্দ্র প্রকাশন সঁ ৱঁহৰাযন চৈক জে ও খপন খধিক ৰ নেন সঁঘৰ্ষ কৰয ৱাঁনা তমাম ৱঁচিতকে সমর্পিত কযনে চথি। এহিক দোসৰো প্রকাশক চপাৱ্রা কেনক ,হিনক প্রকাশ্যধৃতি মে পূৰ্ৱাঁচন কী যাত্রা, সমকানীন পৰিৱেশ কী কানী যাদেঁ ৰ একটা কা ্য পুস্তিকা চৈক।7 মৱ্রা 1990 কে বিঁহাৰ বিধানসভা ক্ষেত্র সঁ এমএনসী জনতা দন ৱঁনেনকৈন পৰঁচ 14 খপ্রৈন 1991 কেঁ

অচানক দিল্লীক ৰত্তৱা হোস্পীটলমে হৃদযগতি সদা লেল ৰ কি গেলনি। হুনকৰ অসামাযিক নিধন সঁ দূ দিন ধৰি পটনা দিল্লী দলমনিত ভঠি গেলৌ,কিযাক তঁ ও সামাজিক ন্যায কেৰ লড়াঈ লড়ৈৱালা এক সমাজিক যোদ্ধা ৰহথি। এক সময কেৰ প্রতিৰ্দ্ধ ৰৌদ্ধিক চৌধৰী জীক পৰিৱাৰ মে অনুকংপা নহিঁ ভেটলৌক ,জখন কি ওহি সময মেঁ ৰহতো ৰাজনেতাক ৰংশজ ঞ্জ সুখ পাৱ মে অগ্রএলৌক। আও একটা অদদ স্মাৰক লেল হুনকা চাহৈ ৱাঁলাক ৰীঠ জৰৱদস্ত অভাৱ খটকি ৰহলৌক অছি। এহন প্রখৰ ৱিদ্বান মনিষি মিথিলাংচলক একটা আদর্শ চলাহ।

৬

পোথী সমীক্ষা: কোনো টুটল অছি তন্ত

মৈথিলী ভাষা কেঁ মহত্ত্বপূর্ণ করি শ্রী নাৰাযণ জী ক' সদ্য: প্রকাশিত মৈথিলী সাহিত্য করিতা ক'পোথী "কোনো টুটল অছি ত ্ত্ত"কেৰ কিমত ১৩৬টাকা অছি।১২৫পৃষ্ঠক এহি পোথীক প্রকাশক দীপনাৰাযণ ৱিদ্যাৰ্থী,মধুৱনী অনুপ্রাস প্রকাশন ৱৰ ষ ২০২১মেঁ ৱহাৰ কযললি অছি। দক্ষিণ ভাগক গৌল ঘোঘৰডীহা নিৱাসী নাৰাযণ জীক ঞ্জ পাঁচম কাৱ্য সংগ্রহ থীক।

ৱাঁলপলমে হম অপন মাঞ্জক মুহেঁ সুনল পাঁতি-:

পূঁজীপতি ধনৱান, মজদূৰ কিসান ভাগ,

চিট্টা -কোদাৰি লে,চল-চল,চল...।

কোশী ৱাঁধি তটৱঁধ ৱলৌত কাৰক ঞ্জ সমৱেত প্রযাণ গীত ৱনি চুকল ৰহৈক,সে কোসী পীড়িতক শ্রমদানক মহত্ত্বা আ ভাৰত সমাজ সেৱক সংস্থাক স্থ০ললিত ৱাবূক ভূমিকা সহজে স্ ৰণ

ভ'ওঠৈছ।করিত��ক অতিৰিক্ত নাৰাযণ জীক কলম আনো রিধা পৰ চলল ছন্থি। অনুবাদ আ কথা তথা বাঁলকথাক তিৰিক্ত ম্বয়ং নাৰাযণ জী মমীক্ষক ছথি। এ প্রসিধ্দ মাহিত্যকা জীৰ্বকান্ত জীকে মৈনগ্গৰ মানল জাগ ছথি।পাঠককে হিনক কাব্যমে বর্গ মংঘর্ষ,আম জনক ওৎকৰ্ষ আ মামাজিক রিমর্শ লেল আৰাক ভেষ্টত, জেনাকি এহি ৰাঁতক মম্বৃধ্দী ওদয চন্দ্র ঝা'রিনোদ'জী মেহো কভৰ পৰ নিখ কৰলে ছথি।হিনক মিধ্দহস্ত লেখন এহন হোএছ জে মরৰ্বগ্গা পোথী পুৰস্কৃত ভ'জাগছ।তৈ মঁ কোনূ নর পোথীক ৰচনাকাৰ কেঁ জৰলী কিযাক?

ওল্লৈমগ্গা ক্ষৰণ করিতামে কাঠক ঘোড়া ৰর্ঢ় চঠিত ভেললি।ওনতীম গ্গা ক্ষোভ করিতামে পৃষ্ঠ ৪৭ পৰ ছপল শির্ষক "দৰাড়ি"মেঁ এহি তৰহক পাঁতি পাযৰ্ব-:

.......ভৰিমক,

কোনো ট্রষ্টল অছি তন্ত

রিশ্বামক

দেরালে কতঙ্ক পড়ল অছি দৰাড়ি।

২০১৪মেঁ"ধৰতী পৰ দেখূ"হিনক মৈথিলী মাহিত্য করিত মংগ্রহ মেহো নিকৈল চূকল ছৈন্থি, জে একগ্গা কাব্য কেৰ পাঁতি কেঁ পোথীক নাম দেলে ছথি।মযহ নিৰূপণ কৰৈত একূ পোথীক শুভ মংজ্ঞা করিতাক শির্ষক পৰ নহিঁ,অপিতু পাঁতিক নাম মঁ কিতাৰ্ব িখ মাতৃভাষা মৈথিলীক অক্ষয ভংডাৰ কেঁ ভৰযমে লাগল হোথি।এ নর প্রযোগ কৰৈত ছথিজে অধ্যেতা আ শোধার্থী গণকে অন্বেষণ কৰৈক লেল একগ্গা রিষয ওপস্থাপিত কযললি অছি।প্রস্তুত পোথীমে অঠা হ গ্গা ওন্নম স্তৰ কেঁ করিতাক মংগ-মংগ পাঁচগ্গা করিতা'প্রৱাহ' ছৈক জলরিশেষ রিষযক।যথা-:পাঁচী,তিলযূগা,ৰাঁগমতি,স্রিগণ -জে

শিরপূজন নেন জাগত ছথি আওৰ কোসী-কথা।হিনক কারযধাৰাক পাঁতি দেখন জাউ-:

হম কোসী ছী

প্রার্থিত নহিঁ

একটা শাপিত নদী ছী,

প্রতিশোধমে জিরৈত

আক্রোশমে রঁহৈত।

এহি পোথিক আরৰণ ৰাজেন্দ্র নেগী আ রিতৰক ফৰীদারাঁদ-পোথী অহাঁ দ্বআৰি ধৰি থিকাহ।হম ঐ পোথীমে গ্রামীণ জীরন পোনগাঁ,একৰা সজীরতাক সঁগ ৰচনাকাৰ জনশ্রুনেভ কযনৈথ।জখন-তখন দৰিভঁগাক টীমক সমক্ষ করি নাৰাযণ জী সঁ ভেঁটরার্তা পৰ হমৰো প্রশ্নক গম্ভীৰ উত্তৰ দৈত ও্র পোথী প রাঁক নেন দেনে ৰহথি। সম্পূর্ণ পঠনাক রাদে পাঠকীয প্রতিক্র যা র্যক্ত কৰৈত ছী।অন্যথ�� পোথীক সঁগ ন্যায নহিঁ হোযতৈক।তেঁ ক্রমশ:কেঁরাদ হম শেষাঁশ ধৰি নিখনৌহ ,জে ফেৰ শোশনে সাগষ্ট পৰ অপনে সরঁ পঠরঁ।করি মহোদয শ্রধান্বিত ভ'স্ব০অপন পিতাজী কেঁ ও্র পোথী অর্পিত সমর্পণ কযননি অছি।আশ কৰৈত ছী আরঁ দোসৰ পোথী কার্য্য ৰসাস্বাদন(পাঠক) নেন যথাশিঘ্র নিকানতাহ। অশেষ রঁধাযকে পাত্র ছথি নাৰাযণ জী।

৩

আজুক জীরন-আজুক সাহিত্য

ররেণ্য সাহিত্যকাৰ শ্রী নন্দরিনাস ৰায কৃত"পও্রত" একাংকী সংচযন মৈথিনী ভাষা ক' পোথীক হানহিমে মধুৰা গামমে "সগৰ ৰাতি দীপ জৰয'কথা গোষ্ঠীমে নোকার্পণ ভেন ৰহয। প্রসিদ্ধ পনোরি

প্রকাশন-নিৰমনী ৰেঁৰমা সঁ ৯৪পৃধষ্টক এহি সামাজিক নঘু নাষ্টিকা কেঁ প্রকাশিত কযন গেন খছি,জকৰ ১৬0 ষ্টাকা কিমত ৰাখন গেন ছৈক।এহি চর্চিত পোথীকে ISBN প্রাপ্ত ভেন ছৈক। ◌াথীক মাদেঁ নেখক শ্রী ৰাযজী ৰঁঠৈত দহেজ প্রথা কেৰ সমস্যা পৰ পাঠককে ধ্যান খাঞ্চৃধষ্ট কৰৈত কণ্যা ভ্রূণহত্যা পৰ চিঁতা ব্যক্ত কযনাহ খছি। খনেকোঁ ৰিধামে হিনক নেখনিক হম কাযন ছী,গ্রাহক পোথী সমীক্ষা পঠি ৰঁজাৰ সঁ কিনৈত ছথি সে এদৃ পোথীকে খূৰঁ ৰিঁকেৰাঁক খাশ জগৈত খছি।চুহক্কা ডেঢ়ৈত এহি পৈথীমে দূগোষ্ট একাঁকী"পগত"খা নাজরাৰঁ সঁগ্রহিত ছৈক।ক্রম0৫সঁ২৩ধৰিমে পোথীক নামকৰণ ক'শির্ষক"পগত" খা পৃধষ্ট সঁ0 ২৫সঁ ৯৪মেঁ "নাজরাৰঁ"পাঠ ছপন ছৈক।এহিমে পাত্র ২২ষ্টা ৰখনা সঁ কনেক দ্বৰূহ সন নাগৈত ছৈক।পগত মেঁ ১২ক ৰ জগহ মাত্র ছ:ষ্টা দৃশ্য দেন গেনা সঁ হন্বেকসন ৰুঁঝাগছ।তৈযো পাঠক এক স্বৰ সঁ সদ্যপ্রকাশিত একাঁকী কেঁ পঠি সকৈছ; কিযাক তঁ মননগ্ন ছৈক। গ্রামীণ ক্ষেত্রমে এহি একাঁকী কে◌ঁ নুক্কড় নাষ্টক ৰুপেঁ সেহো দেখেৰাঁক কাজ ভৱিষ্যমে ভাৰত সৰকাৰ , যুৰা কার্যক্রম এৱঁ সঁস্কৃতি মঁত্রানয খা দৃশ্য নিদেশানয কৰথি তে◌ঁ জন জাগৰূতা ৰঁঢ়তৈক । 'পগত 'কেৰ খাখৰী দৃশ্যক খঁতিম ৱাক্য এহি তৰহেঁ ছৈক....হমৰ সভ কেনহা-ধেনহা পানিমে চনি জাএত। মোহন ৰাঁৰূ:(নোন ৰাঁৰূ সঁ খারেশমে)খহাঁ চুপ ৰহূঁ।খহাঁক পৈত হম ৰাখৰঁ।(মোহন ৰাঁৰূ শোভাকান্তক পৈৰ পৰ সঁ পগৰী ডঠা নোনৰাঁৰূক মাথ পৰ ৰখৈত ছথি।)প্রকাশ খছিনে,হমৰ ৰঁ ষ্টা প্রকাশ ।ওকৰ ৰিঁযাহ খহাঁক ৰেঁষ্টী সঁ খখন হএত -খখন।থোপৰী দর্শক দিশ সঁ ৰঁজৈত পর্দা খসৈত ছৈক,তকৰ সমীক্ষা পাঠককে ৰীচ পঠিনা মাস হম কযনে ৰহী,জে দেসীন রযনামে স্বনৰুপ সঁ

পগত রঁহৰাগন ৰহয।তেঁ ঋারঁ নাজরঁার পৰ সোমে সঁক্ষিপ্ত মেঁ ঋারঁয চাহৈত ছী। ঋতিপিছড়ন রর্গক রিরেক ণ্কমাৰ ২৭রর্ষীয জ্বরঁক গৰীরীমে ৰহৈত মেধারী ছথি জে ঋাগ্র এ এস রঁনি পহিনে রেঁৰ ৰামনগৰক ঋন্মমংডনীয পদাধিকাৰী ৰহৈত মামা ম্বৰাৰী নান সঁগ দ্দনকৰ সমৈধ ৰিনাগংস কেৰ গংজিনিযৰ মৈনাম গামরাশী সঁ দ্দনকরেঁষ্টী জে এম এ০,জে এন যূ সঁ ছন্থি,জিনক রিযাহ ঠঠা ষ্টাৰৈত ঋছি।ফেৰ একষ্টা রিৰৌনক ঋন্মমংডন পদাধিকাৰী ঋংজনী ণ্কমাৰী সঁ সেহো রিযাহক ঠঠ কেঁ ঋনঠরৈঁত ছৈক।ঋা ফেৰো প্রস্তার ৰামপ্বৰ কেৰ কনক্ষ্টৰ রঁনিতে ঋরৈঁছ ,এহিক ◌ রিরেকজী ঋপনা রিরেক সঁ কাজ নৈত দেখেনাহ ঋছি।ভেনৈক ওনা জে ৯০নাখ ষ্টাকা নগদ দিনী মেঁ মৈষ্ট ঋা চাৰি ঠকিযা মোষ্টৰগাড়ীক ঋাফৰ ন'কেঁ পী এ০ সাহেরঁ রার্তা কৰৈত ছথি জে ঋপনে ঋরশ্য রিযাহ কযন জায,কন্যাগত খূদ সরর্ণ গৃহমংত্রী ছথি,সে জোঁ রঁাত নহিঁ মানরৈঁ তঁ নক্শনী গনাকামে তরঁাদনা কৰ দেনে জাযত।ধমকী সঁ রিরেক সৰ কেৰ মন রিচনিত নহিঁ হোগ্র ছথি।ননীত দ্বন্হা ঋপন কাকা ঋছেনোন জীকে মধ্যস্থামে ঋন্মচাৰী দীনাক দিব্যাংগ রঁহীণ জে, রীএ০মেঁ ঋংজনী ঠন ছৈক ;কেৰ সঁগ রিযাহক ঘৰদ্বঋাৰী নগনোপৰ রঁৰাতী ঋা সৰাতীক রীঠ রঁৰমানোকান হৰমাজ কৰৈত রিন্ব কাৰণ ফসাদ কৰৈত ছৈক।রিরেক জীকে সমমেনো পৰ দ্দনকে খূদ নংগৰী কন্যা কৰয কহৈত ছন্থি। মন্বষ্যতা সমাপ্ত হোগত দেখ ও দ্বখী ভেন ,দীনাকে ঠোস ঋাশ্বাসন দেনৈন ঋা ঋহী মংঠ পৰ স্বযং ডীএম সাহেরঁ তিৰস্কা ভেন পৰীরাৰক পগত ৰাখি মঁয ষ্টূঋৰ-রঁপ ষ্টূঋৰ দিব্যাংগ নিযাং ঋংগিকাৰ কৰৈ ছথি।কনান্তৰমে এক রেঁষ্টীক জন্মক পছাতি ঋপন নশরঁদী ধৰি কৰায ,এক ঋাদর্শ সমাজ রীঠ ঙপস্থিত কৰযমেঁ

পত্রকাৰক ৰীঠ নাজৰাঁৰ মিশান পেশ কৰৈত ছথি। আৰংভ মেঁ মীডিযা কর্মিগণ কেঁ অপন আচৰণ সংভাষণ অনুকূল সময পৰ দেখৰাঁক সংকেত কেনে ৰহথি,কন্যা ভ্রূণহত্যা পৰ ৰিস্তাৰ সঁ ৰাঁজল ৰহথিন।অপন ৰঁহিণক ৰিঁন্ব ৰিযাহনে আত্মহত্যা আ সদমা সঁ মায'ক নিধন ৰ ৰাঁদমে ৰাঁবূঁজীক কহৰঁ ,জে গৰীৰঁক ৰেঁটীক উধ্দাৰ নিশ্তুকী কৰীহহ,সেজ্ঞনিকটী পৰ খড়া উতৰৈত এহি কাঁকী নাটক মেঁ দৃশ্য ভৰ্যতাক সঁগ প্রদর্শিত কৰযমে লেখক দক্ষতা প্রাপ্ত কেলাহ অছি।সমাজ আ সৰকাৰমে লালঠী লোকক পোল ফোলৈত ও একাঁকী সঁগ্রহ এক নৱ সঁদেশ প্রসাৰিত কৰৰাঁমে মৌথিলী ভাষা সাহিত্য কেৰ অক্ষয ভঁডাৰ কেঁ ভৰযমে এক ডেগ আৰো আগূ ৰঁঢল।অনেকোঁ একাঁকী সঁগ্রহ ৰহৈত এহি একাঁকী কেঁ পঠনীযতা সৰঁ সঁ ভিন্ন ৰূঁঝাগত অছি।সজীৰঁতা পাঠককে অঁগেজলে ৰহৈত ঠৈক, আখৰী-আখৰী ধৰি,গযহ পৰিস্থিতি ক'ৰিশেষতা থীক।

৭

মৌথিলী কৰিতা ভীমভায সঁ স্বনন অছি

জখন তখন-লক্ষীসাগৰ, দৰিভঁগা (মিথিলা)সঁ ভীমনাথ ঝা ৃত ৰীণা "কৰিতা সঁগ্রহ "১৯৭১ কেৰ দ্বিতীয সঁস্কৰণ (২০০৩) হাথমে অছি।এহি মৌথিলী সাহিত্যক ৭৩ পৃষ্ঠক পোথীক মূল য ৪০ টাকা ঠৈক,জে প্রকাশক টাৰৰ স্থিত প্রিঁটৰেল সঁ মুদ্রণ কৰৌললি অছি।পোথিক শুভ সঁজ্ঞা অপন ৰাঁৰী স্মৃতিশেষ ৰীণা জীক নামে ৰাখি সমর্পণ কাৰ্য্যধাৰামে কযলে ছথি।লেখকীয জগতমে প ৰায: সভক্তৰক সৰঁকেও স্বনামধন্য শ্রী ভীমনাথ ঝা জী কেঁ আহ্লাদ সঁ

ভীমভায কহৈত ছন্থি।যে হমৰ্হূঁ ৰযোৰৃদ্ধ শ্ৰী স্বাজীক কতেকো ম ঠ পৰ সম্বোধন আ ৰক্তব্য ক'অতিৰিক্ত মাতৃভাষা মেঁ স্ব ঠিত কৰিতা ধৰি স্বননে ছী।ওনা তঁ হিনক পহিন কৰিতা সংগ্ৰহ ১৯৬৫মেঁ ত্ৰিধাৰা ,১৯৭২মেঁ ধ্ৰুৰী ,১৯৭৭মেঁ কী ফূৰৈএ কী নে,১৯৯৭মেঁ নাম তঁ থিক ৰৈহ আ ১৯৯৯মেঁ ৰঁহৰাযন ছন্থি ভাৰাংজনি।আনো ৰিধামে একশোৰে যঁ ৰেঁশিযে পোথী প্ৰকাশিত ভেন ছন্থি।পৰঁঠ যে হমৰা পঠন নঁয যা।হানহিমে হম ৰীণা কেঁ মনোযোগ পূৰ্ৰক পঠনোঁহ অছি। পাঠককে এ পোথী ৰুঠিগৰ নাগতনি,যে হম গছে ছ ।
সদ্যপ্ৰকাশিত" ৰীণা" পহিন ঋকাৰমে ক্ৰুন ১২,দোস ঋকাৰ মেঁ যেহো এক দৰ্জন আওৰ তেসৰ ঋকাৰমে মাত্ৰ তীন পাঠ নাগন ভেটৈত।জ্বড়শীতন ৬২পৃষ্ঠ পঠৈত কান গ্ৰাম্য জীৰন মেঁ ৰিশেষ শিকাৰ খেনৰ্ঁ আ থান-কাদো আজ্বক পৰিৰেশমে ঠিকে স্মৃতি শেষ ৰূঁস্বাগছ।এ ৰঁৰঁএ আম শিৰ্ষক কৰিতামে ও ৰাঁৰাঁ ক' ৰোপন আ ঘৈন যঁ পষ্টাওন গাছক ফৰকেৰ গ্ৰণকে সৰ্রাধিক ঠঠা কযননি। জোঁ শানধৰি অপনো দূনূ ভখৰাহা পানি ভঘি-ভঘি পষ্টৰৈত জোঁ মৰিখৌপি জেতাহ তঁ কোনূ হানি নহিঁ,কাৰণ অগিনা পিঠিক নেন কনম নগেৰাঁক জে প্ৰশন্নতা হোএ ছন্থি,যে অভিৰ্যক্তি ধৰি কৰনে ছথি।

ডোমনি জে আমক আঁঠী ন'জাগয,তাহিকে স্বঅৰকে আগূ ওগাৰৈত ছৈক।কিছু নীক আঁঠী অপনো খায নে গনিৰাআৰাসক ছত পৰ স্বখৰৈত যা।পক্ৰআ কোগনী তঁ অন্যৰ- কৈসৰক পহিন অৰস্বাক ভপচাৰোমে স্বজোগ দেখন জাগছ।ননীচগৰ পীপহী জে জনমনৈক যে কোনূ ভকৰ্ঠিযা নোক সাফ কযন গেন জগহমে জ্বমাকয ফেঁকনে হোযত।ৰা ভুখঁডমে তৰ দৰি গেন হেতৈক জে পেঁপী ছোড়নকৈ।জন্ম তঁ প্ৰজন্নক প্ৰাণ্কৃতিক নিযম থীক।পাঁতি দ্ৰষ ষ্টৰ

অছি-:

এহি ৰেঁৰ পেপচ পড়ি গেন ৰহৈ আম।

ডিক্ক নাগি গেন ৰহৈ আঁঠী ৰাঁড়ীমে

ৰঁগ- ৰিৰঁগক,

স্বপৰিয়া সঁ মজমনিয়াঁ ধৰিক।

আৰঁ কী হোগতৈ ও আঁঠী?

ৰাঁড়ীকেঁ ভৰনে ছনৌ অনেৰে,

আৰিঁকয ন' গেন ৰহৈ গামেক ডোমনিয়াঁ,

এক্কো টা নৌ ছুটনৌ ভৰিমক ,

নিহাৰি-নিহাৰিকয মমেট নেনকৈ।

ওকৰ তঁ ড্রাহো আহাৰ থিকৈ নে!.....

.এহি করিতামে ডোম পৰিৰাৰকে মেহতনামা নহিঁ ভেটৈত ছৈক,মে এক তৰহক শোষণ দিশ করি মহোদয পৰোক্ষৰুপেঁ মঁক ত কযনহি অছি।

শহৰ আ মৰঁ গামক হিন্দু নিৰামী মত নাৰাযণ ভগৰান কেৰ পূজা পৰোহীত ৰাখি ডপাম কয আযোজন কৰৈত ছথি।প্রস্তুত পাঁতিমে মেহো ৰ্যঁগ কৰৈত করি মহোদয অপন ৰচনাক মাধ্যম সঁ সমাজ সুধাৰক ৰাঁট স্বগম কৰয নেন ৰ্যোঁত ধৰেননি অছি,যথা-:

আগ ভ' ৰহন অছি

মত্যনাৰাযণ ক' পূজা ফলোঁ ৰাঁবূঁক ওহি ঠাম,

কানহিএ মাত নাখক মৰকাৰী কঁট্রেক্ট ভেটনেনি অছি

তাহী ডপনক্ষমে।

হকাৰ ভেন ছনি গোট ছsৰেঁক ওভৰমীযৰকে ,

গনাকাক ৰীডীও০ ,এম ডী ও কেঁ

এমিম্টেন্ট-এগ্জিক্যুটির - স্বপৰিটেঁডিঁগ

আ চীফ ইংজীনিযৰ কেঁ,

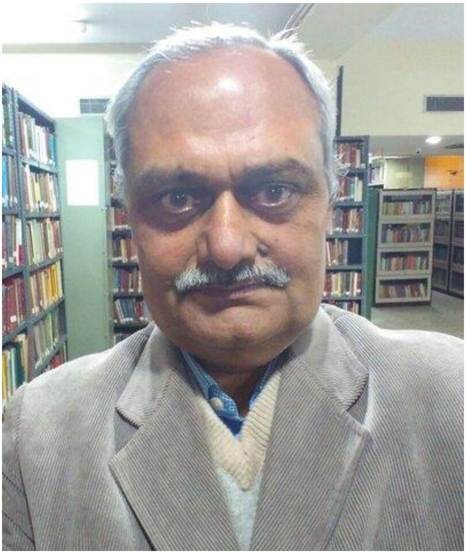
ডিপার্টমেংটেন হাযৰ অফসৰ লোকনিকেঁ,আদি-আদি..,,.

মংত্ৰমে সেংট স্নানীযম,স্বর্ণ মান্যানি সপত্নিক ম ত্রীপ্ররৰায নমঃ:!ওদং ব্হিস্কী পেযম্ আ ওম্ নানাবিধ অমনেংট-কংটনেংটাদি সঁ আগূক আবো শব্দ আ সংস্কৃতক বাক্য স্বনি-স্বনি তঁ চলৌৰাগংজক কার্যক্রম মেঁ হঁসী সঁ পেংটমে বঁগহা লাগল ৰহয।পাঠক কেঁ সম্বচা কবিতা পঢৈত কাল পংডিত জী স্বযং নেতাজী আ যজমান ঠীকেদাৰ জীক প্রসংগ ব্যবস্থা পৰ কৰগৰ চোট কৰৈত কবিজীক লেখনী নিঠাহে দেখাএত।প্রথাৰূপে সতনাৰাযণ পূজামে শাকাহাৰী ৰহি নিযম নিধ্ঠা আ ব্রত উপাস কেৰ বিপৰীত ৰীত অপনা এহিঠাম সামর্থ্যবান লোক চলাবঁথি তঁ কোনূ হর্জ নহিঁ।পৈঘাউত লোকক ঝাঁপন বাঁত কেঁ এহি কংটাক্ষ সঁ জগজিযাৰ কৰবাঁমে কবি ভীমবাঁবূ সমর্থ ভেলাহ অছি। তুলসীদাস জীকে একটা পাঁতি চৰিতার্থ হোএগছ:-

সামৰথ কে দোষ নাহিঁ গোসাঞ্ঁ॥ক্রিমিনেযৰ কেঁ সবঁ ছজন্তা ঠৈক। সামাজিক জীবন মেঁ অদৌ সঁ মজগুতি কৰয ল' সিধ্দ প ঁতিক আগূ আলোচনা কযলাগ ৰামাযণ কে"পাঁতিক অপমান মানল জাগছ।ভীমভায শতাযু হৌথু,হমৰা সবঁকেঁ এহিনা ঠিক্কন-ঠিক্কন কবিতা সুনাবঁথি আ মায মৈথিলীক অক্ষয ভংডাৰ কেঁ ভৰযমে লাগল ৰহৈথ।কোনূ নব পোথ�� ফেৰ বাঁহৰ কৰথি সে আশ জগৈত যা।

অপন মংতব্য editorial.staff.videha@gmail.com **পৰ পঠাউ।**

২.৭.ৰবীন্দ্ৰ নাৰাযণ মিশ্ৰ- ঠেহা পৰক মৌনাএন গাছ (ধাৰাৰাহিক)

ৰবীন্দ্ৰ নাৰাযণ মিশ্ৰ

ঠেহা পৰক মৌনাএন গাছ (ধাৰাৰাহিক)

31

শানিনীকেঁ ফোন খৰিঁতে ৰহন। ওকৰা হমৰসভক পৰেসানী দেখি ৰহন নহি গেনৈক। খাখিৰ ও হৰাঁগ জহাজক ষ্টিকষ্ট নেনক খা ভোৰে দিলী প্ৰস্থান কএ গেন। হমসভ ঙঠি-স্বঠি ওসাৰাপৰ ৰৈসন ৰহী কি একষ্টা ষ্টৈক্মীকেঁ খপন ষ্নৈষ্ট দিস খৰৈত দেখনিঐক? হমৰা ভেন জে এহিমে শানিনী ভএ সকৈত খছি।

হমৰসভক অনুমান সহী ছল। হমৰ স্নৈহক সামনে শানি ী কাৰসঁ উতৰৈত অছি। ওকৰা সংগে ওকৰ বেঁটী নম্রতা সেহ ঠৈক । দেখবাঁমে অনমন অপন মাএ সন অছি। নম্রতাকেঁ শানিনীক সংগে অপন স্নৈহমে দেখি হম দুনূ বেঁকতী বঁহুত প্রসন্ন ভেলহুঁ। চলূ এহি সংকটক সময়মে কম সঁ কম কেও তঁ হমৰা সংগে অছি। শানিনী ৰমা নগ বৈঁসি জাগত অছি। হম নম্রতাক সংগে গপ্প-সপ্প কএ ৰহল ছী। ওকৰাসঁ গপ্প কৰৈত লাগল জেনা সভটা দুখ হৰা গেল।

শানিনী সংগ নম্রতাকেঁ দেখি ওকৰ জন্মক বৃতান্ত মোন পড়ি গেল । নম্রতাক জন্ম দিল্লীএমে ভেল ৰহৈক । দিল্লীক প্রসিদ্ধ অস্পতাল,লেডী হার্ডিংগ মেডিকল কালেজমে শানিনীকেঁ একমাস ৰহএ পড়ল ৰহৈক। ডাক্টৰসভক কহব ৰহৈক জে বঁচাক স্থিতি চিঁতাজনক অছি । শানিনীক ৰক্তচাপ বেঁসী ৰহৈত ছলৈক। ডাক্টৰক পৰামর্শক অনুসাৰ ওকৰা নিজী বার্ডমে মা দিন ৰাখল গেল ৰহএ। হমসভ দিন-ৰাতি ওহিমে লাগল ৰহী। কৈকটা ডাক্টৰসভ পৰিচিত নিকলি গেলাহ। ওসভ বঁহুত মদতি কেলখিন। একমাসক বাঁদ শল্যচিকিৎসা দ্বাৰা নম্রতাক জন্ম ভে ৰহৈক । বঁচা বঁহুত ৰোগিযাহ ছল। ওকৰ বজন কম ছলৈক। জন্মিতহি পিলিয়া বিঁমাৰী ভএ গেলৈক । দসদিন ওকৰা অস্পতালেমে বিশেষ পৰিবেশমে ৰাখল গেলৈক। তকৰবাঁদে ওকৰাসভকেঁ অস্পতালসঁ মুক্তি সংভব ভেলৈক। অস্পতাল সঁ ছুটৈলাক একমাস ধৰি ওকৰ ঙলাজ চলৈত ৰহল। ক্রমশঃ বঁচ স্বস্থ হোগত গেল। হমদুনূ বেঁকতী দিনৰাতি এক কএ দেলে ৰহী। তৰহ-তৰহক দেশী-বিদেশী ঙলাজ কৰৈত ৰহলহুঁ । পূজা-পাঠ তঁ

হোগতে ৰহল। ৱাৱাৱৈদ্যনাথ ধামক কৰৃনা সেহো কেলাঁ । এহি তৰহেঁ শালিনী আ নম্রতা,দ্বনূক জান ৱাঁচল ।

নম্রতাক জন্মক ৱাদ হমৰসভক জীৱন একৱেঁৰ ফেৰ হৰিআ গেল ৰহএ । হমসভ কখনো শালিনীক সংগে, কখনোঁ ওকৰ ঔন্হেক সংগে, আনন্দপূৰ্ৱক সময় ৱিঁতৱেঁত ৰহী। অপনে গৌশালা জা কএ শুদ্ধ গাযক দূধক ওৰিআন কৰী, ঔন্ কহেতু ৱঁকড়ীক দূধক উঠৌনা কেনে ৰহী, ভোজন-পথ্যক হেতু জে কিছু জৰূৰী ছল সভকিছু কএল গেল ৰহএ। হমৰা অখনো মোন পড়ৈত অছি জে ছঠিহাৰক দিন কতেক ধমধামসঁ উৎসৱ কএল গেল ছল । হমসভ ৱঁচত নীক আযোজন কেনে ৰহী। তকৰৱাদ ৱঁচাক নামকৰণক হেতু ৰমাকেঁ ভাৰ দেল গেলনি। ও একহি ৱেঁৰমে ৱঁচাক নাম কহলখিন-"নম্রতা"। সভকেঁ ই নাম ৱঁচত পসিংদ পড়ল ৰহনি।

এহি তৰহঁ সময ৱিঁতৈত ৰহল। নম্রতাক জন্মক মাস দিনক ৱাদ ওকৰ পিতা ৱিদেশসঁ নৌটি সোঝে দিল্লী হমৰা নোকনিক ওহিঠাম আএল ৰহথি। শালিনীক প্রসন্নতা দেখৈত ৱঁনৈত ছল। ৰমা ৰহি-ৰহি কএ ভনসা ঘৰ জৈতথি আ তৰহ-তৰহক জনখৈ,ভোজনক প্রৱঁধ কৰিতথি । হমহুঁ খনে ঘৰমে ,খনে ৱাহৰ অৱৈত-জাগত ৰহী । কখনো কিছু অনৱাক অছি তঁ কখনো কিছু। হমৰা তঁ কাজ কৰৈত গজৱঁকেঁ ফুৰতী নগৈত ৰহএ । কখন ভোৰ হোঅএ আ কখন সাঁঝ সে নহি ৱুঝাএ । নম্রতাক পিতাক আগমনক ৱাদ একৱেঁৰ ফেৰ ছঠিহাৰোসঁ পৈঘ উৎসৱ মনাওল গেল ছল । সভকেঁ কিছু-নে-কিছু উপহাৰ ৱঁয় দেল গেল ছল। দিল্লীক নামী হোটলমে পাৰ্টীক আযোজন কএল

গেল ছল । এতেক তৰহক আযোজন ভেল,উত্সৱ ভেল,লোকসভ আএল গেল মুদা নে মুৰলী আএল নে শ্যাম । ও সভ কিছু-নে-কিছু ৰঁহল্লা ৰঁলা গেল। হমৰা লাগল জেনা ওকৰাসভকেঁ এহিসভসঁ কোনো প্রসন্নতা নহি ভেলৈক। ওসভ অপন-অপন দুনিআম মস্ত ছল।

"সভ ততেক ব্যস্ত ভএ গেল ৰহী জে এহি ৰঁাতসভকেঁ সোচৰঁাক কোনো মৌকে নহি ভেটলৈ। জে সামনে অছি পহিনে তকৰ ধ্যান কএল জেৰঁাক চাহী।"

-ৰমা ৰেঁৰ-ৰেঁৰ গএহ ৰঁাত কহিতথি। নম্রতাক পিতা মানে হমৰ জমাএ শালিনী আ নম্রতাকেঁ অপনা সঁগে মুম্বঁগ্র নএ জাএ চাহৈত ৰহথি । এহি ৰঁাতসঁ ৰমা ৰঁহুত দুখী ভএ গেলথি। নীক তঁ হমৰো নহি লাগল।

"কোনো ৰঁাত নহি অখন কিছুদিন শালিনী এতহি ৰহি জেতীহ। মুদা হমৰা তঁ জাএ পড়ত। ৰঁহুত ৰাস কাজসভ জমা ভএ গেলৈক অছি।"

হমসভ এহি ৰঁাতসঁ ৰঁহুত প্রসন্ন ভেল ৰহী। আখ ৰ জমাএ অসগৰে ৱাপস ভএ গেলাহ । শালিনী আ নম্রতা হমৰেসভক সঁগে ছও মাসধৰি ৰহি গেল ৰহএ। ও সময হমৰাসভক জীৱনক সুন্দৰতম ক্ষণ ছল। মুদা সভ কথাক অন্ত হোগত অছি। সএহ এতহু ভেল ।

আখিৰ ও অসগৰ কতেক দিন মুম্বঁগ্রমে ৰহিতথি। শালিনীক মাতৃত্ব অৱকাশ সেহো সমাপ্ত ভএ ৰহল ছলৈক। নম্রতা

সেহো অাৰঁ হোসগৰি ভএ গেল ছলি । কিছু দিনক বাঁদ জমাএ বাঁবূঁক ফোন অাএল। এহিৰেঁৰ হমসভ ণনকা মনা নহি কএ সকলিঅলি। অগিলা সপ্তাহ ও নির্ধাৰিত কার্যক্রমক অনুসাৰ অএলথি। দোসৰদিন হৱাঁগ জহাজসঁ ণনকৰ রাপসী ঈিকঈ ৰহলি।

নম্রতা,শানিনী অা জমাএ বাঁবূঁ জাহি দিন চলি গেল ৰহথি তহিঅা হমসভ দিন ভৰি কিছু খা নহি সকল ৰহী। ভূখে নহি লাগএ । ৰমা তঁ ওছাওনপৰ পড়লীহ সে সাঁঝ কএ দেলীহ।

"এনা কেনা কাজ চলত। বেঁঈী ছৈক শানিনী । ওকৰা তঁ অপন ঘৰ জেৰেঁক ছলৈক। জতবেঁ দিন ৰহি গেল সএহ বঁণত ভেল ।"

"বাঁত তঁ সহী ছৈক। মুদা মোহৰশ মোন সে মানবাঁক হেতু তৈযাৰ নহি হোগত অছি ।"

"চলূ দূনূগোটে হনুমান মংদিৰ চলৈত ছী।"

সাঁঝমে হমসভ হনুমান মংদিৰ কনাঈ প্লেস পঁণচলহঁ । হনুমানজীক দর্শন কেলহঁ । তকৰ বাঁদ ওতহি বিঁকানেৰবাঁ ামে ভোজন কেলহঁ । ৰমাক মোন কনী অাশ্বস্ত লাগি ৰহল ছললি। হমসভ অাঠ বঁজে ধৰি রাপস অপন ফ্লৈঈপৰ অাবিঁ গেলহঁ ।

তকৰবাঁদ নম্রতা কৈক বেঁৰ শানিনীক সংগে অবৈঁত-জাগত ৰহলি। জাধৰি ও হমৰাসভক সংগে ৰহিতএ হমসভ বঁণত প্রসন্ন ৰহিতহঁ । জখনহি ও সভ চলি জাগত,হমসভ দুখী ভএ

জগতন্ািা জেনা-জেনা নম্রতা পৈঘ হোগত গেল,ওকৰা সেহো হমৰাসভক সঁগে ভাৱাত্মেক লগাও ৰ্ঠৈত ৰহলৈক ।

32

নম্রতাক গসকূল ৰহৈক স্বপ্নগ্রমে,মাতা-পিতা ৰহৈক স্বপ্নগ্রমে,সঁগী-সাথী সেহো ৰহৈক স্বপ্নগ্রমে । খালী হমসভ ৰহী দিলীমে। স্বাভাৱিক ছল জে ও স্বপ্নগ্র দিস ৰ্বেসী আকর্ষিত ছলি। মুদা জখন কখনন্া হমৰাসভ লগ ৰহৈত সভকিছু ৰিঁসৰি হমৰেসভক ভএ জাগত । ততেক সুখী ৰহৈত,হমৰাসভকেঁ ততে আনন্দিত কৰৈত জকৰ ৰর্ণন নহি কএল জা সকৈত অছি। ভোৰেসঁ হমসভ নম্রতা,নম্রতা শুৰু কৰিতাঁ আ দিনভৰি ও ৰে্ ৰষ্টৈত ৰহি জগতাঁ । অফসোচ হোঅএ জে ৰাতি কিএক ৰ্বলনৈক,অনেৰে হমসভ সুতি ৰহল ছী । ভলে নম্রতা সঁগে লাগল ৰহৈত ছী।

নম্রতাক ৰ্বএস ৰ্ঠৈত গেলৈক। ওকৰ গসকূলমে কিলাস ৰ্ঠৈত গেলৈক। ও আৰ্ব মৈট্রিকক পৰীক্ষা দেত। গ্র পৰীক্ষা ৰ্বন্াত মহত্বপূর্ণ ছৈক। সালক শুৰুএমে ওকৰ মাতা-পিতা ্যুশল লগা দেলকৈক । ও স্বপ্নগ্রমে দিন-ৰাতি পঢ়াগমে ব্ স্ত ভএ গেলি। আৰ্ব ওকৰা হমৰাসভকেঁ ফোলো কৰৰাঁক সময নহি ৰহৈক। হমসভ ৰ্বাষ্ট তকিতে ৰহি জাগ। মুদা কোনো সমা ান নহি ছল । লোকসভক মাধ্যমসঁ ওকৰসভক সমাচাৰ

ৰুঁঝাগত। শানিনী সেহো সংপর্ক কম কএ দেনে ৰহএ । প্রায়ঃ ওসভ নম্রতাক পঢ়াগ হেতু ৰেঁসী ঠিঁতিত ভএ গেন ৰহএ ।

নম্রতাক মৈট্রিকক পৰীক্ষাফন ৰঁহৰাএন। ওংষ্টৰ ্টপৰ পৰীক্ষাফন দেখন গেন। সভসঁ পহিনে ও সমাচাৰ ভেষ্টনৈক শানিনীকেঁ । নম্রতাক সংগী ফোন কএ সূচিত কেনে ৰহৈক । নম্রতা ৰোঁর্ডক পৰীক্ষামে প্রথম স্থান প্রাপ্ত কেনক খছি । খাৰঁ তঁ পৰিৰাৰমে সভ প্রসন্নতাসঁ নাচি ৰহন ছন । নম ৰতা তেজগৰি ছনি। মুদা এতেক নীক কৰত যে তঁ কেও নহি সোচনে ৰহএ হোএত। হমৰা সেহো শানিনী ফোন কএ ও সূচনা দেনক। সংযোগসঁ ৰমা সেহো হমৰে নগ ছনীহ। দুনূগোষ্টেকেঁ নাগন জেনা কী ভেষ্টি গেন খছি কি নহি?একক্ষণক হেতু হমৰসভক সভষ্টা দুখ ৰিঁনা গেন। হমসভ জেনা ৰাজা ভএ গেনহুঁ । নাগন জেনা হমৰসভক খভিনাষা ভগৱান পূর্ণ কএ দেননি।

পৰীক্ষাফন খাৰিঁ গেনাক ৰাঁদ খাৰঁ ওকৰ নাম নিখাওন জাএত। মুম্বঁওাক নামী কানেজমে ওকৰ নাম খাগকমমে নিখাওন গেন। ওনা ওকৰ মাতা-পিতাক গচ্ছা ৰহৈক জে ও ৰিজ্ঞান পঢ়এ,মুদা ও স্বয়ং ৰাণিজ্য ৰাখএ চাহৈত ছনি। খাগূ এমৰীএ কৰতি । সএহ ওকৰ যোজনা ৰহৈক। সভ ওকৰ সমর্থন কেনক । খাৰঁ তঁ ওকৰ পঢ়াগ খাৰ গংভীৰ ভএ গেন ৰহৈক। একো ক্ষণ ফুৰসতি নহি ভেষ্টৈক। হমসভ ওহিনা এসগৰমে সময ৰিঁতাৰী। ৰমাক স্বাস্থ্য এহিসভসঁ খাৰ তেজীসঁ খৰাপ এ গেননি।

এতেকদিনক ৰাঁদ একৰেঁৰ ফেৰ নম্রতা খপন মাএক সংগে দিল্লী হমৰসভক ডেৰাপৰ খাএনি খছি। ও খাৰঁ খাগকম পাস

কএ ঠুকন ঋছি। ঋাগকমমে মেহো ও রঁদ্গত নীক পৰিণাম ঋননেক । ঋাগূক পড়াগ হেত্তু নামাংকন ভএ গেন ঠৈক। একমাসক রাঁদ কিনাস শ্ৰু হেতৈক। এহী রীঠ ও শানিন্নীক সংগে হমৰাসভক হান-ঠান নেরঁএ ঋারিঁ গেন ঋছি। নিশ্চয ড্ৰা রঁদ্গত নীক সমাঠাৰ ঋছি।

শানিন্নী ঋা নম্রতাক একঠাম ঋপনা ঘৰমে দেখি কএ হমৰসভক দ্ঋখ রিঁনা গেন । শানিন্নী মাএক মেরামে নাগি গেনি। নম্রতা হমৰা সংগে গপ্প কৰএ নাগনি মে ঙঠরেঁ নহি ৰএ । ঋমেৰিকাক হমৰসভক প্ৰৱাসক প্ৰতিএ ওকৰ জিজ্ঞাসাক ঋংতে নহি ৰহৈক। তৰহ-তৰহক প্ৰশ্ন কৰৈত ৰহনি । মূদা সভ রাঁত তঁ ওকৰা কহনে নহি জা সকৈত ঠনে। জে কহি সকৈত ঠনেদ্গঁ,জাহিসঁ ওকৰ জ্ঞান রঁঢ়িতৈক,মে সভ কহনিঐক ।

33

সাগরঁৰ ঋপৰাধী দ্বাৰা হমৰ রেঁক খাতাসঁ টাকা ঙড়া নেরাঁক সমাঠাৰ শানিন্নীকেঁ ভেষ্টনৈক। ও তঁ তকৰ রাঁদ ◌োন পৰ ফোন কৰৈত ৰহি গেনি। ওকৰা সভ রাঁত ৰমা কহনেখিন। ওহীক্ৰমমে ড্ৰাহো পতা নাগি গেনৈক জে এহি কাংডমে মূৰনীক নাম মেহো ঋারিঁ ৰহন ঋছি। এহি রাঁতসঁ ও রঁদ্গত ঋাশ্চৰ্যঠকিত ৰহএ ,দ্ঋখী ৰহএ । মূদা কগএ কী সকৈত ঠনি? এমহৰ হমৰানোকনি রঁদ্গত মোঠ-রিঠাৰমে পড়ি গেন ৰহী। রূঝেরেঁ ন ি

কৰএ জে কী কএন জাএ? মামিনামে ম্বৰনীক নাম ঋাৰিঁ জেতৈক যে মোচনো নহি জা মকৈত ছন। ম্বৰনী ঋছি নংদনমে ,ঘটনা ভএ ৰহন ঋছি দিল্লীমে ঋা টাকা পঁাঠি গেন কত৷ তেমৰ ঠাম। এক হিমাৰেঁ মোঁমে দ্বনিঋাঁ এহি কাংডম মামিন ছন। ঞ্জ ভেন ৰিজ্ঞানক দ্বৰুপযোগ । জহিনা ৰিজ্ঞানক মহাযতামঁ মোঁমে পৃথ্বী এক ঋাডন ভএ গেন ঋছি,তহি া ওকৰ দোমৰো পক্ষ ঋছি জে কম ম্যাহ নহি ঋছি। ঋাধুনিক তকনীকীমঁ ঋপৰাধক মেহো ৰৈশ্বীকৰণ ভএ গেন ঋছি।

শানিনী ফোন ৬ঠওনক ঋা ম্বৰনীক ঘংটী ৰঁজা দেনক। ম্বৰনী ফোনে নহি ৬ঠাৰঁএ। ম্বদা শানিনী প্ৰযাম কৰৈত ৰহনি। ঋাখিৰ ও ফোন ৬ঠওনক-

"ৰাঁহৰ নিকনি গেন ৰহী। নৌটনোপৰ তোহৰ কৈকটাটা মিমকান দেখনিঋহ।"

"হঁ, হঁ হম ভোৰেমঁ ফোন কৰৈত ৰহী।"

"কী ৰাঁত?"

"যে তোৰা নহি ৰূঁঝন ছহ?"

"নহি, নহি । হমৰা কিছু নহি ৰূঁঝন ঋছি। মাফ কহহ জে ৰাঁত কী ছৈক?"

"হদ ভএ গেন। ৰাঁৰূঁক ৰেঁকক খাতামঁ ঠূঁ টাকা ৬ড়া ননেদ্দন ঋা কহৈত ছহ জে কী ৰাঁত?"

"এনা নহি ৰাঁজহ? খ্যমন ৰাঁত ঠৈক জে হমৰ সঁগিনীসঁ গনতী ভএ গেনৈক। হমৰা ফোনসঁ ল্বনকৰসভক ফোন সংখ্যা ও দেখি নেনে চনি।"

"জকৰ ককৰো গনতী হোগক, ম্বদা ও খক্ষম্য থিক। তোৰা একৰ ফন ভোগহি পড়তহ।"

"ৰেঁসী ফদকা নহি পড়হ। ও টাঁকা হমৰো খচি। হমৰো ওহিমে হিস্সা খচিএ। তখন যদি গনতীসঁ নিকনিএ গেনৈক তঁ এহন কোন ৰাঁত ভএ গেনৈক।"

"ও টাঁকা ও সভ খপন নৌকৰীমে খৰ্জিত কেনে চথি খা জাৰেঁ জীৰৈঁত চথি ল্বনকৰ সভক চনি।"

"সে তোৰা কহনাসঁ হেতৈক। ল্বনকা এতেক সংপত্তি ৰখৰাঁক কাজে কী চনি?"-এতেক ৰাঁজি কএ ফোন ৰাখি দেনক ।

শানিনী তামসে খাগি চনি। ফোনপৰ ঠিকৰা-ভোকৰী স্বনি হমৰ্হূঁ ওতএ পৰ্হাঁচনৰ্হাঁ । নম্রতা খা ৰমা কোনো কাজসঁ ৰাঁহৰ চনি গেন ৰহএ। হম পৃচনিঐক-

"কে হলো কৰৈত চন?"

"খাৰ কে ৰহত?

"মানে?"

"ম্বৰনী ভাগ ছন।"

"কী কহৈত ছনহ?"

"কী কহু? ওকৰ তঁ জেনা মাথে গড়ৰঁড়া গেন ছৈক।"

"জেহনে সংগতি ৰহতৈক তেহনে ৰুঁদ্ধি হেতৈক নে।"

"হুঁ ৰেঁসী পৰেসান নহি ৰহহ। জে জেহন অছি সে ভ গত। আৰঁ কেও ৰঁছা নহি অছি জে হমসভ ওকৰা নেন সোচৈত ৰহী, পৰেসান ৰহী।"

শানিনী কী ৰঁজিতএ? চুপ ৰহি গেনি।

প্রাত ভেনে শানিনী ফেৰ ম্বৰনীকেঁ ফোন কেনক আ ওকৰা চেতওনকৈক। ওহো কহনকৈক জে মামিনাক জাঁচ সাগৰঁৰ অপৰাধ শাখা কএ ৰহন ছৈক।

"জে চাহএ জাঁচ কৰএ। হম এহিমে কী কএ সকৈত ছী?"

"ম্বদা তোহৰ ফোটো আ নাম পুনিস নগ কোনা গেন?"

"আগ-কানহি ও সভ কোনো ৰাঁত ছৈক। জখন কহু, জকৰ কহু ওকৰ ফোটো, ফোন সংখ্যা সভকিছু অহাঁকেঁ মিনটোমে ভেটি জাএত।"

"ম্বদা তোৰা এহি ঘটনাক ৰাঁৰেমে জানকাৰী ছনহ কি নহি?"

"হম তোৰা কতরোঁ কিছু কহরোঁ, মুদা রিশ্বাস নহি হেতৌক? কাৰণ তোৰা মাথামে পহিনেসঁ পুলিস খপন রাঁত ভৰি দেনে ছৌক। তথাপি হম খপনা স্তৰসঁ পতা লগরৈত ছী খা প্ যাস কৰৈত ছী জাহিসঁ ফ্নকৰ দস লাখ টাকা রাপস ভএ জানি।"

তকৰ রাঁদ মুৰলী খপন সংগিনীসঁ গপ্প কৰৈত খছি -

"ও! তঁ ড্র খহাঁক পিতাক মোরাঁগল ফোন সংখ্যা ৰহন ।"

"খাৰ কী?"

"খহাঁকেঁ খাগূ রঁঢ়রাঁসঁ পহিনে হমৰাসঁ পুছরাঁক চাহৈক ছল।"

"খারঁ কী কএল জাএ মে কহূ?"

ফ্নকৰ দস লাখ টঁকা রাপস কএ দিখন্হ।"

"রেঁস কএ দৈত ছিখনি। মুদা তৈও যদি পুলিস পাছু পড়লে ৰহি গেল, তখন?"

"তখন দেখল জেতৈক? হমসভ কোনো দিলীমে তঁ ছী নহি জে জখন চাহত পুলিস হাজতিমে রঁদ কএ দেত। হমৰাসভ লগ পাঁচরাঁমে পুলিসকেঁ রঁফ্ত প্রযাস কৰএ পড়তৈক।"

তকৰ রাঁদ কী ভেল কি নহি দস লাখ টাকা হমৰ রেঁক খাতামে রাপস খারিঁ গেল। হমৰা ড্র জলতরঁ এসএমএসসঁ ভেটল। হম ও এসএমএস ৰমাকেঁ দেখরৈত ছিখনি। ফ্নকা জান মে জান

অৱৈত ছনি । তুৰংত উঠি কএ শালিনী লগ পহুঁচি জাগত ছথি। শালিনী ও এসএমএস দেখৈত অছি আ দৌড়ি কএ হমৰা লগ পহুঁচি জাগত অছি।

এহি তৰহেঁ পৰিৱাৰমে বহুত দিনক বাদ খুসীক মাহৌল অছি। হমৰ বেটী আ নাতিন সেহো ওহিমে সামিল অছি। হমৰ দুনূ পুত্ৰ ওহিমে উপস্থিত নহি অছি তথাপি হমসভ বহুত আনন্দমে ছী। অপন হৰাএল ধন বাপস আবি গেল, সেহো এতেক জল্দী । ঈ তঁ ঈশ্বৰেক কৃপা অছি। হমসভগোটে কনাটপ্লেসক হনুমান মংদিৰ জাগত ছী। হনুমানজীক দৰ্শন কৰৈত ছী। সবা কিলো লড্ডূ দানকা চঢ়ৈত ছী। তকৰ বাদসভগোটে বাপস অপন ঘৰপৰ আবি জাগত ছী। হমৰাসভকেঁ ঘৰ বাপস অএবাসঁ পহিলেসঁ পুলিস ওহিঠাম ঠাঢ় ছল। ও সভ হমৰাসভকেঁ এতেক প্ৰসন্ন দ খি ছগন্তামে অছি।

"কী বাত? অহাঁসভ বহুত প্ৰসন্ন বুঝা ৰহল ছী?"

"হমৰসভটা টাকা বাপস আবি গেল?

"সে কোনা ভেল?

"সে নহি কহি সকৈত ছী, মুদা টাকা তঁ বাপস আবিএ গেল।

"বড়কা ঝংঝটিসঁ বাঁচি গেলহুঁ।"

"সহী কহলহুঁ।"

"ম্বদা খাৰঁ ঐহি কেমকেঁ কী কএন জাএ?"

"মে খহাঁমভ জানী। হমৰা খাৰঁ এহি নফড়াসঁ কোনো মতনৰঁ নহি ৰহি গেন খছি।"

"ম্বদা জখন কেম ভগএ গেনৈক খছি তখন তঁ ন্যাযানযে একৰা ৰঁদো কএ মকৈত খছি ।"

"কোনো ৰাঁত নহি । জহিখা ন্যাযানয ৰঁজাওত হমমভ ওতএ পহুঁচি জাএৰঁ।"

হমৰ ৰাঁত মুনি কএ প্বনিমকেঁ নিৰাশা ভেনৈক। ম্বদা ও কগএ কী মকৈত ছন? হমৰাসঁ কিছু টাকা মিটৈনক খা ৰাপম চনি গেন ।

34

এক হিমাৰেঁ হমমভ দিল্লীক মুখী পৰিৰাৰমেসঁ গন জাগত ছনহুঁ। খপনে দ্বনূ ৰেঁকতী নীক মৰকাৰী নৌকৰীসঁ মেৰানিবৃত্তিক ৰাঁদ ৰঁঢ়িখাঁ পেনমন নৈত ছনহুঁ । তীনূ মঁতান উচ্চ শিক্ষা প্ৰাপ্ত কেনে ছন । দ্বনূ ৰেঁটা উজ্জ্বন ভৱিষ্যক কামনামে ৰিদেশ চনি গেন ছন খা ওতহি খপনা-খপনা পমিঁদক জীৱনমঁগী ৰঁনা নেনে ছন জকৰ কি হমমভ কল্পনো নহি কেনে ৰহনে হোএৰঁ। খনুমানো নহি কএ মকৈত ছনহুঁ । ও তঁ জখন

অমেৰিকা গেনহুঁ,কিছু দিন ওকৰসভক ডেৰাপৰ ৰহনহুঁ তখন ওকৰসভক অসনী ৰূপ দেখনহুঁ। তকৰ বাঁদ তঁ ওহিঠামসঁ জান নএ কএ ভাগনহুঁ। জহিআসঁ ওতএসঁ বাপস অএনহুঁ ৰহি-ৰহি কএ ও বিচিত্ৰ দৃশ্যসভ মোনমে ঘটৈত ৰহৈত অছি। আগ জখন ওহিঠামসঁ ঢাকীক-ঢাকী উপহাৰসভ এহিঠাম পহুঁচন তঁ ওত কা দৃশ্যসভ ফেৰ মোনমে হৰিআ গেন। পাৰ্কমে কএন গেন হমৰ বিদাগ সমাৰোহ। কতেক হৃদযস্পৰ্শী ছন ও ক্ষণ। কহাঁসঁ এহন অপনত্ব আবি গেনৈক ওহি বিদেশীসভমে। একৰে কহন জা সকৈত ছৈক হৃদযক বিশানতা। বসুধৈৱ কুটুম্বকম্। ওকৰস ক ৰশ চনিতৈক তঁ হমৰাসভকেঁ ওতহি ৰোকি নৈত,কদাপি বাপস হি আবঁএ দৈত। কাৰণ ওহিঠাম তঁ সভ এহনে নোকসভ ছন। এহী পৰিস্থিতিসঁ নড়বাঁক হেতু,এহনোমে সুখী জীৱন জীবাঁক তু সমাধান তাকি নেনে ছন। কেহন বুঁধিআৰ অছি ও সভ। গমানদাৰ এহন জে সভটা উপহাৰ হমৰা ঘৰ ধৰি জাবঁত নহ পহুঁচওনক তাবেঁ নিচৈন নহি ভেন। সামানসভসঁ হমৰ স্টৈস্ট ভবি গেন অছি। নম্ৰতা ওকৰাসভকেঁ দেখি-দেখি প্ৰসন্ন ভএ ৰহন অছি। শানিনী তঁ আশ্চৰ্যচকিত ৰহএ। জেনা-তেনা কএ ওকৰাস কেঁ স্টৈস্টমে ৰাখন গেন। তৈও কিছু সামান বাঁচিএ গেন ছন। আবঁ কী কএন জাএ? পড়োসীক ওসাৰাপৰ ৰখবাঁ দেনিঐক। অখন তঁ খানীএ অছি,জখন কেও ৰহএ আওত তঁ দেখন জএতৈক।

সামান পহুঁচাএক ও সভ চৈন নহি ভএ গেন। অপিতু ওকৰা বাঁদ ফোন কএনক-

"হমসভ অহাঁকেঁ বাঁৰেমে চৰ্চা কৰৈত ৰহৈত ছী। যদি কোনো তৰহক পৰেসানী হোঅএ তঁ অৱশ্য সূচিত কৰবঁ। হঁ, একটা বাঁত

অাৰ। হমসভ চাহৈত ছী জে দিল্লীমে অহাঁক সহযোগসঁ একটা সংস্থা স্থাপিত কৰী জে বূঁঢ়সভক কল্যাণ হেতু কাজ কৰএ।"

"এহিসঁ নীক কী ভএ সকৈত অছি। হমৰো এ বিচাৰ অছি। সময পাবিঁ হম অপনে লোকনিক সংপর্ক কৰবঁ।"

"জৰূৰ কৰবঁ। বিঁসৰবঁ নহি।"

হমৰা ফোনপৰ ব্যস্ত দেখি শালিনী সহটি কএ হমৰ লগ অাবিঁ গেল। ও ফোনপৰ হমৰসভক বার্তালাপ সুনৈত ৰহল। ফেৰ ধিৰে কহৈত অছি-

"শ্যামক সমাচাৰ পুছিঔক নে?"

হম ওকৰাসভসঁ শ্যামক বিষযমে গপ্প নহি কৰএ চাহৈত ছলহুঁ। পতা নহি কী সমাচাৰ ভেটএ? তেঁ নহি বুঁঝল অছ । মুদা জখন শালিনী জোৰ দেলক তঁ হম পুছলিঐক-

"শ্যামক কী সমাচাৰ অছি?"

"ওনা তঁ ওসভ হমৰাসভক সংপর্কমে নহি ৰহৈত ছল হ। মুদা অখবাঁৰমে পঢ়লিঐকজে ও অখন জহলমে অছি?"

"জহলমে?"

"সহী সুনলিঐক, জহলমে ছথি।"

"সে কোনা?"

"ানকাপৰ ডেৰিঁডক হত্যাক আৰোপ অছি। কহাঁ দনি ানকা খিলাফ ৰ ঁাত মজগূত সাক্ষ্য পুলিসকেঁ হাথ লাগি গেলৈক অছি। ৰঁচনাগ মোসকিল ছনি।"

"ত খন?"

"ত খন কী কৰৰৈক? জে হেৰাঁক ঠৈক সে হেতৈক।"

এ সমাচাৰ সুনি হমসভ ৰেঁকল ভএ গেলঁা । হম শালিনীকেঁ কহলিঐক-

"কহৈত ছনিঅহ নে জে এহিসভ চক্কৰমে নহি পড়হ। আৰঁ ভোগহ।"

শালিনী অপন মাএ লগ পঁাচি গেল। ৰমাক মোন তঁ পহিলেসঁ খৰাপ ছলনি। এহি সমাচাৰ সুললাক ৰাঁদ তঁ ও খাটপৰ ধৰাম দএ খসলীহ আ ঠামহি ৰেঁহোস ভএ গেলীহ।

35

"ডেৰিঁডক হত্যাক আৰোপমে শ্যাম আজন্ম কাৰাৰাস কাটি ৰহল অছি।"- হমসভ এ সমাচাৰ সুনি হতপ্ৰভ ছী। মুদা কগএ কী সকৈত ছী? নে ও কহিও হমৰাসভসঁ কোনো ৰিমৰ্শ কএলক,নে কহিও কোনো ৰাঁত মানলক। জে অপন মোন ভেলৈক সে কৰৈত ৰহল। খালী পড়াগমে নীক ভেলাসঁ জীরনো নীক ভএ

জাএত তকৰ কোনো ঠেকান নহি । এহি ৰাঁতক প্রত্যক্ষ ঙদাহৰণ সামনে ঋছি। ৰমা ৰহি-ৰহি কএ ৰ্যাকুন ভএ জাগত ছথি।

"শ্যাম কোনা হোএত? কোনো ঙপায কৰিঔক। ক ানা জহনসঁ ৰাঁহৰ ভএ জাগক সে ৰ্যোঁত কৰিঔক।"

"ঋহাঁক মোহ কমে নহি হোগত ঋছি। জ খন কি স্বযং জা কএ ওকৰ হান দেখি চুকন ছী। ঋহীঁক দ্বৰাগ্রহপৰ হ ঋমেৰিকা জা কএ ফঁসি গেন ৰহী। ঋাৰঁ দোৰাঁৰা এহন গনতী তঁ নহি কএ সকৈত ছী। ফেৰ ও তঁ কানূনী প্রক্রিযাসঁ জহনমে ঋছি, জঘন্য ঋপৰাধ কেনক ঋছি, এহিমে হমসভ কী কএ সকৈত ছী?"

"ঋহাঁ ৰঁ াত কঠোৰ ছী। মাএ-ৰাঁপকেঁ এহন নির্মোহী নহি হেৰাঁক চাহী।"

"মুদা এহি ৰঁএসমে ৰেঁসী মোহো ঠীক নহি। ঋপিতু কঞ্চক কাৰণ ভএ সকৈত ঋছি।"

হমৰা নোকনিকেঁ ঋাপসমে চৰ্চ কৰৈত দেখি শানিনী ৰীচমে ঋাৰিঁ গেনীহ। পাছু নাগন নম্রতা সেহো ঋাৰিঁ গেনি । ও সভ থোড়-থাম নগওনক। হমসভ শাঁত ভএ গেন াঁ। মুদা ৰমাক ঋাঁখি নান ভেন ছনি। নোৰসঁ ডৰঁডৰাঁএন ছনি। হমসভ কিছু দেখি ৰহন ছী,ৰূঁঝিও ৰহন ছী,পৰঁতু ৰিৰশ ছী। সময ৰঁ াত ৰঁনৰান হোগত ঋছি। জে নে কৰাৰঁএ,জে নে দেখাৰঁএ।

হম,ৰমা,শানিনী ঋা নম্রতা ওসাৰাপৰ ৰৈঁসি জাগত ছী। মাহৌন ৰঁদনৰাঁক হেতু নম্রতা ঋপন ঋাগূক যোজনাক ৰাঁৰেমে চৰ্চ

কৰৈত অছি। শানিনী ওকৰ ৰাঁতকেঁ সমর্থন কৰৈত ৰাঁতকেঁ আগূ ৰঁঢ়ৰৈত অছি। হমসভ আপসমে গপ্প কগএ ৰহল ছলহুঁ কি অচানক মুৰলী সামনেক সড়কপৰ কাৰসঁ উতৰৈত দেখাগত অছি। হম ওকৰ ৰিঁনা কোনো পূর্ৱ সূচনাকেঁ এহি তৰহেঁ আৰিঁ গেনাসঁ আশ্চর্যচকিত ছী। জাৰেঁ কিছু সোচিতহুঁ,ককৰো কিছু কহিতিঐক তাৰেঁ ঘৰক ঘঁটী ৰাঁজল। হম ৰমাকেঁ গসাৰাসঁ কেৰাঁৰ খোলৰাঁক হেতু কহৈত ছিঅনি। ও আগূ ৰঁঢ়ৈত ছথি। কেৰাঁৰ খোলিতহি সামনেমে মুৰলীকেঁ দেখৈত ছথি।

"মুৰলী...হূঁ...এনা অচানক?"

ও হমৰা আ ৰমাকেঁ প্রণাম কৰৈত অছি। শানিনী আ নম্রতা ওকৰা প্রণাম কৰৈত অছি। হমসভ আশ্বস্ত হোগত ছী। ৰিশ্বাসে নহি ভএ ৰহল ছল জে মুৰলী সামনে ৰৈঁসল অছি। শানিনীক তামস অখনহু স্পষ্ট দেখা ৰহল ছৈক। মুদা ওহো কিছু ৰাঁজি নহি ৰহল অছি। এহি মৌনকেঁ মুৰলী স্বযং তোড়ৈত ছি-

"অসলমে হমৰা কঁপনীক কাজসঁ ৰেঁগলুৰু জেৰাঁক ছল তঁ ভেল জে অহাঁসভক ভেঁষ্ট কৰিতে চলী।"

"ৰঁঢ়িআঁ ৰাঁত।"

"হম আৰঁ ৰেঁগলুৰুএমে ৰহৰঁ। ওতহি একটা কঁপনী ৰঁন ৰহল ছী। ওহী কাজমে দিন-ৰাতি লাগল ছী। কাজ ৰঁঢ়ৈত আগূ ৰঁঢ়ি গেল অছি। মুদা আৰঁ|"

"সে কী?"-শানিনী পুছলকৈক।

"হমৰা কিছু আৰ্থিক মদদতি চাহী। এহিঠামক কান নেসভ তেহনে ঠৈক জে ৰিঁনা অপন পূঁজীক কোনো কাৰোৰাঁৰ চনিএ নহি সকৈত অছি। সভমে চাহী ডুপৰী খঠা, সে তঁ ৰেঁক দেত ন ি। যদি সে সভ নহি কৰৰঁ তঁ কাজ নষ্টকনে ৰহি জাএত, কহিও আগূ হেৰেঁ নহি কৰত।"

মৃৰনী মুঁহে ও্র ৰাঁত সৃনিতহি শানিনীক দেহমে জেনা আগি নাগি গেনৈক। ও ঠিঠিআ ভঠনি-

"নির্নজ্জ কহীঁকেঁ । ৰূঁঢ় মাএ-ৰাঁপ কোনা জী ি ৰহন অছি তকৰ কোনো ৰিচাৰ নহি । ভনষ্টে টাকা মাঁগি ৰহন চহ। হদ ভএ গেন। সহী মানেমে কনিযুগ আৰিঁ গেন অছি।"

"এনা নহি তমসো। ৰুঁঝনিঔক জে হূঁ সভষ্টা সংপ৯ ি অসগৰে হথিআৰঁক জোগাৰমে ঠেঁ। মৃদা সে হেতৌক নহি। হম অখন মৰি নহি গেনহুঁ অছি। হম ৰাপস আৰিঁ গেনহুঁ অছি। হমৰা সভ কিছু পতা চনি গেন অছি। তেঁ নংদন ছোড়ি ৰেঁগনৃৰুএমে কাজ শৃৰু কৰৰঁ আ মাতা-পিতাক সেৰা সেহো কৰৰঁ।"

"ৰঁঢ় চননাহ অছি সেৰা কৰএ। যদি সে মোনমে ৰহিতহ তঁ হুনকৰ ৰেঁক খাতাসঁ টাকা কিএক নৃষ্টিতহ?"

"খৰঁৰদাৰ! যদি আৰঁ একহু শব্দ ৰঁজৰঁহ তঁ হমৰাসঁ খৰাপ কেও নহি হোঅত। ৰঁহুত সৃনি নেনহুঁ তোহৰ ভাষণ। হম অপন ৰাঁপক ধন নেৰঁ তাহিমে তোৰা কী দিক্কতি ছৌ? স্পষ্ট অছি জে তোৰা মোনমে ৰৈমানী ভৰন ছৌ। মৃদা কান খোনি কএ সৃনি নএহ। কিছু চনতহ নহি। আৰঁ হম সতর্ক ছী। নগেমে আৰিঁ গেন ছী।"

দ্বনূ ভাএ-ৰঁহিনক ৰাৰ্তালাপসঁ হম দ্বনূ ৰেঁকতী ক্ষূ ্ধ ৰহী। ৰুঁঝেৰেঁ নহি কৰএ জে কী কৰী? ও সভ সে চুপ হেৰোঁক নামে নহি নিখএ। হাৰি কএ হমহীসভ হটি গেনহুঁ।

খপন মংতৰ্য editorial.staff.videha@gmail.com **পৰ পঠাউ।**

২.৫.কুমাৰ মনোজ কশ্যপ-ৰেদনা

ঞ্মাৰ মনোজ কশ্যপ

ৰেদনা

দনোন পৰ নৈপষ্টাপ মে কিছু কাজ কৰৈত ৰহী কি ৰঁড়কা ৰাঁৰাঁ ম্যহষ্টি কs নsগ শ্বাৰিঁ ৰৈঁম্যি গেনাহ। 'ম্যন্থে শ্বাজ্বক য়ুগ ন্দ্ৰমা পৰ জা ৰহন শ্বচ্ছি। জে কান্াক শ্বজগ্বত চ্ছন মে শ্বাজ্বক ম্যাঙ্কা৲...।' ৰাঁৰাঁ নৈপষ্টাপ মে গহিঁকী নজৰি গড়েনে ৰঁজনা।

- 'হঁ ৰাঁৰাঁ! মে ম্যন্থে! ঞ্ৰ ম্যূচনা ঞ্ৰাঁতি কে য়ুগ চ্ছৈ...... ম্যকন ম্যংম্যাৰ শ্বড়োম্য-পড়োম্য জকাঁ। জখন জতs জকৰা ম্যs চাহূ ম্যংপৰ্ক কs ম্যকৈত চ্ছী.. মুঁহাঁ-মুঁহি ৰঁতিয়া ম্যকৈত চ্ছী। ফেম্যৰূঁক তs ৰূঁঝিয়ৌ ভোতিয়ৈন যাৰ-দোম্ত কে ভেষ্টা ৰহন চ্ছৈ।'

- 'হে ফেম্যৰূঁক কে নাম নেনs তs ভনে মোন পড়ন ...... এক ো ফেম্যৰূঁক হমৰো মোৰাঁগন মে খোনি দৈহ। '

- 'ৰাঁৰাঁ শ্বাহাঁ কি কৰৰৈঁ ফেম্যৰূঁক কে?!'

- 'ৰেঁম্যী খোদ-ৰেঁদ নহিঁ কৰহ ...... একষ্টা খোনি নে দৈহ।'

- 'মুদা........???'

- 'হৌ তোৰা সS কি ন্বকাৰ্ড .... নিখিন শ্বাৰঁ গাম-ঘৰ ঐৰঁ কি ফোনো-ফান ছোড়ি দেননি। ফোন তS ৬ঠৰিঁতো নে ছৈথ। সুন ছিযৈ নোক সভ শ্বপন ঘৰক ফোটো ফেসবুঁক পৰ ভৰনে ৰহৈত ছৈ....... সাক্ষাৎ নহিঁ সহী; ফোটোএ দেখি দূনূ প্ৰাণী কে নযন জুড়া জৈত!'

হম নিৰ্বিকাৰ শূন্য মে ঙুৰঁ-ডূৰঁ কৰয নগনহাঁ। ৰাঁৰাঁ দনোনক কোৰো গিনি ৰহন ছনাহ।

*-**সম্প্ৰতি**: ভাৰত সৰকাৰ কে ঙপ-সচিৰ, **সংপৰ্ক:** সী-11, শৌৰৱ-4, শৌগপ-*
5, কিদৱঙ্গ নগৰ পূৰ্ব (দিল্লী হাট কে সামনে), নগ্ৰ দিল্লী-110023, # 9810811850 গ্ৰমেল: writetokmanoj@gmail.com

শ্বপন মংতৱ্য editorial.staff.videha@gmail.com **পৰ পঠাঙ।**

২.��.প্রমোদ ঝা 'গোকুল'-ভল গপ/ প্রেমক ঠীচ

প্রমোদ ঝা 'গোকুল'

ভল গপ/ প্রেমক ঠীচ

১

ভল গপ

-গে খগৰধত্ত! কনি মুন !!

- কহ কী কহৈ ছেঁ গে বুঁঢ়িযা!

- দেহকে ওঢ়নীসে ঝাঁপিকে চল! খাৰ কী কহবৌ?

- তোৰা কী হোগ ছৌ সে?

- হমৰা কী হৈত? দেখৈ নে ছিহী জে ছৌঁড়া মাৰৈড় সবঁ কেহেন তিখ খাঁখিযে ঘূৰৈত ৰহৈ ছৌ খা বুঁঢ়ৰা সবঁতে খাৰ রিখাহ খাঁখিযে।

- তহূঁজে ছেঁ নে নানী !

- দাগ!ভন গপ কহৈ ছিযৌ, মানিনে! দিন দুনিযাঁমে অগৰাহী লাগল ছৈ।

২

প্ৰেমক টীচ্ছ

- একটা ৰাঁত কহিযৌ কনহৈযা!
- হঁ ,কহ নে!
-তোৰাসে অসনী প্ৰেম হমহীঁটা কৰৈ ছিযৌ!
- সে কোনা গৈ ৰধিযা?
-দেখিহী নে! হম অপন সৰঁটা লোক লাজ -লিহাজ ছোড়ি ছাড়ি ৰঁতাহি জকাঁ গাছিযে ৰিঁৰছী তোৰা সঙেৰৌৰৈন ভেন ফিৰৈ ছী!
-তৈ সে কী?
-ঐ মে হমৰ অনন্য প্ৰেম তোৰা নৈ দেখাগ ছৌ?
- হমৰাতে ঐ মে তোহৰ অহংকাৰ দেখাগযে!
-অহংকাৰে মে তে প্ৰেমক চৰম পৰিণিতি হোগ ছৈ
-ভ্ৰম ছিযৌ তোহৰ!
-ৰেঁস তে হম প্ৰেমক টীচ্ছ পাড়ৈ ছী ,আ ৰঁজা তূঁ মুৰলী! ঁ মুৰলী ধ্বনি সুনিকে তোহৰ কোনো প্ৰেমিকা একৰা নাঁঘিকে তোৰা লগ আৰিঁ জেতৌ তঁ হম হাৰি মানি লেৰঁ!
- ৰেঁসতে দেখহী হমৰ মুৰলীক প্ৰেম ধুনক অসৈৰ ...

কনহৈযাক মধুৰ মুৰলীক প্ৰেম ধ্বনি সুনিতহিঁ অসংখ্য গোপী কান্হা কন্হা কৰৈত প্ৰেমক টীচ্ছ পাৰ কয কনহৈযা লগ পহুঁচ গেলি আ

ৰাধাক প্ৰেমাশ্ৰুমে ভিজৈত ঋঞ্চ ৰাঁজি ঙঠনাহ -ঞ্র কী ৰাধে?

+হম হৰি গেনৌঁ ৰে কান্হা!

- নৈ ,তোহৰ প্ৰেম জীত গেনৌ গৈ ৰধিযা!

সাঁঠ ?

-হঁ ঋহংকাৰক নোৰ জে ৰহি গেনৌ !

-প্ৰমোদ ঝা 'গোঞ্চন', দীপ,মধুবনী (ৰিহাৰ), ফোন-9871779851

ঋপন মংতব্য editorial.staff.videha@gmail.com **পৰ পঠাউ।**

২.পদ্য

২.১.আচার্য ৰামানন্দ মণ্ডল- ঝক মোৰৈয হৈ!/ মিথিলা মহাত্ম্য/ কেহন মানর মানৈয ছী ঈশ্বৰ/ কোযল আ কাগ

২.২.সংতোষ কুমাৰ ৰায 'বঁটোহী'- দূটা কবিতা-বেঁৰ-বঁ ৰ/ পিয়া হেৰাযল

২.৩.ৰাজ কিশোৰ মিশ্র- সভ্যতাক ভ্রম

২.৪.ডা স্বৰ্ণংগনা ঝা- এখনো ঞ হাল অছি

২.৫.জগদীশ চন্দ্র ঠাকুৰ 'অনিল'-গজল (বিঁনা ৰদীফক)

২.৬.আশীষ অনচিন্হাৰ- দূটা গজল

২.৭.প্রমোদ ঝা 'গোকুল'-দীন স্বৰ/ পিষ্টা মর্দ

২.১.শ্বাচার্য ৰামানন্দ মণ্ডন- ঋক মোৰৈয হৈ!/ মিথিনা মহাত্ম্য/ কেরন মানর মানৈয ঠী গ্রশ্বৰ/ কোযন শ্বা কাগ

শ্বাচার্য ৰামানন্দ মণ্ডন

ঋক মোৰৈয হৈ!/ মিথিনা মহাত্ম্য/ কেরন মানর মানৈয ঠী গ্রশ্বৰ / কোযন শ্বা কাগ

১.

ঝক মোৰৈয হৈ!

ঞ্চ রাঁত মন কে

ঝক মোৰৈয হৈয!

ভগরান কোঞ্জ রর্ণ কে

ঝক মোৰৈয হৈয!

রেঁটা ৰাম দশৰথ কে

ঝক মোৰৈয হৈয!

রেঁটী সীতা ধৰতী কে

ঝক মোৰৈয হৈয!

রেঁটা মংগন ধৰতী কে

ঝক মোৰৈয হৈয!

ভগরান খ্যাস রর্ণ কে

মন তোড়ৈত ছৈয!

সংতান সভ ধৰতী কে

বুঁঝনৈ পড়ৈত ছৈয!

কোনা ভগরান সভরর্ণ কে

বুঁঝনৈ পড়ৈত ছৈয!

সগুণ খ্যাস রর্ণ কে

বুঁঝনা খরৈঁয ছৈয!

নির্গুণ সভ রর্ণ কে

ৰামা বুঁঝনা খরৈঁয ছৈয!

২.

মিথিলা মহাত্ম্য

কেহন হমৰ মিথিলা ৰহে!

দাদা হমৰ জমীঁদাৰ ৰহে!!

কেহন হমৰ মিথিলা ৰহে!

ৰঁড়কা ঘৰ নোৰিন ৰহে!!

কেহন হমৰ মিথিলা ৰহে!

ৰঁড়কা ঘৰ খৰাস ৰহে!!

কেহন হমৰ মিথিলা ৰহে!

ৰঁড়কা ঘৰ খৰাসিন ৰহে!!

কেহন হমৰ মিথিলা ৰহে!

দূৰা পৰ হজামত ৰঁনে!!

কেহন হমৰ মিথিলা ৰহে!

দূৰা ঘোড়া হাথী ৰহে!!

কেহন হমৰ মিথিলা ৰহে!

হজাৰোঁ ৰিঁঘা খেত ৰহে!!

কেহন হমৰ মিথিলা ৰহে।

ৰৈঁন ও হৰৱাহ ৰহে!!

কেহন হমৰ মিথিলা ৰহে!

ডোলী ও কহাৰ ৰহে!!

কেহন হমৰ মিথিলা ৰহে!

পান ও পিকদান ৰহৈ!!

কেহন হমৰ মিথিলা ৰহে!

ঠানূ পৈখানা সফাওরানা ৰহে!!

কেহন হমৰ মিথিলা ৰহে!

রাঁভন ঋা সোনকন ৰহে!!

কেহন হমৰ মিথিলা ৰহে!

হমৰ মিথিলা ৰাজ ৰহে!!

কেহন মিথিলা ৰাজ ৰহে!

দৰরাঁৰী করি গান ৰহে!!

কেহন মিথিলা ৰাজ ৰহে!

ঋপন দংড রিধান ৰহে!!

কেহন মিথিলা ৰাজ ৰহে!

ৰামা মিথিনা মহাত্ম্যে ৰহে!!

২.

কেরন মানর মানৈয ঠী ঙাশ্বৰ

কেরন মানর

মানৈয ঠী ঙাশ্বৰ

রিভিন্ন প্রাণী রঁনৈনৈ হৈয।

স্বগ্গা মৈনা কৌখা

রিভিন্ন ৰুপ রঁনৈনৈ হৈয।

গায ভেঁস রঁকৰী

রিভিন্ন ৰুপ রঁনৈনৈ হৈয।

মানর জানরৰ ঠিড়িযা

রিভিন্ন ৰুপ রঁনৈনৈ হৈয।

জনেঠৰ থনেঠৰ নভঠৰ

রিভিন্ন ৰুপ রঁনৈনৈ হৈয।

স্বগ্গা মৈনা কৌআ

দেখতে পহিঠানে হৈয।

গায ভৈঁস রঁকৰী

দেখতে পহিঠানে হৈয

মানর জানরৰ ঠিড়িযা

দেখতে পহিঠানে হৈয।

জনেচৰ থনেচৰ নভচৰ

দেখতে পহিচানে হৈয।

ৰাঁভন ক্ষত্রিয যোনেকন

দেখতেনৈ পহিচানে হৈয।

ৰাঁভন ক্ষত্রিয যোনেকন

দেখতে মানৱ নাগৈয হৈয।

জানৈয চ্ছী ভ্রশ্বৰ

ৰামা কেৱনে মানৱ ৰঁনৈনৈ হৈয।

৪.

কোযনে শ্বা কাগ

কোযনে কাৰী ৰোঁনেগ মীঠা।

কাগ কাৰী ৰোঁনেগ খাৰা।

কোযন ৠ্মকওা রিৰহী রিথা।

কাগ রোঁনী রিৰহী সঁদেশা।

কোযন কাৰী রঁড়া ঠাত্তুৰা।

কাগ কাৰী রঁডা ঠেঞ্চনা।

কাগ ৰুপ রঁড়া ভাগ্যরানা।

খেনত ৰাম রঁড়া রঁঠকানা।

কাগ ভুসুঁণ্ডী রঁনও কাগা।

গিযান দেত মানর কএঁ কাগা।

পৰেমী কৰওত প্রার্থনা কাগা।

দূ নযন নও খাওযো কাগা।

শুভ অশুভ সঁরদিযা কাগা

দুধ ভাত খিনারগ জনানা।

পৰকিৰতি সাফ কৰগ্র কাগা।

কিৰসক কে সহযোগী কাগা।

অংতিম কিৰিযা পূৰনাৎতি কাগা।

দোসৰ জনম কৰারগ কাগা।

মীঠা সএঁ নিক রোঁনী খাৰা।

ৰামা কোযন সএঁ নিক কাৰী কাগা।

অপন মংতব্য editorial.staff.videha@gmail.com **পৰ পঠাউ।**

२.२.ঘংতোষ ৎুমাৰ ৰায 'ৰ্ঁগৈহী'- দূষ্টা করিতা-ৰেঁৰ-ৰ্ ৰ/ পিযা হেৰাযনে

ঘংতোষ ৎুমাৰ ৰায 'ৰ্ঁগৈহী'

দূষ্টা করিতা-ৰেঁৰ-ৰেঁৰ/ পিযা হেৰাযনে

১.

ৰেঁৰ-ৰেঁৰ

ঋাঁখিক নোৰ ৰ্ঁনি ক**২**
ফিৰিশান কৰৈত ঢথি ও

কৰেজা ফাষ্টি জাযত খ্ৰচ্ছি
জখন হমৰা দিস তকৈত ছথি ও !

মিনন ৰেঁৰী গ্ৰ কী ভেনৈ ?
এক চুষ্টকী সিনূৰ কেৰ মান চৈ
জিনগী ফাঁসি ভেন ছন্থি
গএহ্য ৰাধা কেৰ শ্যাম চৈ ।

খনহৰিযা ভেনৈ সভতৈৰ
হিযা মে গজোৰিযা কোনা হেতৈ ?
মোন খাৰঁ ষ্টুষ্টি গেন ছন্থি
প্ৰীতম ৰিঁন্ব জিনগী সোনা হেতৈ ?

ৰেঁৰ-ৰেঁৰ ভগজোগনী ৰঁনি ক**ই**
ছুকা-ছিপ্পী কেৰ খেন খেনাতি ছথি
হন্তী ৰাঁঠন ছন্থি খাৰঁ সির্ফ
খপন ঠঠৰী খপনে ৰঁনাৰঁতি ছথি ।

২.

পিযা হেৰাযন

ষ্টোনা-ষ্টাপৰ সঁ নহি হেতৈ
খগ ৰেঁৰ নহি ৰাঁঠৰঁ মনে
সাঁএ হৰাযন মেনা মে
ভগত কেঁ জাঁঠন হেতৈ ?

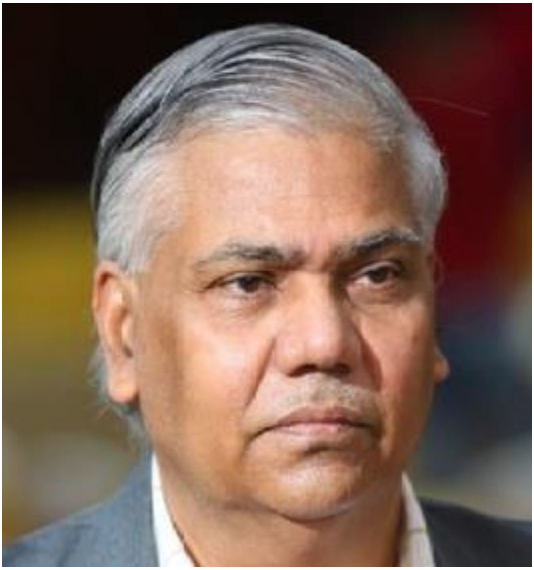
𑒮𑒴𑒢 𑒣𑒫𑒢 𑒁𑒕𑒱 𑒫𑒵𑓀𑒠𑒰𑒫𑒢
𑒧𑒳𑒩𑒪𑒲𑒡𑒩 𑒏𑒞𑓄 𑒑𑒹𑒪 𑒢𑒳𑒏𑒰𑒨
𑒩𑒰𑒡𑒰 𑒞𑒚𑓃𑒣𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒬𑓂𑒨𑒰𑒧 𑒥𑒱𑒿𑒢𑒳
𑒅𑒏𑓂𑒭𑒩 𑒫𑒰𑒿𑒔𑒞𑒱 𑒢𑒱𑒩𑒑𑒳𑒢 𑒢𑒱𑒩𑓂𑒖𑒢 ।

𑒖𑒑 𑒯𑒹𑒩𑒪𑒯𑒳𑒿 𑒣𑒱𑒨𑒰 𑒦𑒹𑒙𑒻𑒞𑒰𑒯
𑒏𑒠𑒧𑓂𑒥𑒿 𑒑𑒰𑒕 𑒞𑒩𑒱 𑒖𑒧𑒳𑒢𑒰 𑒞𑒲𑒩𑒹
𑒠𑒩𑓂𑒬𑒢 𑒠𑒹𑒪 𑒖𑒰𑒅 𑒯𑒧𑒩 𑒣𑓂𑒩𑒲𑒞𑒧
𑒥𑒿𑒯𑒱 𑒩𑒯𑒪 𑒧𑒰𑒒𑒏 𑒣𑒫𑒢 𑒡𑒲𑒩𑒹 ।

-𑒮𑓀𑒞𑒼𑒭 𑒏𑒳𑒧𑒰𑒩 𑒩𑒰𑒨 '𑒥𑒙𑒼𑒯𑒲', 𑒑𑓂𑒩𑒰𑒧- 𑒧𑓀𑒑𑒩𑒾𑒢𑒰

𑒁𑒣𑒢 𑒧𑓀𑒞𑒫𑓂𑒨 editorial.staff.videha@gmail.com **𑒣𑒩 𑒣𑒚𑒰𑒅।**

२.२.ৰাজ কিশোৰ মিশ্র- সভ্যতাক ভ্রম

ৰাজ কিশোৰ মিশ্র

সভ্যতাক ভ্রম

সভ্যতা কে ডেগ রঁঠ়ন,
খো হ সঁ, পা ষা ণ সঁ,
সিঁধু নদী কে তী ৰ সঁ ,
কা শী ক মহা মসা ন সঁ।

রঁনরা সী কে পর্ণকুটী সঁ,
কুম্হা ৰক ঠা ক, রাঁ সন সঁ,
রাঁ সক কনস্বপতী , পথি খা সঁ,
ৰা জা কে সিঁ হা সন সঁ।

শাঁ তি -মৰ্্যা দা সৃজন মে,
চণ্ডি কা , দুর্গা সপ্তশতী,
খর্গনা স্তো ত্র, দেরী করচ,
' খস্বৰ ভযা ভনি'ভগরতী ।

স্বৰ-খস্বৰক সংগ্রা ম সঁ,
পংঠরটী ,খা' নংকা সঁ,
কুরুক্ষেত্রচক্রব্যূহ সঁ ক,
ৰণ মে রঁজৈত ডংকা সঁ।

তক্ষশি না ক খাঠা র্য সঁ,
'খর্থশা স্ত্র' কে পন্না সঁ,
ৰা জ-চৌ হদ্দী -রি স্তা ৰ নেন,

ষড্যাংত্র-ব্যূহ-রঁহন্না যাঁ।

রেদঋঠা যাঁ-, ত্রি পি ষ্টক যাঁ,
রৰা হমি হি ৰক খগো ন-জ্ঞা ন যাঁ,
শ্বার্যভষ্টক দশমনর-খো জ যাঁ,
রি জ্ঞা নক শো ধ, শ্বন্যংধা ন যাঁ।

 কো ন হা রাঁ কতয যাঁ শ্বাএন?
পূরঁ ভৰ যাঁ কি পঠি যাঁ ম,
মি জহৰ ভ**ই** ক**ই** ঘমন যভ্যতা ,
জমন জে রঁড় ঢন হি ম যাঁ।

জী রনশৈনী ক নর-নর যি ষ্কা ন্ত,
যভ না গন শ্বপন পয়া ৰ মে,
নূষি -নূমৌ শ্বনি রাঁ ত-রি ঠা ৰক,
নহি ককৰো কি ও যমহা ৰ মে।

কৈক্ষ্টয-ধা ধৰ যাঁ ভা নৰি কাঁ পন,
ডি স্কো ৰেরাঁ ড়ন , যো হৰ,
খেত ঢো ড়ি ঠাঁ ঠৰি পড়া এন,
শ্বৰি পন পৰ শ্বঙৰেজী মো হৰ।

ঠনৈত ৰহন ঠি তকরঁড়া যভ্যতা ,
একপেড়ি শ্বা ,কখনো ৰা জ-পথ,
রঁনরা যী , মহা নগৰ মে কখনো,

কখনো ভী ধ্ম ,কখনো জযদ্রথ।

হমৰা না গি ৰহন খছি ও তঁ
 চৌ ৰঁষ্টি খা পৰ ঠা ঢ় খছি,
না ন-হৰি খৰ ভেন মি গ্লন,
ভ্ৰম-মা ন্দ্ৰতা ৰঁড় গা ঢ় খছি ।

মী ৰথ্নজ জনক মনক ও
ৰঁনি গেন খছি রি দেহ ,
খা'শেযৰ ৰঁজা ৰক মেহো ওকৰা
খছি নৰে চৈক মি নেহ।

মি ৰা ৬ৰ পা ড়ৈত, ঘা ম মে হৰৰাঁ হক চূৰৈঁত,
ঞ্চন-গো ত্র মঁ ,পৈৰৰী মঁ পা ওন না ম মে।

মূগৰক খো ভা ড় মঁ কি কি এৰাঁ ক গৰ্দ-খনযো ন মে,
কা ৰ-শো ৰূমক ভী তৰ মে,মৰ্মি ডী জ-এ্রযক মো ন মে।

 মো হা ৰঁৰা, নো কো ত্তি মে,
গঢ়ন জনজী রনক মি ষ্কাঁ ত,
হো ষ্টন মে ত২ ৰি নাে কম-ষ্টা গম,
খা' খো পড়ী মে মা মাঁ ত।

 ৰা মনী না-মঁডনী ক রিঁ নৌ কী মে,
মি নে-জগতক খাভা -ভৌ কী মে।

পয়া হনি কএনে অর্থতংত্র,
মো হা এন ওহি পৰ সভ্যতা ,
ৰা জতংত্রক ঐশ্বর্য-রৈভর,
আ' প্রজা তংত্রক ভর্যতা ।

 ধর্মদণ্ড, আরঁ সংরি ধা ন,
জনতা অছি সভ সঁ মহা ন।

ধন্বখ-রা ণ সঁ ন' ক' পৰমা ণরি ক অস্ত্র,
গা ঢক ঢা ন সঁ ন' ক' আধুনি ক রস্ত্র।

পৃধপক সঁ মংগন আ' ঠংদ্রযা ন,
সভ্যতা ক গৰুড়রা হন, রি জ্ঞা ন।

অনুষ্টুপ্ কিং রা মৃক্তঠংদ,
সভ্যতা -মন মে রঁড়-রঁড় দ্বন্দ্ব।

অপন মংতর্য editorial.staff.videha@gmail.com **পৰ পঠাউ।**

𑓓.𑓔.𑒛𑒰 𑒮𑓂𑒫𑒧𑓀𑒑𑒢𑒰 𑒗𑒰- 𑒋𑒐𑒢𑒼 𑒍 𑒯𑒰𑒢 𑒕𑒟𑒱

ডা সুমংগলা ঝা

এখনো ও হান খছি

ৰঁদ্রীনাথ ৰায কে 'তীন টা গীত' পঢ়নহিঁ,
ৰাঁত-ৰিচাৰ, কাৰ্য্যৰঁক্ষ খতিশ্রেষ্ঠ পএনহিঁ ।

মোচনোঁ! এহিঠাম এখনো ও হান খছি!
মিথিনা! ঘৰে-ঘৰ পায-নোভী ৰাঁপ খছি।

পঢ়ায কহুউ! কি ব্যৱসায কুশনতা,
প্রতিক্ষেত্র মেঁ ধিযা কে পহুঁচ খাৰঁ হেতা।

ৰঁহুধা ক্ষেত্র মেঁ গুণৰংতী খাগাঁ খএত গেন।
পুৰুষত্ব কে ঘমণ্ড ফুস-ফুস ভগত গেন।

নেকিন ৰেঁটা খা ৰেঁটা ৰানা কে ঐঁঠনী এহন
কী জাৰন ডোৰ জকাঁ এখনো ততএ ৰহনৈন।

নোভ! পৈসা ঐঁঠে কে, সাম-দাম দণ্ড সোঁ
ঠোন জনা ৰঁড়ৰোঁনী, গপ্প-ভুম্বা ঠেৰ সোঁ।

ৰেঁটা নানাযক ৰহন, এহি স উদণ্ড খছি,
হম ভগনোঁ ৰেঁটাৰানা, তহি স ঘমণ্ড খছি।

উম্মীদ কনেক রেঁসিযে কনিযাঁ স করগ অছি,
রঁদ্দও কমাণ্ড ভেননি, তখনোঁ ন মান অছি।

নারী কে পারিশ্রমিক রঁদ্দতা রিধি নিচোড়ে অছি।
নারিযো ক অধিকার ভেন,গ্র স্বনি ঠিড়ৈত অছি।

দেশ-কান রঁদৈন রহন, রুঁধি-র্যরহার জড় রহন।
ধী-পূত রিষম জানথ, মিথিনা কে মান কানথ ?.

অপন মংতর্য editorial.staff.videha@gmail.com **পর পঠাউ।**

২.৯.জগদীশ চন্দ্র ঠাণ্বর 'অনিন'-গজন (রিঁনা রদীফক)

জগদীশ চন্দ্র ঠাকুৰ 'অনিল'

গজল (ৰিঁনা ৰদীফক)

ওঝা নেখেঁ গাঁ ৰঁতাহ অঠি গামক নেখেঁ ওঝাজী

অপন মহীঁস ণ্বড়হৰিএ নাথূ তৈসঁ মতনৰঁ অনকা কী

ৰঁৰ্ঁৰক মাৰন গেনৌঁ ৰেঁনতৰ ৰেঁনক মাৰন জাঙ কত'

অপ্পন হাৰন ৰৌঁহক মাৰন ককৰা কহতা মিসৰাজী

নাকে সূতে পানি পিযাক' চোডনক ঙ্র মনসা হমৰা

হাথী চঢ়ি-চঢ়ি গৌৰী পূজি-পূজি হমহুঁ ঙ্র ৰৱ পৌনে ছী

জকৰে খাতিৰ চোৰি কৰৈ ছী মৈহ কহয চোৰা হমৰা

ভগৱানে জন্মগত ছথি সভক্টা কী গনতী কী ভেল সহী

জাহী খাতিৰ ভীন ভেল ছী মৈহ পডন খচ্ছি ৰঁখৰামে

জে ডুখৰিমে মূঁহ দেনে খচ্ছি তকৰা ডৰ সমাঠক কী

তমসযনাসঁ কিছু নৈ হোগ ছৈ খপন মোনকেঁ থীৰ কৰু

জে দ্বখ খাযন খচ্ছি মোঝাঁমে খপনহি কর্মক ৰঁদনা ছী

জে নীখন ছৈ হেৰেঁ কৰতৈ তৈ নয চিন্তা কতে কৰু

যৈহ সিখৌনমি নানা-নানী যৈহ সিখৌনমি দাদাজী

ভোজ ৰেঁৰমে ৰুমহৰ ৰোপৰঁ থীক হমৰ ঙ্র পৰম্পৰা

গপ্প নেল হমৰা নগ ৰৈঁসূ টাকা দেতা কাকাজী

জে ভরসাগৰ পাৰ উতাৰথি হানকহ হৰি নেননি সভ দুখ

আগ অযোধ্যা নাচয-গাবঁয 'জুগ-জুগ জীবঁথু মোদীজী'

(মাত্রা-ক্রম : 2222 2222 2222 222)

অপন মন্তব্য editorial.staff.videha@gmail.com **পৰ পঠাউ।**

২.৩.আশীষ অনচিন্হাৰ- দূটা গজল

আশীষ অনচিন্হাৰ

দূ টা গজল

১

অখৰাঁৰে সৰকাৰ ঠৈ
সৰকাৰে অখৰাঁৰ ঠৈ

ও বুঁঝনহুঁ কেনাহুতো
উপকাৰে অপকাৰ ঠৈ

ৰাজা মংত্ৰী আ প্ৰজা
দৰবাঁৰে দৰবাঁৰ ঠৈ

এনহুঁ হম সুখ দুখ ভুজা
সংসাৰে কংসাৰ ঠৈ

ঋগ ধনিকক জনতঁত্র নেন
ৰখৰাঁৰে ৰখৰাঁৰ ঢৈ

যভ পাঁতিমে মাত্রাক্রম 22-22-212 ঋচ্চি। ঋঁতিম শেৰক প িন
পাঁতিক ঋঁতিম নঘু চ্রুষ্টক তৌৰপৰ নেন গেন ঋচ্চি।

২

ৰঁনি ঠনি ৰঠি ৰঠি ক২ যিঁগাৰ কেনক ও
হমৰ যাৰাপৰ পিকনিক মনেনক ও

গৰীৰঁক হিম্রা খেনক পঠেনক ও
তকৰ ৰাঁদে ধাৰে ঝা কহেনেক ও

ঠনৰঁ নিযতি ঢৈ জীৱন কেৰ ড্র কহি ক২
ৰাঁগে ঘাগে ঋনৰৰত ঘুমেনক ও

পহিনে ৰঁনেনে চন ৰঁম গোনী মৃদা
ঋগ ৰেঁৰ হমৰা পাযন ৰঁনেনক ও

ঋনঠিম্রাৰে যন কঠকৰেজ ৰুঁঝনক
তঁগ ৬দায খিম্রা হঁযি ক২ স্বনেনক ও

𑒮𑒦 𑒣𑒰𑒿𑒞𑒱𑒧𑒹 22-22-22-22-22 𑒧𑒰𑒞𑓂𑒩𑒰𑒏𑓂𑒩𑒧 𑒁𑒕𑒱। 𑒠𑒴 𑒁𑒪𑒑-𑒁𑒪𑒑 𑒪𑒒𑒳𑒏𑒹𑒿 𑒠𑒲𑒩𑓂𑒒 𑒧𑒰𑒢𑒥𑒰𑒏 𑒕𑒴𑒙 𑒪𑒹𑒪 𑒑𑒹𑒪 𑒁𑒕𑒱। 𑒄 𑒥𑒯𑒩𑒹 𑒧𑒲𑒩 𑒁𑒕𑒱।

𑒁𑒣𑒢 𑒧𑓀𑒞𑒫𑓂𑒨 editorial.staff.videha@gmail.com **𑒣𑒩 𑒣𑒚𑒰𑒅।**

২.৭.প্ৰমোদ ঝা 'গোকুল'-দীন স্বৰ/ পিষ্টা মৰ্দ

প্ৰমোদ ঝা 'গোকুল'

দীন স্বৰ/ পিষ্টা মৰ্দ

১

দীন স্বৰ

আউ ভযাৰ পেষ্ট নাচাৰ ।

ৰ̣ঁসন পহিৰনা তাৰ তাৰ ॥

দাঁত কিষ্ট কিষ্ট দেহ থৰ থৰ ।

পেষ্ট খলপষ্ট সমীৰ সৰ সৰ ॥

ভূখক মিস্র জ্ঞান ৰ̣ঁনন কান ।

অসহজ শীতক ৰ̣ঁজয কঠতান ॥

ঘৰমে সুসৰী দণ্ড পেনি ৰহল ছৈ ।

নেনাক ৰুদন স্বৰ ঔৰ সুখৰ ছৈ ॥

ভূখ ভূখ সুনি ঘৰনী ঘহৰি ৰহল ছৈ ।
দৈবক মাৰল ঘৈহৰি কাটি ৰহল ছৈ ॥
বাঁচবঁ লাজ আজ কঠিন ভেলছৈ ॥
সভ্য সমাজ পাজ কএ ৰহল ছৈ ॥
হে হৰ ঘৈহৰ কতেক কষ্টবঁ হম।
থেথৰ পাথৰ অঁখুকে কহবঁ হম॥
দৰ দৰ ঘূমলৌঁ অদিধষ্টে অজমৌলৌঁ ।
থকলৌঁ ঝখলৌঁ অপমানো চখলৌঁ ॥
পৌলৌঁ পাথেয হেয নিষ্ঠাহ ফূসি ।
আনল অপন অপনে ৰহল দূসি ॥

২

পিষ্টা মর্দ

এমহৰ ওমহৰ আৰঁ কী তকৈ ছৈঁ ।
ককৰ আশ কেৰ তূঁ ভৰোস ধৰৈ ছৈঁ ?॥
চল বঁঢ়ি চল ৰে ,নহিঁ ছৌ দিল্লী দূৰ ।
হৌসলে মে সভতৰি তাকত ভৰি পূৰ ॥
পসৰল কেহন দূভি পৰ দূৰ দূৰ তক ওস ।
পিযাস মিঝা পাওত কী দৌড়িযোকে কোস ॥
ফূসিমে দৌড়লে ফূটৈয কপাৰ ।
সধলে নব্য সংভাবনা অপাৰ ॥
বৈসন জিনগী আগিক চিনগী ।
কুংঠা সংত্রাসক ভৰিপোখ দিনগী।।
দুখ দর্দ আসমর্দ ভুখে পিযাসে ভেল বেঁপর্দ ।

ঙঠ রঁঢ়ি ঠন সর্দ নহিঁ ,রঁনিকে পিছ্বা মর্দ ॥
ঋঁডা থাম হাথমে খ্বাস ঠেকা খ্বাকাশ ।
হাৰিক পাছাঁ জীত ছৈ সরঁকে ঞ্ৰ খ্বাভাস ।

-প্রমোদ ঝা 'গোক্বন', দীপ,মধুরনী (রিহাৰ), ফোন-9871779851

খ্বপন মঁতর‍্য editorial.staff.videha@gmail.com **পৰ পঠাঙ।**

